

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Aleksandar Kasapović

**Soočenje uradne verzije in teorij zarot o organizaciji in
izvedbi terorističnega napada na ZDA 11. septembra 2001**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Aleksandar Kasapović

Mentor: doc. dr. Iztok Prezelj

**Soočenje uradne verzije in teorij zarot o organizaciji in
izvedbi terorističnega napada na ZDA 11. septembra 2001**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

Soočenje uradne verzije in teorij zarot o organizaciji in izvedbi terorističnega napada na ZDA 11. septembra 2001

11. septembra 2001 so bili Američani in ostala svetovna javnost priče največjemu terorističnemu napadu na ozemlju ZDA. Televizijske hiše so pričele s predvajanjem v živo, neprestano pa so ponavljale trčenje letal v dvojčka Svetovnega trgovskega centra ter v obrambno ministrstvo Pentagon. Krivci so bili najdeni hitro. Krivdo naj bi sprejela svetovna teroristična organizacija Al Kaida na čelu z Osamo Bin Ladnom. Na ZDA je bila v varnostnem smislu položena stigma o ranljivosti na domačih tleh. Neznosno bolečino naj bi svetovni velesili zadalo devetnajst Arabcev po ukazu islamske ekstremistične organizacije v oddaljenem Afganistanu. Dogodki pa so bili izgovor za novo vojno proti terorizmu. Sprva so se dejstva zdela nesporna, kmalu pa so prišli na dan novi dokazi. Ti kažejo, da je vrh ameriškega aparata uprizoril lažen teroristični napad na lastne državljane z namenom, da bi lahko z manipulacijo naroda dosegli podporo zastavljenim političnim ciljem. Krivci za omenjeno situacijo naj bi se skrivali v samem vrhu Busheve administracije s samim predsednikom na čelu. Iz dokazov in špekulacij se je spletla cela teorija zarote, ki iz dneva v dan prepričuje vse večje število ljudi po Svetu. Cilj diplomskega dela je soočiti uradno razlago dogodkov ter teorije zarote med seboj.

Ključne besede: teroristični napad, Al Kaida, Osama Bin Laden, Busheva administracija, teorija zarote

Confrontation of the official version and conspiracy theories on the organization and implementation of a terrorist attack on the USA on September 11th 2001

On September 11th 2001 American and rest of the world's public witnessed the largest terrorist attack on US soil. Television stations started live broadcast immediately, constantly repeating the collision of the aircraft into the twin towers of World Trade Center and Defense Department known as Pentagon. Culprits were found instantly. World terrorist organization al-Qaeda led by Usama Bin Laden took the responsibility. Stigma about possible vulnerability on domestic soil was placed on United States. Nineteen Arabs under the command of extremist Islamic organization in remote Afghanistan supposed to inflict unbearable pain. Although events were later used as an excuse to wage a new war on terrorism. At first the facts were unquestioned but soon new evidence arose. According to these the apex of US apparatus produced false terrorist attack on their own citizens with one purpose only, to achieve support in hidden political goals by manipulating general population. Culprits for mentioned attacks are supposed to be hiding in the apex of Bush administration with no one else but the president at the head. Conspiracy theories arose from evidence and speculation and from day to day they are convincing more and more people all over the world. Purpose of diploma thesis is to confront official interpretation of events to conspiracy theories.

Key words: terrorist attack, al-Qaeda, Usama Bin Laden, Bush administration, conspiracy theory

Kazalo vsebine

1	Uvod.....	7
2	Metodološko-hipotetični okvir.....	9
	2.1 Predmet in cilji preučevanja.....	9
	2.2 Hipoteze.....	10
	2.3 Metodologija.....	11
	2.4 Opredelitev temeljnih pojmov.....	12
	2.4.1 Teorija zarote.....	12
	2.4.2 Terorizem.....	13
3	Uradna verzija o organizaciji in izvedbi terorističnega napada na ZDA.....	15
	3.1 Organizacija napada in njegov izvor.....	16
	3.1.1 Vzpon Al Kaide.....	16
	3.1.2 Priprave na napad.....	17
	3.1.3 Soočanje s krizo in odziv varnostnih agencij v boju proti terorizmu pred 11. septembrom 2001.....	18
	3.2 Akterji.....	21
	3.2.1 Akterji na letalih.....	21
	3.2.2 Ostali akterji.....	21
	3.3 Izvedba napada.....	22
	3.3.1 Dogodki na letalih.....	22
	3.3.1.1 Letalo American Airlines Flight 11.....	22
	3.3.1.2 United Airlines Flight 175.....	23
	3.3.1.3 American Airlines Flight 77.....	23
	3.3.1.4 United Airlines Flight 93.....	23
	3.3.2 Dogodki na tleh.....	24
	3.4 Delovanje odgovornih agencij.....	27
	3.4.1 Delovanje Zvezne letalske administracije.....	27
	3.4.2 Delovanje vojaške strukture.....	28
	3.5 Obdobje po napadih.....	29
4	Teorije zarote o organizaciji in izvedbi terorističnega napada na ZDA.....	33
	4.1 Priprave na napad in njegov izvor.....	34
	4.1.1 Zgodovinski pregled načrtovanih, poskušanih in izpeljanih zarot ZDA.....	34
	4.1.2 Vzpon Busheve administracije.....	37

4.1.3 Priprave na napad in odziv administracije na opozorila	40
4.2 Akterji	43
4.2.1 Akterji na letalih.....	43
4.2.2 Ostali akterji	44
4.3 Zarota pri izvedbi napada	45
4.3.1 Svetovni trgovinski center.....	45
4.3.2 Pentagon	49
4.3.3 Letalo v Pennsylvaniji	53
4.4 Delovanje odgovornih agencij	544
4.5 Posledice	55
5 Ugotovitve in soočenje teorij	59
5.1 Ugotovitve o dogodkih pred 11. septembrom 2001.....	59
5.2 Ugotovitve o dogodkih 11. septembra 2001.....	62
5.2.1 Ugotovitve o letalih in odgovornih varnostnih agencijah	62
5.2.2 Ugotovitve o dogodkih na tleh	66
5.2.2.1 Ugotovitve o Svetovnem trgovinskem centru	66
5.2.2.2 Ugotovitve o Pentagonu in letalu, ki je strmoglavilo v Pennsylvaniji.....	69
5.2.3 Ugotovitve o akterjih.....	71
5.3 Ugotovitve o dogodkih po 11. septembru 2001.....	74
6 Verifikacija hipotez in sklep	78
7 Literatura	82

Seznam kratic

BBC	British Broadcasting Corporation
CIA	Central Intelligence Agency
CNN	Cable News Network
DEA	Drug Enforcement Administration
DNK	Deoksiribonukleinska kislina
FAA	Federal Aviation Administration
FBI	Federal Bureau of Investigation
FEMA	Federal Emergency Management Agency
IFF	Identify Friend or Foe
IOSCO	International Organization of Securities Commissions
IRA	Irish Republican Army
MAK	Mektab al Khidmat
MASCAL	Mass Casualty
NEADS	Northeast Air Defense Sector
NEPD	National Energy Policy Development Group
NIST	National Institute of Standards and Technology
NMCC	Pentagon's National Military Command Centre
NORAD	North American Aerospace Defense Command
UNOCAL	Union Oil Company of California
US	United States
USA	United States of America
ZDA	Združene Države Amerike

1 Uvod

Sam začetek zgodbe o 11. septembru 2001 se začne z izvolitvijo novega 43. predsednika ZDA. Ko cele ZDA slavijo zmago demokratskega predstavnika Al Gora, televizijska hiša Fox News objavi napako v štetju glasov in celotna zadeva se obrne v prid Georgeu W. Bushu. Masovne demonstracije ob inavguraciji novega predsednika, problemi s postavljanjem sodnikov, izguba republikancev v senatu in podobni dogodki so bili le začetek osem mesečnega obdobja težav. Obdobja, ki se je zaključilo 11. septembra 2001 (Moore 2004).

Ta dan je ob 8:46 uri zaznamoval zgodovino ZDA za vedno, saj so bili Američani priče največjemu terorističnemu napadu na domačih tleh do tedaj. Ves svet je videl, kaj se je zgodilo, dokaj hitro pa so prišle na dan tudi informacije, kako naj bi se napad izvedel in kdo so bili glavni akterji. Prebivalstvo in svetovna javnost sta bili zgroženi. Ameriška nacionalna varnost je zatajila, prebivalstvo pa se ni moglo sprijazniti, da se nekaj takega lahko zgodi v ZDA. ZDA, ki so se dotlej zdele nepremagljive, so bile ranljive in to celo na svojih tleh. Za nekatere morda šok o katerem ni možno niti sanjati, za druge močna travma, ki jo bo težko preboleti, vsekakor pa za vse veliko presenečenje, ki bo pustilo posledice v njihovem življenju.

Dogodke tega dne je v živo spremljalo na stotine milijonov ljudi, ki so kot priklenjeni obtičali pred televizorji. Ker ameriške oblasti niso dajale nobenih informacij, so televizijske mreže kar naprej ponavljale posnetke, na katerih je bilo videti, kako sta letali treščili v dvojčka Svetovnega trgovinskega centra in kako sta se nebotičnika pozneje porušila. V naslednjih dneh po napadih so vladni uslužbenci postregli novinarjem z vrsto informacij, ki so osvetlile nekatere obrobnejše vidike dogajanja. Na splošno se je večina dodatnih pojasnil izgubljala v nenehnih poročilih o žrtvah in reševalnih akcijah. Celotno dogajanje pa je še vedno zavito v skrivnost (Meysan 2003, 3).

Na ZDA je bila v varnostnem smislu položena stigma o ranljivosti na domačih tleh. Neznosno bolečino je svetovni velesili zadalo devetnajst Arabcev po ukazu islamske ekstremistične organizacije v oddaljenem Afganistanu. Nekateri med njimi so bili v ZDA prisotni več kot leto dni in so se popolnoma zlili z maso Američanov. Štirje na novo izurjeni piloti, ki so imeli v rokah vse vajeti, skupaj z ostalimi okrepitvami, ki so komaj da govorili angleško, so v skupinah po štiri ali pet ugrabili štiri letala in jih spremenili v smrtonosne vodene rakete. S seboj pa so imeli le manjše nože in solzivec.

Prvič v sodobni zgodovini so bile ZDA izpostavljene hudodelstvu na domačih tleh, ki so ga rutinsko izvajale drugod po svetu. Za napadom naj bi stal Osama Bin Laden skupaj s svojo mrežo Al Kaida. Medtem ko je bila javnost prestrašena in zaskrbljena, je v ozadju potekala vojna proti terorizmu. V medijih so se pričela pojavljati ista sporočila s podobno vsebino – terorizem je sovražnik številka ena. Mediji so pričeli vzbujati strah z neprestanimi grožnjami. Varnost Američanov je postala nepogrešljiv del vsakdana. S tem je vodstvo države skušalo doseči to, da so državljani zahtevali pomoč najvišjih državnih organov. Eden od odzivov vodstva je bilo sprejetje Patriotskega zakona, s katerim so postale svoboščine državljanov okrnjene. In če je strah tolikšen kot ga je ustvarila medijska slika, so se državljani pripravljani mirno odreči delu svoboščin v zameno za varnost (Moore 2004).

Na prvi pogled so se dejstva tega dne sicer zdela nesporna. Toda ko je človek začel premišljevali o podrobnostih, so uradna pojasnila postajala prav sramotno protislovna (Meysan 2003, 9). V vsaki preiskavi se postavi vrsta hipotez, ki se jim nato sledi do konca. V tej preiskavi pa je bila hipoteza o možnem domačem terorizmu zavržena že v začetku. Namesto tega so viri le nekaj ur po napadu s prstom kazali na Osamo Bin Ladna. Javno mnenje je zahtevalo krivce, torej jih je bilo treba najti (Meysan 2003, 42).

Veliki šok ni dopustil, da bi na celotno zadevo pogledali še s kakšnega drugega zornega kota, zato se postavlja vprašanje, ali se je panika polegla in ali je minilo dovolj časa, da bi si dogodke tega dne pogledali malo pobližje še s kakšne druge perspektive!

Skeptiki menijo, da je bila celotna zgodba predvidena vnaprej. Po dogodkih pa je administracija zapolnjevala vrzeli košček za koščkom. Vsaka nova laž je vodila k naslednji. Prva pričevanja in prva poročila o nesreči se znatno razlikujejo glede na kasnejša poročila, ki so jih dopolnili, da bi zgodba dobila svojo kredibilnost (Meysan 2003, 17). Za skeptike je nesporno dejstvo, da je vrh ameriškega aparata uprizoril lažen teroristični napad na lastne državljane z namenom, da bi lahko z manipulacijo naroda dosegli podporo zastavljenim političnim ciljem (Joseph 2007). ZDA so ugrabili ne Al Kaida in ne Osama Bin Laden, ampak tirani, ki so voljni storiti vse, da bi obdržali vpliv nad državo.

Vendar kljub nasprotjem v podatkih in ob velikih negotovostih javnost še vedno dokaj verjame v uradno razlago nastalih dogodkov in sprejema pojasnila ameriške vlade, da zaradi nacionalne varnosti pač ni mogoče razkriti vseh razsežnosti napadov in njihovih posledic. Vendar kritične analize uradna razlaga ne vzdrži (Meysan 2003, 7).

Ne domnevam, da dejansko vem, kaj se je tistega dne zgodilo in kdo stoji za dogodki. Treba je pogledati, kdo je imel motiv, priložnost, opremo in voljo. Vem pa, da dogodki tega dne niso bili predstavljeni povsem jasno.

Skušal bom dokazati, da je ostal v dogodkih del resnice prikrit. Številni podatki omogočajo rekonstrukcijo resničnih dogodkov. Morda odgovori na nekatera vprašanja še ne obstajajo. Raziskave pa so pokazale dovolj dokazov, da se vzpostavi kritična analiza uradnega poročila in skuša vsaj delno zavrniti laži, ki jih vsiljuje administracija.

2 Metodološko-hipotetični okvir

2.1 Predmet in cilji preučevanja

Terorizem v današnjem času pridobiva vse večjo pozornost znotraj državne politike. Vse več časa in sredstev se namenja reševanju ravno tega problema. Največjo pozornost je zagotovo zbudil v ameriškem parlamentu po napadu na zgradbi Svetovnega trgovinskega centra in obrambnega ministrstva Pentagon. S tem napadom so ZDA vstopile v novo vojno. Vprašanje upravičenosti posledične vojne pa je kar hitro prišlo na dnevni red skeptikov. Hitro so se porodili dvomi ter skepsa o zunanjem agresorju. Dokazi pa so vodili k temu, da za vsem stoji lasten državni aparat in sam vrh Busheve administracije. Namen diplomskega dela je analizirati teroristični napad 11. septembra 2001 ter nanj pogledati z obeh zornih kotov. S tistega, ki trdi, da za napadi stoji zunanji agresor ter drugega, ki trdi, da zunanji agresor nima s tem opraviti nič in služi le kot krinka za zavajanje javnosti in odvrčanje suma, za napadi pa stoji nihče drug kot lastna država.

V delu želim doseči naslednje cilje:

- Predstaviti teorijo zarote kot termin, ki ga bom v diplomskem delu pogosto uporabljal. Natančneje to pomeni predstaviti, kaj naj bi teorija zarote pomenila, kaj je njeno bistvo oz. njeno poslanstvo, s čim se v splošnem ukvarja, kdo stoji za teorijo zarote ter pojasniti njen izvor.
- Analizirati uradno verzijo o organizaciji in izvedbi terorističnega napada na ZDA. Natančno želim predstaviti izvor celotne operacije oz. njeno zgodovinsko ozadje, celoten potek priprav ter njeno natančno izvedbo. Vzporedno želim predstaviti dogajanje ameriške politike v času priprav, njen odziv in reakcijo k preprečevanju morebitnih napadov ter vloženi napor za privedbo domnevnih krivcev pred roko zakona. Vključiti pa želim tudi akterje napada, njihov vpoklic v teroristično organizacijo ter potek urjenja.
- Izpostaviti teorijo zarote v zvezi z nastalimi dogodki 11. septembra 2001. Natančneje želim predstaviti, kaj o dogodkih pravijo druge alternativne teorije, drugi strokovnjaki, skeptiki ter udeleženci. Želim predstaviti sporna dejstva, domneve in špekulacije.

Poiskati želim vzroke za napad, dejanske akterje in njihove tihe partnerje ter predstaviti posledice napadov in izhajajočih koristi dejanskih akterjev.

- Soočiti uradno verzijo in teorije zarote. Najti želim tako skupne točke, kot točke razhajanja teorij. Želim predstaviti ključne ugotovitve obeh strani ter zaradi lažjega razumevanja ciljev diplomskega dela te med seboj tudi soočiti in tako prikazati dele, ki so za razumevanje najpomembnejši.

2.2 Hipoteze

Glede na predmet preučevanja in analize, sem se odločil, da postavim štiri hipoteze.

Hipoteza 1: *Teroristični napad 11. septembra 2001 je organizirala in izvršila teroristična organizacija Al Kaida s pomočjo svojih spečih celic in islamskih pripadnikov v Združenih Državah Amerike, pri čemer jim je bila v pomoč dobro izdelana organizacijska struktura.*

S to hipotezo bom skušal ugotoviti upravičenost domnev in obtožb ameriškega državnega aparata za okrivitev Al Kaide ter Osame Bin Ladna. Glede na rezultate uradnega poročila neodvisne ameriške komisije, ki je raziskala ozadje dogodkov, bom skušal poiskati razloge in vzroke ter preko analize zgodovinskega ozadja najti motiv za napade Al Kaide na ameriško suverenost na njenih domačih tleh.

Hipoteza 2: *V dogodke zarote terorističnega napada 11. septembra 2001, ki je služil kot povod za »vojno proti terorizmu«, je kljub valjenju krivde na zunanjega sovražnika – Al Kaido na čelu z Osamo Bin Ladnom ter islamske skrajneže – vpleten vrh ameriškega državnega aparata.*

S to hipotezo bom skušal ugotoviti oz. dokazati ali poleg Al Kaide stoji za napadi še kdo drug. Ugotoviti želim morebitno vpletenost ali povezanost ostalih akterjev z nastalimi dogodki ter ugotoviti motive za vpletenost le-teh.

Hipoteza 3: *Vzroke za teroristični napad 11. septembra 2001 je mogoče iskati tudi v ameriški notranji politiki – natančneje v Skupini za razvoj nacionalne energetske politike (NEPD) – saj gre za zaroto ameriških naftnih družb in vojaško-industrijskega kompleksa.*

Predvidevam, da je v napade 11. septembra 2001 vpleten vrh ameriškega državnega aparata, čigar člani so prav tako v odboru NEPD. Skušal bom prikazati vpletenost podjetij in državnih organov v napade. Podjetja so začela delovati profitno, državni organi pa so poleg profita pridobili nadzor nad energetske viri.

Hipoteza 4: *Soočenje uradne verzije in teorij zarot o terorističnem napadu se bo ujemalo pri akterjih, ki se nanašajo na zunanjega sovražnika – Al Kaido z njenimi pripadniki – razhajanje teorij pa bo najočitnejše pri akterjih, ki so povezani z vrhom ameriškega državnega aparata in vzrokih, ki jih bodo izpostavile teorije zarote.*

S to hipotezo želim opozoriti na morebitno kolizijo pridobljenih podatkov. To pomeni, da se bosta obe teoriji, tako uradna kot neuradna, pri precejšnjem številu podatkov razhajali, pri manjšini teh pa bo morda možno najti enakosti ali podobnosti.

2.3 Metodologija

Pri preučevanju zastavljene problematike bom uporabil različne oblike raziskovalnih metod, ki bodo odvisne od vsebine analize. Sama diplomska naloga je razdeljena na več poglavij, vendar vsa ne bodo imela uporabljenih istih metod. Kot prvo in najpomembnejšo metodo sem uporabil metodo zbiranja virov, ki je pripomogla pridobiti ustrezno gradivo iz katerega je izvirala celotna naloga. Najbolj zastopana metoda je bila analiza in interpretacija sekundarnih virov, ki je bila zastopana v vseh poglavjih. Ta je z iskanjem večjega števila virov, ki potrjujejo isti obravnavani segment, pripomogla k večji in hkrati nujni objektivnosti analize.

V prvem delu, ki se vsebinsko nanaša na uradno verzijo organizacije in izvedbe terorističnega napada, sta se za najprimernejšo izkazali metodi analize vsebine in interpretacije primarnih virov. Ti se nanašata na analizo poročila neodvisne komisije o organizaciji in izvedbi terorističnega napada, kjer je uporabljena funkcionalna metoda interpretacije. Potrebno je bilo analizirati vsebino in interpretirati dobljene podatke, ki so ustvarili celotno sliko o organizaciji in izvedbi terorističnega napada. V tem poglavju pa je bila uporabljena tudi analiza sekundarnih virov. V drugem delu, ki govori in predstavlja alternativo uradni verziji terorističnega napada, sem uporabil metodo študije primerov. Izpostavljeni so bili različni primeri teorij zarot, ki jih je bilo potrebno strniti v celoto. Ta je oblikovala kredibilno teorijo, ki se lahko postavi ob bok uradni razlagi dogodkov. Tu sem različne teorije, dokaze, mnenja, domneve, špekulacije ter dane podatke obdelal, razčlenil in skušal najti povezujoče člene, ki so pripomogli vzpostaviti neko splošno sliko o celotni in skupni teoriji zarote. Veliko podatkov iz dela o teorijah zarote v tekstu ni bilo uporabljenih, saj so bili nekateri popolnoma absurdni. Uporabil sem le tiste, ki so se zdeli dovolj kredibilni in vzpostavljajo takšne dvome, ki so blizu resnici in so kredibilni za vzpostavitev nasprotne teorije. V zadnjem poglavju, kjer sem soočil obe teoriji, pa sem uporabil metodo primerjalnega raziskovanja. Obe teoriji sem obravnaval ločeno, cilj pa je bil primerjati oz.

soočiti uradno verzijo terorističnega napada z danimi teorijami zarote ter ugotoviti ključne podobnosti in razlike. Ker so bili podatki v večini primerov kontradiktorni, je bilo v tem poglavju najprimernejše primerjalno raziskovanje.

Najbolj zastopana metoda v diplomskem delu je analiza vsebine in interpretacija sekundarnih virov. Ta se je pojavljala v vseh segmentih analize. Pri tem sem skušal ohraniti objektivnost in resničnost podatkov tako, da sem za isti segment obravnavanih dogodkov skušal zbrati več virov, jih nato med seboj primerjati in tako izpostaviti kredibilne podatke. To je bilo potrebno predvsem v delu naloge, ki se nanaša na postavljanje teorij zarot. Ta del se je za analizo izkazal kot dokaj zapleten, ker je v pridobljenih podatkih mnogo domnevanj. Zato sem se poskušal omejiti zgolj na težko izpodbitna dejstva, ki kažejo dogodke v popolnoma drugi luči in dajejo teorijam zarote neko kredibilnost. Opisna metoda je še ena izmed metod, ki sem jo uporabil pri pisanju naloge in jo je moč zaslediti v vseh sklopih, še posebej pa je opazna v poglavju o soočenju teorij, ki je bilo za analizo najtežje.

2.4 Opredelitev temeljnih pojmov

2.4.1 Teorija zarote

Beseda zarota (ang. conspiracy) izvira iz latinskega izraza *conspirare*, kar pomeni dihati skupaj in v sodobnem pomenu besede pomeni situacijo, kjer se dva ali več osebkov strinja, da bodo izvršili nelegalno ali nemoralno dejanje. Glavne sestavine so skupina ljudi, diskretnost ter zlonamernost. Obstoj takšnih zarot je znan po vsem svetu in vključuje organiziran kriminal, tolpe, kartele ter prepovedi prodaje, organizirane politične korupcije itd. Ta vrsta zarot je v večini držav označena kot kriminal, vršilce pa se preganja na podlagi zakriviljenih dejanj ali pa kot soudeležence pri izvajanju takšnih dejanj.

Teorija zarote pa je prepričanje, da so zgodovinski in aktualni dogodki posledica manipulacije ene ali več skrivnosti ali zarote. Teorija zarote trdi, da se določen dogodek – kot npr. umor, revolucija, ali celo neuspeh izdelka – ne pokaže samo v luči rezultatov javne politike ali tržnih sil ter mehanizmov, ampak tudi iz drugih zornih kotov, ki so dostikrat prikriti. Je vrsta teorije, ki se močno ali popolnoma razlikuje od uradno priznane teorije. Ta vrsta teorije podaja alternativno razlago stvari ali dogodkov, uradno razlago pa obravnava kot manipulacijo in prikrivanje skrivnega delovanja ene ali več skrivnih oseb ali združb. Take teorije so se v zgodovini pojavile v povezavi z marsikaterim dogodkom ali stvarjo. Pri tem je šlo ponavadi za dogodke, ki so bili zaviti v skrivnost ali pa so bile uradne razlage zelo suhoparne in celo v nasprotju z logiko, zaradi česar so ljudje začeli razvijati svoje teorije, ki

naj bi pojasnile pravo ozadje takšnih dogodkov. Ker se teorije zarote sklicujejo na navedbe prikritih ukrepov, so pogosto težko podprte z dokazi. Zagovorniki alternativnih teorij so s strani okolice večinoma obravnavani negativno. Zaradi tega se izraz teorija zarote pogosto uporablja v slabšalnem pomenu besede, da se govorniki sklicujejo na obtožbe, ki so nedokazane, malo verjetne ali celo lažne.

Karl Popper (Conspiracy Theory 2009) je trdil, da je resnična znanost v bistvu definirana kot niz ovrgljivih teorij, kar pomeni, da teorija ni nujno lažna, vendar jo je mogoče preveriti v primeru, da bi dejansko bila lažna. Kritiki teorij zarot zato nemalokrat trdijo, da mnoge izmed njih niso ovrgljive. Ta obtožba je dostikrat točna in je posledica smiselne strukture določenih vrst teorij zarot. Te imajo obliko nedefiniranih stvarnih obstoječih izjav, ki navajajo obstoj nekaterih dejanj ali predmetov, ne da bi natančno navedli kraj in čas v katerem jih je mogoče opazovati. Neuspeh opazovanja pojava je potem takem vedno lahko posledica gledanja ali opazovanja ob napačnem času ali na napačnem mestu, kar pomeni, da teorijam zarote uspe prepričati populacijo. Zaradi tega je nemogoče dokazati, da zarota ni resnična. Ponarejevalci bi lahko trdili, da so zaradi tega te teorije neznanstvene. Kot odgovor na to obtožbo teorije zarote ni nobena politična ali zgodovinska teorija znanstvena po Popperjevih merilih, saj nobena zanesljivo ne ustvarja nedvoumne, pomembne ter v praksi preverljive pravilne napovedi. To ne pomeni, da so teorije zarote neutemeljene, iracionalne ali lažne, ampak da po Popperjevih merilih niso znanstvene.

V zvezi s posebno teorijo motivacije naftne industrije za vojno v Iraku leta 2003, pristaši teorije zarote odgovarjajo, da je bil eden od prvih aktov ameriške vlade razpis za stopnjevanje proizvodnje iraške nafte, kar bi oslabilo naftni kartel držav izvoznic nafte, ki služi interesom naftne družbe. Dejstvo, da nekateri podatki demantirajo, drugi pa potrjujejo to teorijo zarote, nakazuje na dejstvo, da je znanstveno preverjanje v tem primeru težko ali celo nemogoče, saj spremenljivk ni moč izolirati (Conspiracy Theory 2009).

2.4.2 Terorizem

Terorizem je sistematična uporaba nasilja, ki vzbuja ozračje strahu pri populaciji z namenom vplivati na politične cilje. Uporabljale so ga politične organizacije leve in tudi desnice, nacionalistične in religiozne skupine, revolucionarji in tudi državne institucije kot so vojska, obveščevalne službe ter policija.

Definicije terorizma so ponavadi kompleksne ter sporne. Zaradi svoje krutosti in količine nasilja pa je termin v modernem času pridobil stigmo. Termin so prvič uporabili oz. so si ga izmislili v devetdesetih letih 18. stoletja, nanašal pa se je na teror povezan s francosko

revolucijo, ki so ga revolucionarji vršili nad svojimi nasprotniki. Jakobinska stranka Maximilliena Robespiera je v svoji vladavini terorja vršila masovne usmrtitve na giljotini, da bi uveljavila svojo oblast. Čeprav je terorizem izvajala država proti svojim notranjim sovražnikom, se od 20. stoletja dalje termin uporablja tudi za nasilje, ki je posredno ali neposredno usmerjeno proti vladi in njenim organom z namenom vplivati na sprejemanje politik ali z nasiljem spreverniti obstoječi režim.

Terorizem kot termin tudi ni definiran povsod: zakoni, ki obstajajo si kakorkoli delijo skupne elemente definicije. Terorizem vsebuje uporabo grožnje in nasilja ter skuša ustvarjati ozračje strahu ne samo neposredno v ciljni skupini ampak tudi v širši množici. Stopnja do katere se nanaša na ustrahovanje razlikuje terorizem od konvencionalnega in gverilskega bojevanja. Čeprav konvencionalne vojaške sile posegajo po psiholoških oblikah bojevanja proti sovražniku, je vseeno močna oborožitev tista, ki zagotavlja zmago. Podobno ima gverilski tip vojskovanja, ki se pogosto zanaša na uporabo terorja in druge oblike propagande, cilj zmagati z vojaškimi sredstvi, a le redko uspe. Terorizem za razliko sistematično uporablja nasilje za povzročanje strahu in s tem skušajo izvajalci doseči zmago, medtem ko je neposredna vojaška zmaga nemogoča. Zato znanstveniki omenjajo, da je gverilski tip bojevanja orožje šibkih, terorizem pa orožje še šibkejših.

Da pa bi teroristi ohranili stopnjo ustrahovanja, morajo izvajati dramatične, nasilne ter odmevne napade. Ti pa vsebujejo ugrabitve, zadrževanje talcev, bombne napade ter samomorilske napade. Napadi in žrtve teroristov so ponavadi skrbno izbrani. To so šole, nakupovalni centri, avtobusne in železniške postaje ter prostori, ki privabljajo veliko ljudi. Cilj terorizma je uničiti javno predstavo o varnosti, kjer se ljudje najboljše počutijo. Velike tarče so ponavadi tudi poslovni kompleksi, ki so simbol politične in ekonomske stabilnosti države. Vse to pa teroristi počnejo z namenom, da bo širša javnost zaradi občutka po večji varnosti prisilila politične voditelje k sprejemu določenega političnega cilja.

Definicije terorizma se razlikujejo, saj univerzalna definicija ne obstaja. Nekatere definicije štejejo vsa dejanja teroristov za kriminalno dejanje, ne glede na njihovo politično ozadje. Naprimer v ZDA je standardna definicija, ki jo uporablja FBI ta, da je terorizem nezakonita uporaba sile in nasilja napram ljudem ali posestvom z namenom prestrašiti in prisiliti vlado, civiliste ali katerikoli drugi segment z namenom pospešiti politične ali socialne cilje. Problem kriminalnosti pa se vzpostavlja zaradi nezmožnosti razlikovanja med političnimi in pravnimi sistemi ter ne upošteva primerov, kjer so nasilni napadi napram vladi legitimni. Primer slednjega je apartheid v Južnoafriški republiki.

V zadnjih letih sta ideologija in politični oportunistem vodila številne države k nadvladnemu terorizmu, pogosto pod pretvezo podpiranja gibanj za osamosvojitve. Razlika med terorizmom in ostalimi oblikami političnega nasilja se je zabrisala – veliko gverilskih vojska je uporabljalo teroristične taktike in metode – tako so postali problemi nad pristojnostjo in legalnostjo uporabljenih metod nejasni. To je vodilo določene raziskovalce k novi metodi terorizma, ki ni bila opredeljena na kriminalnosti uporabljenih metod in dejanj, ampak nad žrtvami terorističnih dejanj, ki so zelo pogosto nedolžni civilisti. Ameriška vlada je sprejela pogled, da je terorizem preiščeno, politično motivirano nasilje zagrešeno proti ne vojskujočim se tarčam. Vendar je tudi ta definicija dokaj fleksibilna, na momente pa tudi razširjena z razlago, da so teroristična dejanja tajna in da svoje cilje izbirajo naključno (The New Encyclopædia Britannica 2002).

V 21. stoletju ima terorizem prioriteto pred ostalimi viri ogrožanja zaradi globalno organiziranih terorističnih napadov. Motivi za terorizem so številni in so neposredno povezani z vzroki terorizma, ki izhajajo iz nezmožnosti mirnega, nenasilnega reševanja družbenih konfliktov. Med motive pa spadajo nacionalistični separatizem, ideologija, konkretne sporne zadeve, državno sponzoriranje ter verski ekstremizem, ki ima za cilj napasti civilne tarče z namenom povzročiti množične žrtve. V zadnjo kategorijo bi lahko uvrstili tudi Al Kaido (Prezelj 2007).

3 Uradna verzija o organizaciji in izvedbi terorističnega napada na ZDA

11. septembra 2001 so se življenja Američanov drastično spremenila. Okoli 8:00 ure zjutraj se je na štiri različna čezkontinentalna letala vkrcalo devetnajst arabskih teroristov, ki so zaznamovali zgodovino ZDA (Jacobson in Colon 2006, 5). V Bostonu sta bili na seznamu ugrabiteljev dve letali. Na prvem terminalu je bilo v nevarnosti letalo American Airlines Flight 11, na drugem terminalu pa je čakalo letalo United Airlines Flight 175. Na letališču v predmestju Washingtona je bilo pripravljeno na vzlet letalo American Airlines Flight 77, četrto letalo pa je bilo United Airlines Flight 93, ki je vzletelo iz Newarka. Vsa štiri letala so vzletela z vzhodne obale in so bila namenjena v Los Angeles.

Devetnajstim teroristom se je uspelo prebiti čez varnostni sistem Zvezne letalske administracije (FAA) ter se vkrcati na štiri čezkontinentalne lete, z namenom ugrabiti letala in jih spremeniti v ogromne vodene izstrelke napolnjene z do 50.000 litri letalskega goriva. Načrtovano je bilo, da bodo vsa letala vzletela ob približno istem času, kar bi varnostnim

agencijam otežilo reševanje. To se je pri treh letalih celo zgodilo, letalo United Airlines Flight 93 pa je z vzletom nekoliko zamujalo (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 2–10).

Operacija mednarodne teroristične organizacije znane pod imenom Al Kaida je bila izvršena skoraj brezhibno. Sama misel o napadu na ZDA je bila prisotna več let pred napadom, sami začetki te operacije pa segajo v čas pred 11. septembrom 2001.

3.1 Organizacija napada in njegov izvor

3.1.1 Vzpon Al Kaide

V Afganistanu je komunistična vlada pridobila oblast leta 1979 in se začela zanašati na vojaško moč, da bi država ostala izključno pod sovjetskim vplivom. Odgovor na to je bilo afganistansko nacionalno odporiško gibanje. Mladi Muslimani z vsega sveta so prišli v Afganistan kot prostovoljci h gibanju, ki se je zdelo kot *džihad* ali sveta vojna proti vsiljivcu. Med njimi je bil tudi Osama Bin Laden. Imel je dostop do ogromnega družinskega bogastva znanega pod imenom Savdijski gradbeni magnat. Dobrodelno je podprl antisovjetski džihad s svojo kompleksno in skoraj svetovno organizacijo. Donacije so prihajale prek dobrodelnih ali drugih nevladnih organizacij. Kot baze za novačenje pa so služile tudi mošeje, šole in penzioni.

Aprila 1988 je afganistanski džihad slavil zmago. Sovjeti so se umaknili, voditelji džihada pa so se spraševali, kako naprej. Strinjali so se, da je organizacija Urad za usluge ali MAK, ki je pošiljala rekrute v Afganistan, uspešno delovala in da se ne sme razdreti. Iz tega so razvili bazo oz. fundacijo z imenom Al Kaida kot potencialni urad za nadaljnje džihade, katere vodja je postal Osama Bin Laden. Ustanovil je ogromno mrežo podjetij v katerih se prepleta terorizem in poslovna dejavnost ter začel sodelovati z organizacijami kot sta Hamas in Hezbollah, iskal pa je možnost, da bi pričel sodelovanje z Irakom. Do slednjega je tudi prišlo, saj jih je družilo skupno sovraštvo do ZDA.¹ Al Kaida je začela finančno podpirati Talibane in njihov režim, saj so ti nadzorovali večji del ozemlja v Afganistanu. Tako je imela Al Kaida pri svojem početju proste roke v zvezi s kupovanjem orožja, uporabo diplomatskih registrskih oznak, uporabo državne letalske družbe za prevoz denarja,...

---

¹ Al Kaida in Irak sta predstavljala največjo grožnjo ameriški nacionalni varnosti, saj je bilo poudarjeno, da je Irak že dalj časa vpleten v teroristična dejanja skupaj z zanimanjem za orožje za množično uničevanje. Kljub temu pa komisija ugotavlja, da ni dokazov o tem, da bi Irak in Al Kaida načrtovala kakršnokoli skupno operacijo proti ZDA in njenim državljanom doma ali v tujini in za opravičenje svojih domnev, da je Irak kriv za napade 11. septembra, ni mogla najti dokazov (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 335).

Zgodaj leta 1992 je vodstvo Al Kaide napovedalo džihad Zahodnim okupatorjem islamskih držav. Začeli so se vrstiti manjši napadi vse do prvega napada na Svetovni trgovinski center. 26. februarja 1993 je pred stolpoma Svetovnega trgovinskega centra eksplodirala bomba. V poskusu je bilo ubitih le šest ljudi, več kot tisoč pa je bilo ranjenih, vendar so ameriški organi in varnostne agencije hitro prišli zadevi do dna. In ravno to se je izkazalo kot napačna domneva. ZDA so mislile, da so pripravljene na vse vrste terorističnih groženj, kar pa se je izkazalo za napačno (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 55–72).

3.1.2 Priprave na napad

Februarja 1998 sta Osama Bin Laden in Ayman al Zawahiri objavila fatwo t.j. interpretacija islamskega prava v imenu svetovne islamske fronte. Umor vsakega Američana kjerkoli na Zemlji sta označila kot individualno dolžnost vsakega Muslimana, ki jo mora opraviti kjerkoli je to možno. Že od leta 1992 je Bin Laden načrtoval napad na ZDA, povečeval pa je samomorilske napade, ki so se dogajali že od 80-ih let dalje. V intervjuju je celo povedal, da je prepričan, da bodo s pomočjo Alaha prevladali nad Američani in omenil, da bo vojno preselil na ameriška tla, če se bo ta nepravilnost nadaljevala ter tako pričel razvijati načrt za napad na ZDA (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 47–48).

Po več manjših napadih na predstavništva ZDA v tujini in po prvem napadu na Svetovni trgovinski center je prišla na vrsto operacija 11. september, pri kateri je prepustil vse vaje Khalid Sheikh Mohammedu. Slednji je predvideval, da bi lahko ZDA najbolj škodil, če bi prizadel njihovo ekonomijo. New York, kot središče ameriške ekonomije, je zato postal glavna tarča. Prvotni načrt je sicer predvideval ugrabitev desetih letal, ki bi strmoglavila tako na vzhodni kot tudi zahodni obali ZDA, vendar je zaradi kompleksnosti in obsežnosti operacije ostal glavna tarča le New York. Kmalu so bili izbrani štirje piloti od katerih pa je bil vstop v ZDA dvema prepovedan. Operacija se je zato razdelila na dve komponenti. Prva je predvidevala napad v ZDA, druga pa napad v Jugovzhodni Aziji. Vendar pa je Bin Laden spomladi leta 2000 ukinil operacijo v Vzhodni Aziji, saj je menil, da je pretežko koordinirati napada na dveh različnih koncih sveta. Tako je edina tarča ostal New York. Kot rešitev problema pri vstopu posameznikov v ZDA pa se je pojavila skupina študentov iz Hamburga v Nemčiji, ki je že poznala zahodno kulturo. Tako so Mohamed Atta, Ramzi Binalshibh, Marwan al Shehhi in Ziad Jarrah postali ključni akterji načrtane operacije. Carinska inšpekcija je navkljub urejenosti potovalnih dokumentov Ramzi Binalshibhu prepovedala vstop v

državo, zato ga je nadomestil Hani Hanjour, Binalshibh pa je dobil vlogo koordinatorja med Khalid Sheikh Mohammedom ter Mohamedom Atto kot vodjo skupine (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 153–160).²

Vsi štirje piloti so do novembra opravili izpite za manjša letala in pričeli z urjenjem za večja letala. Prekinili so stike z družinami in se čisto prilagodili zahodni kulturi, da bi zbujali čim manjši sum. Med tem je Al Kaida že pričela z zbiranjem okrepitev za napad z letali ter jih pričela uriti v potrebnih veščinah. Okrepitve so v ZDA vstopile v aprilu 2001 na več vstopnih točkah, da ne bi zbujali suma. Poleti v Madridu je bilo še zadnje srečanje med Atto in Binalshibhom, kjer sta se dogovorila o tarčah. Na zahtevo Osame Bin Ladna so bile izbrane tarče WTC, Pentagon in Bela hiša oz. ameriški kongres, če bi se Bela hiša izkazala za pretežno tarčo. Točni datum napada je bil določen v tretjem tednu avgusta, saj so takrat kupili večino letalskih vozovnic (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 225–249).³

3.1.3 Soočanje s krizo in odziv varnostnih agencij v boju proti terorizmu pred 11. septembrom 2001

Prvi bombni napad na Svetovni trgovinski center je prikazal novo dimenzijo v teroristični dejavnosti. Ameriške agencije, ki so se vključile v preiskavo, so hitro aretirale glavne osumljence. Neljuba posledica tega napada in preiskave pa je bila, da je ustvarila vtis o odlično zasnovanem pravnem in izvršnem sistemu, ki se lahko kosa s terorističnimi dejanji. Vendar je bilo pred 11. septembrom, z izjemo delovanja FBI, vloženega zelo malo navora v boj proti terorizmu. Varnostne agencije so bile učinkovite le takrat, kadar so osebo identificirale kot potencialnega terorista ali ko je bil napad že izvršen. Pristojnosti, ki so jih imele, pa so prelagale druga na drugo.

Največja napaka ZDA je bila, da si pred 11. septembrom niso zadale jasnega strateškega cilja z namenom uničiti Al Kaido. Do leta 1996 skoraj nihče v ameriški vladi ni razumel dejstva, da je Osama Bin Laden organizator nove vrste terorizma. Bin Laden je financiral teroriste v več državah, da bi ti napadali ameriške enote tako v ZDA kot tudi v tujini. Vendar je šele jeseni 1997 Protiteroristična varnostna skupina izdala načrt za ujetje Osame Bin Ladna ter njegovo sojenje v ZDA ali v arabskih državah.

---

² Al Kaida je imela znotraj svojega varnostnega komiteja celo Urad za potne liste in probleme v tujini, ki je spreminjal oz. ponarejal uradne dokumente, listine, vizume ipd. (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 169).

³ Atta je uporabil kodo za prenos sporočila točnega datuma. Besede, ki jih je uporabil so bile dve veji, poševnica ter lizika – 11/9 (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 249).

V začetku leta 1998 je prišlo do prvega poskusa napada na Osamo Bin Ladna. Protiteroristični center je imel zanesljive informacije, CIA je načrt označila za skoraj profesionalen, do komplikacij pa je prišlo v Washingtonu, saj so menili, da vir informacij ni zanesljiv, bali pa so se tudi prevelikega števila civilnih žrtev.⁴ Po tem poskusu do 11. septembra 2001 ZDA niso imele nikoli boljše možnosti za ponoven napad.

Avgusta 1998 je prišlo do bombnega napada na ameriški ambasadi v Nairobiju v Keniji ter v Dar es Salaamu v Tanzaniji (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 72–115). Potrjeno je bilo, da za tem stoji Al Kaida in 20. avgusta je prišlo do napada z raketami Tomahawk na osem terorističnih taborišč. Vendar ni bil ubit niti eden izmed vodilnih mož (Jacobson in Colon 2006, 46).⁵ Kasneje je koordinator Protiteroristične enote Richard Clarke sestavil politično vojaški načrt imenovan Delenda, katerega cilj je bil odstranitev vsakršne grožnje s strani Al Kaide. Plan je predvideval neprestane raketne napade proti tem bazam v Afganistanu in drugod po svetu, čemur je bil naklonjen tudi predsednik Clinton. Vendar pa se je javno mnenje obrnilo proti njim, ko so bili cilji raketnih napadov Irak leta 1998 in Srbija leta 1999.

Ker vojaški napadi niso bili uspešni, so se ZDA zatekle k diplomatskim rešitvam. Vsem, ki se jih tiče afganistanski problem, so izdale formalno opozorilo, da jih bodo smatrale za odgovorne za vsak napad na Američane kjerkoli se ti zgodijo, če bodo še naprej služili kot vir za napade Osame Bin Ladna. Še vedno je bil cilj prijetei Osamo Bin Ladna živega. Novembra 1998 pa je bila proti njemu podana obtožba (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 120–128).⁶ Po neuspešni diplomatski poti so bile v načrtu prikrite misije. Te so bile dokaj uspešne, saj je bilo v tem času aretiranih veliko sumljivih oseb, vendar glavni cilj, prijetei Osame Bin Ladna, ni bil dosežen. Obveščevalni podatki so sicer prinesli nekaj možnosti na mizo, vendar pa viri informacij niso bili povsem zanesljivi, saj bi ob morebitnem napadu lahko prišlo do velikega števila civilnih žrtev. Napad s pehotnimi enotami pa bi ob pomanjkljivih podatkih pomenil masovno izgubo življenj (Jacobson in Colon 2006, 48–50).

---

⁴ Mary Jo White, ameriška državna tožilka južnega okrožja New York, je trdila, da dejanski načrt za ujetje Osame Bin Ladna nikoli ni bil predstavljen Beli hiši (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 114).

⁵ Prišlo je do špekulacij, da je Pakistan opozoril Osamo Bin Ladna na napad, saj so ZDA morale obvestiti Pakistan o napadu, da le-ta ne bi pomislil, da prihajajo rakete iz Indije (Jacobson in Colon 2006, 47).

⁶ Obtožnica je navajala zaroto proti ameriški obrambni postavitvi, Al Kaido pa je bremenila sodelovanja s Sudanom, organizacijo Hezbolah ter sporazuma z iraško vlado s katero goji prijateljski odnos in sodelovanja v določenih projektih, predvsem v tistih, ki vključujejo orožje za množično uničevanje (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 128).

Po pomoč so se ZDA zatele k Ahmed Shah Massoudu, vodji Severnega zavezništva Talibanov, ki je bil v sporu z ostalimi Talibani, ki jih je podpirala Al Kaida. Zaradi neuspehov je prišlo celo do spremembe v dogovoru. Vsi poskusi prijettja Osame Bin Ladna živega so se izjalovili, zato so ZDA pristale, da ga Severno zavezništvo lahko izroči tudi mrtvega (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 132).⁷

Decembra 1999 so oblasti v ZDA aretirale alžirskega ekstremista, ki je skušal postaviti bombe na letališčih v ZDA. To je dokazalo, da so v ZDA prisotne speče celice, vendar naj bi te celice delovale samostojno in ne pod nadzorom Al Kaide (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 180).

Oktobra 2000 pa se je zgodil novi šok. V Jemnu je prišlo do napada na ameriškega rušilca Cole. Eksplozija je ubila sedemnajst ljudi, vsaj štirideset pa je bilo ranjenih. ZDA so verjele, da za napadom stoji velika celica, katere vrh je neposredno odgovoren Al Kaidi, čeprav do tedaj Osame Bin Ladna nihče ni mogel neposredno povezati z napadom ali pa pridobiti informacije, da je ukaz prišel neposredno od njega. Kasneje so jemenske oblasti aretirale odgovorne za napad, med katerimi je bil Khallad, ki je neposredno povezan z Al Kaido. Preko njega bi lahko prišli do Khalid al Mihdharja, ki je bil eden izmed devetnajstih udeležencev terorističnega napada v ZDA. CIA je iskanje opustila. Po vsej verjetnosti pa bi lahko pri aretaciji prišli do dokazov za napade 11. septembra, vendar do odgovora ZDA ni prišlo.⁸ Januarja 2001 pa je prišlo do zamenjave kabineta. Oblast je prevzela administracija Georgea W. Busha.

Spomladi 2001 se je število poročil o terorističnih grožnjah in potencialnih napadih drastično povzpelo na najvišjo raven vse od milenijskega preplaha. Zato je junija CIA opozorila vse svoje postaje, da bi se v bližajočih dnevih lahko zgodil teroristični napad in naj bodo v pripravljenosti za kakršnokoli ukrepanje. Grožnje na domačih tleh so bile nejasne, saj poročila, ki so namigovala na napad, niso jasno določila, kje se bo napad zgodil. Vsi so pričakovali, da bo do napada zopet prišlo nekje v tujini na eno od ameriških baz, ambasad,... Domače obveščevalne agencije so čakale na dokaz, da so ogrožena tudi domača tla s strani spečih celic. Nihče pa ni iskal tuje grožnje na domačih tleh. Grožnja, ki je prihajala, ni bila načrtovana s strani spečih celic. Te so le pripomogle k izvedbi napada. Imela je izvor v tujini,

---

⁷ Administracija je trdila, da bi bila usmrtitev osebe, ki povzroča neizbežno grožnjo ZDA v skladu s pravom oboroženih spopadov dejanje samoobrambe in ne umor (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 132).

⁸ Predsednik Clinton je menil, da si ne sme privoščiti vstopa v vojno, katere razlog temelji na prepričanju in ne trdnih dokazih (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 195).

vendar pa so se tujci uspešno vtihotapili v ZDA in čakali na pravo priložnost (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 254–272).

3.2 Akterji

3.2.1 Akterji na letalih

Na prvem terminalu v Bostonu se je na letalo American Airlines Flight 11 med 81 potniki vkrcalo pet ugrabiteljev. To so bili Mohamed Atta, Abdul Aziz al Omari, Satam al Suqami, Wail al Shehri in Waleed al Shehri.

Na drugem terminalu v Bostonu se je na letalo United Airlines Flight 175 med 56 potniki prav tako vkrcalo pet ugrabiteljev. To so bili Marwan al Shehhi, Fayez Bannihamad, Mohand al Shehri, Ahmed al Ghamdi in Hamza al Ghamdi.

Med prehodom skozi kontrolne točke je bil vsak izmed ugrabiteljev pregledan s kovinskim detektorjem, ki je bil nastavljen za zaznavanje predmetov, ki bi imeli kovinski del velik vsaj za 0,22 kalibrsko ročno pištolo. Kot dodatek k temu bi laserski skener pregledal stvari, ki so jih imeli ugrabitelji pri sebi, vendar nihče od nadzornikov na kontrolnih točkah ni prijavil nepravilnosti oz. ni opazil ničesar sumljivega. Nekateri med njimi so bili izbrani za pregled z računalniškim sistemom za skeniranje, ki pa so ga uspešno prestali.

Tretja peterica se je pripravljala za vkrcanje na letalo American Airlines Flight 77 poleg ostalih 53 potnikov. To so bili Hani Hanjour, Khalid al Mihdhar, Majed Moqed, in brata Nafaw al Hazmi ter Salem al Hazmi. Vsi omenjeni so bili podvrženi dodatnemu pregledu računalniškega skeniranja. Mihdhar in Moqed sta sprožila alarm, zato sta bila pregledana še na drugem kovinskem detektorju, ki pa sta ga uspešno prestala.

Na letalo United Airlines Flight 93 pa se je vkrcala še zadnja četverica ugrabiteljev. To so bili Ziad Jarrah, Ahmed al Nami, Ahmad al Haznawi in Saeed al Ghamdi, ki pa so varnostne preglede prestali uspešno brez zapletov (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 2–4).

3.2.2 Ostali akterji

Med ostalimi vpletenimi akterji v napade 11. septembra so najpomembnejši trije veleumi Al Kaide. Neposredno povezan z dogodki 11. septembra je Khalid Sheikh Mohammed, posredno pa še Riduan Isamuddin znan tudi kot Hambali in Abd al Rahim (Jacobson in Colon 2006, 48–52).

Khalid Sheikh Mohammed je bil dejanski arhitekt, vodja in veleum operacije 11. september. Osamo Bin Ladna je spoznal leta 1996, ko mu je operacijo predstavil, vendar je zanj dobil zeleno luč šele leta 1998, ko je sprejel povabilo in se pridružil Al Kaidi kot njen formalni član. Med tem časom je pomagal pri načrtovanju in izvedbi napada na dvanajst ameriških komercialnih letal na Filipinih, razvijal pa je tudi načrt napada na takratnega ameriškega predsednika Clintona, ki se je mudil v Manili.

Prvotni načrt Al Kaide je ob napadih v ZDA predvideval tudi napade v Jugovzhodni Aziji. Tam je bil Al Kaidin uspeh vzgajanja terorizma odvisen predvsem od organizacije Jemaah Islamiyah, katere pripadnik je bil Hambali (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 147–150). Na Arabskem polotoku pa je imel veliko vlogo Abd al Rahim, ki je bil veleum operacije Cole, ko je bil v Jemnu izveden bombni napad na ameriškega rušilca (Jacobson in Colon 2006, 48–52).

3.3 Izvedba napada

3.3.1 Dogodki na letalih

3.3.1.1 Letalo American Airlines Flight 11

Letalo z devet člansko posadko je vzletelo ob 7:59 uri in je do 8:14 ure normalno komuniciralo z zračnim nadzornim centrom. Od tega trenutka dalje pa letalo ni bilo več dosegljivo, iz česar izhaja sklep, da je ugrabitev potekala od tega trenutka dalje.

Ob 8:19 uri je stevardesa Betty Ong vzpostavila zvezo z jugovzhodnim rezervacijskim uradom ameriške letalske družbe v Severni Karolini. V klicu, ki je trajal petindvajset minut, je mirno razložila, kaj se na letalu dogaja. Dva izmed ugrabiteljev sta z noži zabodla dva pripadnika strežnega osebja in najbrž s tem izsilila, da je pilot odprl vrata pilotske kabine. Ugrabitelji so nad letalom hitro pridobili nadzor in v prvem potniškem razredu razpršili solzivec ali podobno sredstvo z namenom, da bi potnike in ostale zaposlene prisilili v zadnji del letala ter zagrozili z razstrelitvijo v primeru nemirov. Po poročilu stevardese Ong je letalo ob 8:26 uri zavilo s svoje načrtane poti, ob 8:44 uri pa se je telefonska zveza prekinila. Operacijski center letalske družbe je skušal vzpostaviti zvezo s pilotsko kabino, a so bili vsi poskusi zaman, zato so se začeli zavedati resnosti nastale situacije. Ob 8:41 uri je ameriški operacijski center sporočil letalskemu nadzornemu centru, da je letalo American Airlines Flight 11 ugrabljeno.

Poleg Betty Ong je bila na drugi telefonski liniji še stevardesa Amy Sweeney, ki je centru sporočila, da se letalo spušča z neizmerno hitrostjo in da letijo zelo nizko. Za tem pa se

je končal tudi ta klic. Ob 8:46:40 uri se je American Airlines Flight 11 zaletel v severni stolp Svetovnega trgovinskega centra v New Yorku (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 4–7).

3.3.1.2 United Airlines Flight 175

United Airlines Flight 175 je vzletel ob 8:14 uri, torej v trenutku, ko se je na letalu American Airlines Flight 11 začela ugrabitev. Ob 8:42 uri so iz letala United Airlines Flight 175 sporočili o sumljivem prenosu, ki so ga slišali z drugega letala, to pa je bila tudi zadnja komunikacija letala United Airlines Flight 175 z zračnim nadzornim centrom. Po poročilu stevardese in dveh potnikov so ugrabitelji napadli med 8:42 in 8:46 uro in pri napadu uporabili nože ter solzivec in grožnjo z bombo. Člane posadke so zabodli in ubili oba pilota. Ob 8:47 uri je letalo zavilo z začrtane poti ter krenilo proti New Yorku. Ob 9:03:11 uri je United Airlines Flight 175 zadel južni stolp Svetovnega trgovinskega centra (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 7–8).

3.3.1.3 American Airlines Flight 77

American Airlines Flight 77 je letališče zapustil ob 8:20 uri in ob 8:51 uri nazadnje komuniciral z zračnim nadzornim centrom. Za tem se je verjetno začela ugrabitev. Tudi tu so ugrabitelji uporabili nože in preselili vse potnike v zadnji del letala, pilot pa je objavil, da je letalo ugrabljeno. To je omenil tudi eden od potnikov. Ob 8:54 uri je letalo skrenilo z začrtane poti proti jugu, zračni nadzorni center pa je izgubil tudi radarski kontakt. To je bilo sedaj že drugo letalo v težavah in vsem letalskim družbam na severovzhodu ZDA je bil nadaljnji vzlet prepovedan.

Nekateri izmed potnikov so klicali svojce in jim poročali o dogajanju na letalu ter jim naročili, da obvestijo pristojne organe. Ob 9:29 uri je bilo letalo American Airlines Flight 77 na nekaj več kot 2.000 metrih in dobrih šestdeset kilometrov oddaljeno od Pentagona. Ob 9:37:46 uri se je letalo American Airlines Flight 77 zaletelo v Pentagon s hitrostjo 850 kilometrov na uro (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 8–10).

3.3.1.4 United Airlines Flight 93

Letalo United Airlines Flight 93 je zaradi gostega prometa ostalo na tleh še dobrih dvainštirideset minut po osmi uri ter tako ob 8:42 uri končno vzletelo iz Newarka v New Jerseyu s 37 potniki ter sedmimi člani posadke in z nikakršnimi informacijami o dogodkih v

ostalnih letalih (Jacobson in Colon 2006, 7–8). Pilotska kabina je opozorilo o morebitni ugrabitvi prejela šele ob 9:23 uri. V roku petih minut so ugrabitelji napadli, pilotu pa je uspelo poslati signal zračnemu nadzornemu centru, da je letalo ugrabljeno. Kljub temu so ugrabitelji vzpostavili nadzor nad letalom in ga obrnili proti vzhodu (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 12). Tudi tu so ugrabitelji zagrozili z bombo, vendar so v tem času potniki najverjetneje zvedeli za ugrabitev ostalih treh letal preko mobilnih telefonov in pričeli z uporom ob 9:57 uri (Jacobson in Colon 2006, 11–13). Teroristi so se borili, da upor potnikov ne bi uspel, zato je vodja skupine Jarrah začel obračati letalo v vse mogoče smeri. Upora niso mogli ustaviti, saj so potniki vedeli, da jih čaka gotova smrt, to pa je pripeljalo do namernega strmoglavljenja. United Airlines Flight 93 je strmoglavil v Pennsylvaniji ob 10:02 uri. Eksplozivnih sredstev pri pregledu niso zaznali, saj na mestu, kjer je letalo strmoglavilo, ni bilo najdenih dokazov o strelnem orožju. Tudi posnetek iz pilotske kabine ne kaže na uporabo tega. Celo na ostalih treh letalih, po poročilih FBI, niso bile najdene sledi eksplozivnih sredstev, čeprav so potniki in posadka poročali o grožnjah z bombo. Po vsej verjetnosti so bile grožnje z bombo lažne (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 13).

3.3.2 Dogodki na tleh

Prvo letalo American Airlines Flight 11 je trčilo v zgornji del severnega stolpa Svetovnega trgovinskega centra med 93. in 99. nadstropjem. S tem so postala v stolpu neprehodna vsa tri stopnišča od 92. nadstropja navzgor. Iz letala je ob trku izbruhnil bencin, ki se je vnel in eksplodiral ter onesposobil enega od dvigal. Do eksplozije je prišlo tudi v številnih spodnjih nadstropjih, vključno z nadstropji 77 in 22, v lobiju na vzhodni cesti in v kletni etaži štiri nadstropja pod površjem.

Evakuacija severnega stolpa se je pričela takoj, vendar zaradi poškodb v infrastrukturi ni bilo mogoče dostaviti sporočil v vsa nadstropja. Reševalne ekipe niso imele natančnih informacij o ujetih osebah, zato so se podale v reševanje na slepo. Niso vedeli ali je stopnišče do točke udara prehodno, ali je voda za gašenje požara na voljo v višjih nadstropjih, niso vedeli niti, kako točka udara izgleda od zunaj. Vedeli so le, da je bila eksplozija tako obsežna, da je onemogočila delovanje vseh 99 dvigal tudi v nižjih nadstropjih in da so bili pogoji tako grozni, da so nekateri ljudje iz višjih nadstropij skakali iz stavbe.

Operaterji na liniji 911 in gasilski oddelek niso imeli natančnih podatkov o trku in o obsegu škode, ki jo je trk povzročil in zato niso mogli posredovati informacij reševalnim ekipam o lokaciji kličečih oseb. In ker operaterji niso imeli informacij glede dostopa

reševalnih ekip na streho, niso znali posredovati informacije, kam naj se ogroženi ljudje evakuirajo. Evakuacija s strehe ni bila možna, ker je požarni načrt ni predvidel, saj Pristaniška služba ni imela razvitega protokola za reševanje ljudi v stolpih nad linijo požara. Zato so se operaterji odločili za standarden postopek in ujetim v stolpu svetovali naj ostanejo, kjer so.

Kot velik problem se je izkazala evakuacija južnega stolpa, do katere v končni fazi ni prišlo. Čeprav je poveljnik gasilskega oddelka zahteval evakuacijo, je namestnik direktorja požarne varnosti ni izdal, ker je čakal na ukaz kakšne višje instance. Tedaj pa je v južni stolp trčilo letalo United Airlines Flight 175. Pričela se je tudi evakuacija južnega stolpa, kar je zadeve le še otežilo. Nevarnost, ki je pretila, je bila možno sesutje zgornjega dela severnega stolpa, nihče pa ni predvideval popolnega sesutja zgradbe. Ob 10:00 uri se je južni stolp sesul v pičlih desetih sekundah, severni stolp pa je zdržal še slabe pol ure. Ob 10:28 pa je tudi ta doživel isto usodo (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 285–308).

Pred sesutjem severnega stolpa je letalo s svojim trkom povzročilo ogromno škodo na severni strani. Na mestu trka je letalo uničilo vsaj pet montažnih tri slojnih sestavnih delov ogrodja, ki so tvorili zunanjo steno stolpa. Te je letalo razrahljalo in jih potisnilo globoko v notranjost stavbe. Zaradi teh zunanjih stebrov so se zgornja nadstropja malo sesedla in pričela izgubljati podporo. Na delih, ki so jih zadela krila, pa so se stebri prelomili zaradi sile trka. Vsega skupaj naj bi bilo uničenih od 31 do 36 stebrov na severni strani stolpa. Uničen pa je bil tudi neznani del notranjega ogrodja. Do škode je prišlo tudi na južnem in vzhodnem delu stolpa zaradi česar se predvideva, da je bilo posledično uničeno tudi notranje ogrodje. Jasno je, da je nekaj ruševin letala potovalo skozi celotno strukturo. Nekaj letalskih sedežev je bilo najdenih na strehi južnega stolpa Svetovnega trgovinskega centra. Razbitine pristajalnega podvozja so bile najdene na ulicah. Ti deli pa naj bi povzročili poškodbe notranje strukture. Vendar pa obseg škode notranje strukture nikoli ne bo znan (Hamburger in drugi 2002).

V južnem stolpu so bližnje ruševine preobremenile težo na podpornih stebrih za več kot šestkrat kot je bila ta ob trku letala in strukturo še bolj oslabila, zato se je južni stolp sesul prej kot severni. Zaradi ruševin na udarni strani je bila nosilnost stebrov preobremenjena, kar je povzročilo nagibanje stavbe. Zgornja nadstropja so težo na podrti strani prenesla na notranjo strukturo, kar je obremenitev samo še povečalo. Iz stavbe je pred rušenjem tekla stopljena kovina. Zaključek Nacionalnega inštituta za standarde in tehnologijo je, da to nikakor ni jeklo, ampak aluminij, saj ima jeklo temperaturo tališča pri 1500°C. Aluminij pa ima temperaturo tališča pri približno 900°C. Kar osemdeset odstotkov delov letal je iz aluminija. Ta se je ob izbruhu ognja stopil in zato je skozi okna kapljala staljena kovina.

Kasneje tega dne, natančneje ob 17:20 uri, pa je prišlo tudi do sesutja stolpa WTC 7. Rušenje tega stolpa je bilo skrivnostno, saj vanj ni trčilo letalo, vendar je Nacionalni inštitut za standarde in tehnologijo raziskal tudi vzroke rušenja tega 47 nadstropnega stolpa. Zaključek je bil, da so ruševine stolpa WTC 1 poškodovale stolp WTC 7. Poškodbe so bile tako močne, da je zaradi njih prišlo do požara v desetih nadstropjih, močnejši pa je bil le v nižjih nadstropjih. Obseg tega pa je bil enak požaru v obeh stolpih pred njim. Sistem za gašenje požara je zatajil, saj so bile cevi za dovod vode poškodovane zaradi ruševin stolpov WTC 1 in WTC 2. Ogenj se je razširil in tako kot v obeh prejšnjih stolpih oslabil jekleno strukturo. Ta se je zaradi temperature raztegnila in začela izgubljati svojo nosilnost. Podporni stebri so tako pričeli izgubljati nosilnost eden za drugim, kar je povzročilo, da so pod tolikšno maso popustili in prišlo je do sesutja celotne zgradbe.

Ob 9:37 uri pa je poslopje Pentagona zadelo letalo American Airlines Flight 77. Raziskavo o dogajanju znotraj Pentagona po trku letala je prav tako kot na poslopiju Svetovnega trgovinskega centra opravil Nacionalni inštitut za standarde in tehnologijo.

Letalo je bilo ob trku, glede na stebre, ki jih je porušilo in glede na luknjo, ki jo je pustilo v zidu, nagnjeno nekoliko v levo. Desno krilo je delno zarezalo v drugo nadstropje, medtem ko je levo krilo v celoti zadelo objekt pod drugim nadstropjem. Desno krilo je zadelo ploščo med prvim in drugim nadstropjem, zato je v stavbo vstopila le tretjina desnega krila, medtem ko je levo krilo vstopilo v stavbo v celoti. Konice kril niso zadele fasade, saj so se po vsej verjetnosti že pred trkom odlomile. Desno krilo je pred trkom v objekt zadelo generator, levo krilo pa je zadelo ob tla.

Rezervoarji za bencin so v krilih nameščeni v notranji polovici celotnega krila. Središče gravitacije teh rezervoarjev je tretjino krila oddaljeno od trupa letala. Glede na odstotek kril, ki so vstopila v objekt skupaj s trupom letala, več kot polovica bencina iz desnega krila ni mogla zgoreti znotraj stavbe. V stavbi pa je zgorel skoraj ves bencin iz levega krila in sredinski rezervoar v trupu letala. Del bencina je zgorel zunaj tako kot ostala polovica bencina iz desnega krila, kar je povzročilo ognjeno eksplozijo, ki je bila vidna na posnetkih varnostnih kamer.

Ob trku se je del kril pretrgal. Ostali del, ki se je držal trupa letala, pa se je odtrgal in uničil v notranjosti, ko je letalo drselo in podiralo nosilne stebre. Sila je bila tolikšna, da se je tudi ostali del trupa uničil in razgradil. Notranja struktura Pentagona je bila zaradi trka in delovanja ognja tako uničena, da se je del stavbe v roku dvajsetih minut sesedel. Uničenih in poškodovanih ter ožganih je bilo veliko nosilnih stebrov. Letalo jih je na poti skozi stavbo lomilo in se ob drgnjenju dejansko razgradilo na manjše dele. Ognjena eksplozija na

zunanjem delu Pentagona je povzročila pokanje in luščenje betona. Ogenj, ki se je vnel znotraj, je po raziskavah v laboratoriju dosegel temperaturo 950°C. Notranjost objekta pa je bila tej temperaturi izpostavljena od 60 do 90 minut. Deli letala so večinoma sestavljeni iz aluminija. Ti so bili majhni, saj je letalo dejansko raztrgalo na manjše kose in so v ognju zgoreli (NIST).

11. septembra je ameriška nacija doživela največjo izgubo življenj na domačih tleh. Življenje je izgubilo kar 2.973 ljudi (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 308).

3.4 Delovanje odgovornih agencij

11. septembra je bila obramba ameriškega zračnega prostora odvisna od sodelovanja dveh zveznih agencij: Zvezne letalske administracije (FAA) in Severnoameriškega zračno obrambnega centra (NORAD). FAA in NORAD sta razvila protokol za sodelovanje v primeru ugrabitve letal, kjer je ob dejanski grožnji naloga FAA dobiti vojaško pomoč od poveljstva NORAD. Tega jutra pa je bil obstoječi protokol popolnoma neuporaben in neustrezen v vseh obstoječih aspektih (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 14–18).⁹

3.4.1 Delovanje Zvezne letalske administracije

Do 11. septembra je bila naloga FAA upravljati z varnostjo civilnega zračnega prometa, kar pomeni zagotavljati varno razdaljo med letali, ki vzletajo. Vsak izmed regionalnih uradov ima svoj nadzorni center, ki sodeluje z Nacionalnim centrom za nadzor zračnega prometa s sedežem v Herndonu v Virginiji. 11. septembra so štiri ugrabljeni letala spremljali regionalni nadzorni centri v Bostonu, New Yorku, Clevelandu in Indianapolisu, ki pa delujejo neodvisno drug od drugega. Ti pridobivajo informacije o nezgodah kot tudi o ugrabitvah letal. Tega dne pa je imel vsak izmed njih le delne informacije o nastalih dogodkih.

11. septembra so teroristi izklopili oddajnike na treh od štirih ugrabljenih letal. V vsakem od primerov izgube signala, mora kontrolor letenja vzpostaviti zvezo z letalom, z

---

⁹ Pilot ugrabljenega letala mora obvestiti kontrolorja zračnega prometa. Kontrolor bi nato moral obvestiti svojega nadzornika, ta pa bi obvestil celotni menedžment vse do urada FAA v Washingtonu, ki ima svojega koordinatorja v primeru ugrabitve letala. Če bi bila ugrabitve potrjena, bi koordinator informiral Pentagonov vojaški komandni center (NMCC) in prosil za vojaško spremstvo ugrabljenega letala. NMCC bi nato potreboval odobritev vojaškega spremstva s strani urada ministra za obrambo. Šele takrat bi NORAD lahko odobril iskano pomoč. Poleg vsega tega pa bi morale veljati še naslednje. Ugrabljeni letala ne bi smela izginiti iz zaslonov, kot se je to zgodilo tega dne. Potrebno bi bilo imeti dovolj časa, da veriga ukazovanja in podrejanja steče in pa ugrabitve bi morala biti tradicionalne narave, torej ne bi smela biti samomorilne narave (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 17–18).

njegovo matično letalsko družbo ali z ostalimi letali v njegovi bližini. Alarm se ne vklopi, dokler vsi ti poskusi niso uporabljeni in se posledično izkažejo kot neuspešni.

Zvezna letalska administracija se je zavedala, da je z letalom American Airlines Flight 11 nekaj narobe, ker je bil izklopljen oddajnik. Zaskrbljeni so postali šele, ko je letalo drastično spremenilo smer letenja in ko je z letala prišlo sporočilo: *»Imamo nekaj letal. Bodite tiho in vse bo v redu. Vračamo se na letališče!«* Takrat so ugotovili, da je letalo ugrabljeno. Istočasno je z začrtane smeri zavilo še letalo United Airlines Flight 175, vendar te spremembe niso bile opažene vse do trka letala American Airlines Flight 11 v Svetovni trgovinski center, saj je imel isti kontrolor zračnega prometa pod nadzorom obe ugrabljeni letali. Šele ob 8:58 uri je kontrolor zračnega prometa o novi ugrabitvi obvestil nadzorni center v New Yorku, ta pa je obvestil komandni center v Herndonu. V času iskanja pomoči med uradi se je letalo United Airlines Flight 175 začelo strmo spuščati in ob 9:03 uri zadelo južni stolp Svetovnega trgovinskega centra.

Letalo American Airlines Flight 77 je začelo zapuščati začrtano smer letenja ob 8:54 uri in dve minuti za tem popolnoma izginilo iz radarske slike. Nadzorni center v Indianapolisu takrat še ni imel informacij o ostalih dveh ugrabljenih letalih, zato je šele ob 9:00 uri obvestil ostale nadzorne centre o izginotju. FAA je ta podatek dobila šele ob 9:24 uri, takrat pa je postalo jasno, da je po vsej verjetnosti ugrabljeno tudi tretje letalo. Vendar podatka, da je to letalo drastično spremenilo smer niso imeli, zato tudi niso vedeli, kje ga iskati. Letalo American Airlines Flight 77 je nezaznano letelo polnih šestintrideset minut, usmerjeno pa je bilo proti Washingtonu. Identificirali so ga šele ob 9:32 uri s pomočjo tovornega letala Nacionalne garde, potem ko je dve minuti za tem zadelo Pentagon (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 14–26).

3.4.2 Delovanje vojaške strukture

Veriga ukazovanja med uradi je stekla med 8:25 uro in 8:32 uro, ko je letalo American Airlines Flight 11 drastično spremenilo smer. Šele ob 8:38 uri je nadzorni center v Bostonu stopil v kontakt s severovzhodnim obrambnim sektorjem NEADS v organizaciji NORAD, kar je bil tudi prvi podatek, ki ga je vojska o nastali situaciji v zvezi z ugrabitvijo letala American Airlines Flight 11 prejela. S tem klicem se je začela zračna obramba ZDA. Vendar pa letalski nadzorni center v Bostonu ni zahteval vojaške pomoči takoj. To se je zgodilo šele po sprejemu sporočila iz ugrabljenega letala ob 8:41 uri.

NEADS je takoj naredil bojnim postajama v Massachusetts-u, da pripravita bojni letali F-15, ki pa sta bili od New Yorka oddaljeni 250 kilometrov. Bojni letali sta se povzpeli

v trenutku, ko je letalo American Airlines Flight 11 zadelo severni stolp Svetovnega trgovinskega centra.¹⁰ Šele ob 9:05 uri je nadzorni center v Bostonu naročil zaustavitev vseh nadaljnjih letov, saj se jim je šele takrat posvetilo, da je eden izmed ugrabiteljev povedal, *da imajo nekaj letal*, kar je pomenilo, da gre za večje število ugrabitev. Šele takrat je NEADS prejel informacijo o ugrabljenem drugem letalu. FAA je izpraznila zračni prostor, nova bojna letala pa so svojo pozicijo nad Manhattnom zavzela ob 9:25 uri.

Na dan so prišle informacije o morebitnem tretjem izginulem letalu, vendar NORAD ni imel nikakršnega podatka o manjkajočem letalu American Airlines Flight 77. NEADS je poslal bojna letala iz baze Langley, ki so vzletela ob 9:30 uri, naj se odpravijo proti Washingtonu. Šele ob 9:34 uri pa je FAA sporočila, da je izginilo tudi letalo American Airlines Flight 77 in da se neznano letalo približuje Beli hiši. Bojna letala iz baze Langley so zato obrnili proti Beli hiši, letalo American Airlines Flight 77 pa je ob 9:37 uri zadelo Pentagon. Bojna letala iz baze Langley so bila v tem trenutku 240 kilometrov stran. Za tem je FAA vsem letalom ukazala naj pristanejo na najbližjem letališču. Po zadetju Pentagona je NEADS prejel še eno opozorilo o možni ugrabitvi, zato je poslal bojna letala iz Ohia in Michigana, da ga prestrežejo. Kasneje so ugotovili, da letalo Delta 1989 ni ugrabljeno, vendar pa se niso zavedali, da proti Washingtonu leti še eno letalo – United Airlines Flight 93. S tem letalom je imel kontrolor zračnega prometa zadnji stik ob 9:27 uri. Ob 9:34 uri so podatek o morebitni bombi na letalu prenesli do FAA. Dogovarjanja znotraj FAA so krenila v smeri iskanja vojaške pomoči, nadzorni center pa je v tem času že izgubil stik z omenjenim letalom, ki je ob 10:03 uri strmoglavilo v Pennsylvaniji (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 19–30).

3.5 Obdobje po napadih

Po napadih je predsednik Bush zbral manjšo skupino višjih svetovalcev, skupino, ki jo je poimenoval »Vojni svet«. V tej skupini so bili navadno podpredsednik Dick Cheney, minister za zunanje zadeve Colin Powell, obrambni minister Donald Rumsfeld, general Hugh Shelton, podpredsednik Vrhovnega poveljstva general Richard Myers, direktor obveščevalne dejavnosti George Tenet, državni tožilec John Ashcroft ter direktor FBI Robert Mueller. Kot predstavnik Bele hiše pa sta bila prisotna še svetovalka za nacionalno varnost Condoleezza

---

¹⁰ Tudi, če bi bojni letali vzleteli prej, bi imeli še vedno težko nalogo locirati ugrabljeno letalo, ki je imelo izklopljen oddajnik. Šele ob točnih koordinatah bi ga lahko napadli, za to pa bi tudi v tem primeru imeli premalo časa za prestrežanje (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 20).

Rice in vodja zaposlenih Andrew Card (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 330).

Namen je bil ugotoviti, kdo stoji za napadi in kako so lahko spregledali takšno grožnjo. Pregledali so poročila, varnostne sisteme na letališčih, dejanja Al Kaide itd. Ugotovili so, da so predsedniška poročila omenjala možnost uporabe letal napolnjenih z eksplozivom. Najbolj pa je zbudila možnost trka letala napolnjenega z eksplozivom v eno od ameriških mest. Ta podatek je krožil v predsedniških poročilih že septembra 1998, izvor pa je bil v ameriškem konzulatu v Vzhodni Aziji. V preteklosti so teroristi grozili, da bodo skušali napasti ključne institucije Zahodne družbe. Zaradi podobnih groženj je bil koordinator protiteroristične enote Richard Clarke v skrbeh že leta 1996, ko je Atlanta gostila olimpijske igre. Že takrat je poskušal ustvariti načrt zračne zaščite, vendar ni dobil resursov za izvedbo. V letu 1998 je poskušal z vajo prikazati neuporabnost trenutne obrambe. Vaja je prikazala teroriste, ki so ugrabili letalo, ga napolnili z eksplozivom in se usmerili proti eni od tarč v Washingtonu. Nato pa je Pentagonu, Zvezni letalski administraciji in Skrivni službi postavil vprašanje, kaj so sposobni narediti. Pentagon je odgovoril, da lahko pošlje lovce iz zračne baze Langley, vendar bi potrebovali dovoljenje predsednika države za pravila vojskovanja. Ugotovili so, da mehanizma za tovrstne grožnje nimajo razvitega. Sicer je Severnoameriško vesoljsko obrambno poveljstvo imelo podobno predstavo o grožnji z eksplozivom nabitimi letali, vendar za letala, ki prihajajo v ZDA iz tujine. Vendar je bila ideja potisnjena na stranski tir kot nerealistična. Vojska je predvidevala, da bi v tem primeru, ko bi letala vstopala v zračni prostor ZDA, imela dovolj časa, da identificira tarčo in v zrak pošlje prestreznike (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 344–346).

Glede delovanja varnostnih sistemov na letališčih so bile ugotovljene številne nepravilnosti. Čeprav so nekateri izmed skenerjev delovali brezhibno, je bil dovršen del teh na robu delovanja. Algoritem v računalniškem sistemu za skeniranje je sicer vseboval podatke o možnih sumljivih osebah, vendar so bili temu pregledu podvrženi le potniki, ki so imeli s seboj prtljago. Kovinski skener, ki je zaznaval prepovedane predmete, je bil obvezen za vse potnike, številna vladna poročila pa vsebujejo podatek, da so delovali na zelo nizki ravni. Veliko nevarnih in smrtonosnih predmetov sploh ni sprožilo alarma. Zanimivo pa je to, da regulative FAA niso prepovedovale nožev, ki so imeli rezila krajša od deset centimetrov, saj so smatrali, da takšni predmeti niso nevarni, poleg tega pa veliko lokalnih zakonov ni prepovedovalo nošenja nožev. Tudi kovinski detektorji jih ne bi zaznali, razen če njihova

občutljivost ni bila visoka (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 84).¹¹

Glavna naloga vojnega sveta pa je bila odločitev o krivcih za napad. Odločeno je bilo, da ZDA ne bodo kaznovale samo neposrednih krivcev, ampak tudi tiste, ki jim bodo varovali oz. krili hrbet. ZDA so morale dati jasno vedeti Pakistanu, Afganistanu in ostalim arabskim državam, da je čas za ukrepanje sedaj. Minister za obrambo Rumsfeld je svetoval predsedniku Bushu in ostalim udeležencem, da je treba misliti širše na to, kdo bi lahko škodoval ZDA pri tem napadu. Upoštevati je treba tudi opcije kot so Irak, Afganistan, Libija, Sudan in Iran.

Predsednik Bush je ministru za obrambo Rumsfeldu naročil naj izdelava vojaški načrt za soočenje s Talibani. Ministrstvo za zunanje zadeve je Talibanom zadalo ultimatum, naj izročijo Osama Bin Ladna ter njegove namestnike in da zaprejo vse al Kaidine tabore za urjenje v roku 48 ur, saj bodo ZDA v nasprotnem primeru uporabile vsa sredstva za popolno uničenje njihove infrastrukture. Ministrstvo za zunanje zadeve vsekakor ni pričakovalo, da bodo Talibani izpolnili zahtevo, zato je bila zgrajena koalicija za napad na Afganistan.

Predsednik Bush se je takoj po terorističnem napadu začel spraševati ali je v napade vpleten Saddam Hussein, saj je bil Irak sovražnik ZDA že enajst let, opravljena pa je bila celo raziskava na to temo. Vendar slednja ni pokazala nikakršne vpletenosti Iraka v napade 11. septembra. Postavilo se je vprašanje, kaj torej storiti glede Iraka. Namestnik obrambnega ministra Paul Wolfowitz je trdil, da bi bilo potrebno Irak napasti v tej fazi vojne proti terorizmu. Izmed vseh nevarnosti sta Al Kaida in Irak predstavljala največjo grožnjo nacionalni varnosti. Poudarjeno je bilo, da je Irak že dalj časa vpleten v teroristična dejanja skupaj z zanimanjem za orožje za množično uničevanje. Wolfowitz je na vsak način trdil, da je Irak izvor terorizma in da mora biti zato napaden, vendar ni mogel opravičiti svojega dejstva, da je dejansko kriv.

Na jutro 15. septembra je bilo odločeno, da se Irak ne napade, vendar je bilo ukazano naj bo vojska pripravljena za napad na Irak in potencialni prevzem naftnih ploščadi, če bi Bagdad deloval v nasprotju z ameriškimi interesi. Predsednik Bush je dejal, da se je nov tip vojne dvignil nad raven Bin Ladna (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 330–337). Tako so ZDA po napadu na Afganistan izvedle še napad na Irak. Kljub temu, da ta država ni bila udeležena v napadih 11. septembra, so ZDA predpostavljale, da predstavlja resno grožnjo regiji. Zunanji minister Colin Powell je na

---

¹¹ Predlog za prepoved nožev je bil zavrnjen leta 1993 zaradi težkega zaznavanja majhnih nožev in sprožanja velikega števila lažnih alarmov, kar otežuje delo na kontrolnih točkah. Sekundarni pregled potnikov se je uporabljal le, če so ti sprožili alarm na kovinskem detektorju. In tudi če so pri dodatnem pregledu našli nož, so ga pogosto vrnili uporabniku (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 84).

srečanju Združenih narodov predstavil razloge. Glavni razlog je bil, da država predstavlja grožnjo trenutni stabilnosti v regiji, saj poseduje ogromne količine orožja za množično uničevanje. Vojna proti terorizmu se prične pri Al Kaidi, vendar se tu ne konča in se ne bo končala dokler ne bo najdena ter uničena zadnja teroristična skupina (Global Security).

Vendar pa je bil terorizem, ki sta ga vzgajala Osama Bin Laden in Al Kaida, nekaj čisto drugačnega s čimer se je ameriška vlada srečevala do tedaj. Vrsto let so ZDA menile, da se Al Kaida oskrbuje s finančnimi sredstvi z Bin Ladnovega osebnega računa, saj je Osama Bin Laden podedoval približno 300 milijonov ameriških dolarjev po očetovi smrti in zato imel možnost voditi džihad. Vendar so odkrili, da je vse od leta 1970 pa do 1994 Bin Laden prejemal vsoto milijon ameriških dolarjev letno in ne 300 milijonov v kosu kot je bilo mišljeno sprva. S tem denarjem pa ni mogel voditi džihada. Namesto tega se je Al Kaida zanašala predvsem na delničarsko mrežo, ki jo je razvila skozi čas svojega obstoja ter na skupino finančnih spodbudnikov, ki so prejemali denar skozi različne donacije ter sklade v zalivskih državah. In nenazadnje so prejemali sredstva tudi preko dobrotelnih organizacij. Večino manjših dobrotelnih organizacij so podpirale velike zalivske dobrotelne organizacije, v katerih so zaposleni prenašali denar dalje do Al Kaide. Nekatere izmed organizacij kot so Al Wafa, pa so zavestno sodelovale pri prenašanju sredstev in podpiranju Al Kaide.¹²

Obstajajo celo domneve, da se je Al Kaida financirala preko manipulacije trga delnic, zaradi poznavanja zadev, ki se bodo zgodile po 11. septembru. Vendar dokazi za tovrstno financiranje niso bili najdeni. Vse do danes pa vladne službe v ZDA niso uspele izvedeti od kod dejansko je prišel denar za financiranje terorističnega napada na ZDA (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 160–172).

Manjkajoči element pri odkrivanju priprav na napad je bil učinkovit menedžment v varnostnih agencijah. Te so čakale, da jim naloge dodelijo in vsakič so na te naloge energično odgovorile, nikoli pa niso ukrepale na lastno pest. Ko se je v Kuala Lumpurju sled za teroristi izgubila, niso naredile čisto nič, da bi ponovno vzpostavile nadzor nad njimi. Še več, nihče ni obvestil migracijske službe ali FBI, da bi te osebe poiskali. V Los Angeles so teroristi prispeli 15. januarja povsem neopaženo.

Komisija meni, da bi bil napad 11. septembra izveden tudi v primeru, če bi se omenjeni osebki znašli na seznamu sumljivih oseb. Al Kaida je imela v rezervnem načrtu še nekaj operativcev, ki bi lahko vstopili v ZDA, če bi bil kakšen od omenjenih razkrinkan.

---

¹² Komisija ni našla dokazov, da je bila v financiranje Al Kaide pred dogodki 11. septembra vpletena kakšna tuja vlada ali njena organizacija razen Talibanov (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 171).

Vsekakor so najboljše možnosti za preprečitev napadov 11. septembra zamudili že davno. Te so bile v letih 1996-1997, po bombnem napadu na ambasado avgusta 1998, po odkritju zarote v Jordaniji in po napadu na ameriškega rušilca Cole v oktobru 2000 (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 353–354).

4 Teorije zarote o organizaciji in izvedbi terorističnega napada na ZDA

Znano je, da so domnevni teroristi pod vodstvom globalne teroristične organizacije Al Kaida 11. septembra 2001 ugrabili štiri čezkontinentalna letala in na ameriških tleh uprizorili pravi kaos, ki je imel drastične posledice. Te pa so bile kot nalašč pisane na kožo ameriški administraciji. Kot v preteklosti so ZDA ponovno potrebovale izgovor za vstop v novo vojno, od katere bodo imele nedvomno korist. To pa je treba opravičiti.

George Bush se je že soočal z negativno podobo v javnosti. Izgubljal je rating vse od časa, ko je uradno postal predsednik ZDA, zato si novega spodrseljaja ni smel privoščiti. Če krivca ne bi doletela kazen, bi se javnost vsekakor obrnila proti novi administraciji. Zato so štiri tedne po napadu na ameriška tla ZDA napadle Afganistan. Uradni krivec za napade je postala teroristična organizacija pod imenom Al Kaida, katere vodja je Osama Bin Laden (Moore 2004).

Boljšega opravičila za vstop v vojno si ZDA ne bi mogle izmisliti. Povod za vojno, ki je po mnenju mnogih strokovnjakov, teoretikov, znanstvenikov ter raziskovalcev plod ameriške domišljije, je prepričal javnost, da politični vrh izvaja zadevo v imenu nacionalne varnosti. Pravi nameni pa so bili skriti za zaveso. Načrt, ki je bil v razvoju vrsto let, je končno dobil svoj epilog. Izvajati pa se je pričel 19. marca 2003 s preventivnim napadom ZDA na Irak. Bogatenje posameznikov, ustvarjanje enormnih profitov, nadzor nad zemeljskim blagom, povečevanje vloge hegemonu v svetu, diktiranje nove politike, vlivanje strahu domači javnosti ter implementacija novih zakonov, s katerimi močnejši pridobivajo še več moči, so postali legitimni če ne celo legalni. Iskanje zunanjega sovražnika za prikrivanje lastnih dejanj in posledično tudi njihovo opravičenje je le fikcija in izmišljotina političnega vrha. ZDA so ugrabili ne Al Kaida in ne Osama Bin Laden, ampak tirani, ki so voljni storiti vse, da bi obdržali vpliv nad državo.

4.1 Priprave na napad in njegov izvor

4.1.1 Zgodovinski pregled načrtovanih, poskušanih in izpeljanih zarot ZDA

Vojna je bila vedno način ustvarjanja dobička. Posebej v primerih, ko so bile v vojno vpletene ZDA, saj so vedno vodile vojne, ki se niso odvijale na njihovih tleh. Industrija je povečano delovala v vojne namene, zaradi česar je rasel profit, spopadov pa niso vodile na svojih tleh, zaradi česar so ZDA utrpel majhno škodo. Danes so ZDA vpletene v številne oborožene spopade v svetu in tudi zgodovina ni kaj dosti drugačna. Večkrat v zgodovini so zakuhale zaroto in skušale vstopiti v vojno kot nekriva stran oz. upravičena žrtev in tudi 11. september 2001 ni izjema. Prej ponavljajoči vzorec s katerim so ponovno zamazali oči javnosti in dobili zadostno javno podporo ali bolje rečeno idealni povod za legitimen napad na agresorja. Zgodovinski pregled oboroženih spopadov pa lahko to tezo potrdi.

ZDA so na začetku I. svetovne vojne razglasile nevtralnost, vendar je vlada ves čas na skrivaj iskala možnost za vstop v vojno. Možnost se je ponudila po tehtnem premisleku Edwarda Housea takratnega svetovalca predsednika Woodrow Wilsona ter angleškega zunanjega ministra Edwarda Greya. Namenoma so poslali potniško ladjo Lusitania v vode, ki so bile pod nemškim nadzorom (Joseph 2007). Ladja je skrivoma prevažala orožje in strelivo. V vojnem stanju je bila nevarna, zato Nemci niso mogli tvegati. Preko časopisov so potnike posvarili, da potujejo na lastno odgovornost in da ne jamčijo za njihovo varnost. In kot se za vojno stanje spodobi, so Nemci ladjo potopili blizu obale Irske, umrlo pa je okoli 1.200 potnikov, med katerimi je bilo 114 Američanov (The Sinking of the Lusitania–1915 2000). To nakazuje, da ima politični interes ZDA višjo prioriteto od življenj državljanov, kar dokazuje tudi dejstvo, da je šlo za namerno dejanje ameriške vlade. ZDA so dobile svoj izgovor za vstop v vojno in možnost novega zaslužka.

Tudi v II. svetovno vojno so ZDA vstopile naknadno in tudi tokrat so čakale na pravo priložnost. Predsednik Franklin Delano Roosevelt je na vsak način skušal razjeziti Japonsko, da bi ta napadla prva (Joseph 2007). ZDA so iz stanja nevtralnosti prešle v stanje pripravljenosti. Finančno so pričele pomagati t.i. zaveznikom, kljub temu, da je to v nasprotju z mednarodnimi vojnimi zakoni. Med zavezniki sta bili tudi Kitajska ter Velika Britanija. S slednjima pa je bila Japonska v sovražnem odnosu. Tako je 7. decembra 1941 Japonska napadla Pearl Harbor, ameriško pomorsko oporišče, kjer je življenje izgubilo 2.400 vojakov. Napad je povzročil val besa pri ameriški populaciji, medijih ter vladi. Predsedniku Rooseveltu ni preostalo drugega, kot da kongres zaprosi za odobritev deklaracije o vojni. In zopet so

imele ZDA izgovor za vstop v vojno in zopet so ameriška podjetja lahko služila s podpiranjem obeh strani v vojni.

Tretji primer je Vietnamska vojna, kjer je bil vstop v vojno popolnoma izmišljen. Vietnam naj bi napadel namišljena ameriška rušilca, za ZDA pa je bil to zadosten razlog, da so vstopile v novo vojno, kjer so lahko testirale novo orožje.

In tudi na domačih tleh so ZDA zrežirale napad. Leta 1995 je bilo porušeno vladno poslopje Alfreda P. Murraha v Oklahoma Cityju, kjer so imeli regijske urade FBI, DEA ipd. To je bil največji teroristični napad na domačem ozemlju pred dogodki 11. septembra, kjer je umrlo 168 ljudi (Joseph 2007). Priče in pa javni tožilci nesporno trdijo, da je imel Timothy McVeigh, glavni osumljenec napada, pomoč znotraj strukture FBI. Vladni uradniki ter agenti FBI pa niso hoteli podati nikakršnih komentarjev na te obtožbe in so zavrnilo kakršnokoli vpletenost pri izvedbi napada (de Vries 2004). Danes že vemo, da je bil ta napad delo skrajnih militantnih krogov, ki so se vrinili v FBI. V Oklahomi je torej FBI dovolil napad, o katerem je bil vnaprej obveščen, vendar je samo ublažil njegove posledice (Meysan 2003, 30). Posledica je bilo sprejetje novega protiterorističnega zakona, ki je Američanom odvzel precej ustavnih pravic in državljskih svoboščin (Joseph 2007).

Največji poskus prevare, ki pa ni uspel, zaradi negativnega mnenja takratnega predsednika Johna F. Kennedyja, ki ga je po vsej verjetnosti tudi stal življenja, pa je operacija Northwoods.

Leta 1958 so kubanski uporniki pod vodstvom Fidela Castra strmoglavili marionetni režim Fulgencia Batiste. Nova vlada je ustavila izkoriščanje naravnih bogastev, ki so si jih prilastile ameriške družbe. Da bi se maščevale, so družbe prepričale predsednika Eisenhowerja, naj vrže z oblasti Castra in uniči njegovo gibanje (Meysan 2003, 121). Predsednik Eisenhower je potrdil program tajnih operacij, ki je bil le nadaljevanje prejšnjega programa Mongoose. Cilj je bila sprememba režima, ki bo sprejemljivejši za ZDA. Nastali dogodki pa bodo privedli do opravičljive intervencije ZDA nad Kubo (The George Washington University). Vse pa je moralo potekati tako, da ne bo sledu o ameriškem vmešavanju. Aprila 1961 so se kubanski plačanci pod vodstvom CIE podali na tajno operacijo, ki pa se je končala porazno. Predsednik John F. Kennedy, ki se je pravkar vselil v Belo hišo, ni odobril pomoči ameriškega letalstva.

Vojaški skrajneži so pričeli obtoževati predsednika Kennedyja zaradi zavračanja vojaškega posredovanja na Kubi. Da bi zmanjšali napetost, so mu ponudili t.i. načrt Northwoods za ustvarjanje političnega povoda za vojaško posredovanje. Ta načrt naj bi mednarodno skupnost prepričal, da je Fidel Castro tako neodgovoren, da pomeni grožnjo za

Zahod (Meysan 2003, 122–125). Da bi dosegli želeni vtis, so skušali v ZDA napraviti veliko škodo, krivdo pa bi pripisali Kubi. Dokument je predlagal uprizoritev terorističnih napadov okrog Guantanamo, ki bi zagotovili pretvezo za vojaško posredovanje na Kubi. Poleg številnih dejanj in sabotaj je bil v načrtu tudi napad na ameriško ladjo ter razstrelitev letala. Zgodba za javnost bi pričala o nedolžnem uboju ameriških študentov, v resnici pa bi Američani razstrelili prazno letalo in odgovornost podtaknili Kubancem (The Joint Chiefs of Staff 1962).

Po ostri kritiki in nasprotovanju obrambnega ministra Roberta McNamare je predsednik Kennedy načrt zavrnil, generala Lymana L. Lemnitzerja kot idejnega moža pa je odstavil s položaja. Uresničitev načrta bi vsekakor zahtevala življenja številnih ameriških vojakov in civilistov. Toda prav tolikšna cena je tista, zaradi katere so tovrstne manipulacije učinkovite.

Ta del ameriške zgodovine opozarja, da na možnost notranje zarote, pri kateri bi bili pripravljene žrtvovati življenja ameriških državljanov za podkrepitev dokazov o zunanjem terorističnem napadu, ne smemo pozabiti. Leta 1962 se je predsednik John F. Kennedy uprl blodnjam svojega vojaškega poveljstva in to plačal z življenjem.

O zaroti v ameriški vojski, katere delo naj bi bili napadi 11. septembra, govori tudi pričevanje poročnika Edwarda Vreelanda pred višjim sodiščem v Torontu. Njegovo zgodbo je sodišče sicer zavrnilo in ga obsodilo na zaporno kazen. 12. avgusta 2001 pa je Vreeland izročil kaznilniški upravi zapečaten pismo, v katerem je opozarjal na načrtovane napade. Kanadske oblasti se zanj niso zmenile. 14. septembra pa so ovojnico le odprli in v njej našli natančen opis napada, ki se je v New Yorku zgodil tri dni prej (Ratier 2003).

Glede na dane primere se postavlja vprašanje ali so dogodki 11. septembra 2001 resnični ali pa je bilo tudi to delo odličnega režiserja znotraj ameriškega političnega vrha. V tej luči seveda teroristični napad 11. septembra 2001 ne izpade kot nekaj novega, originalnega, še ne videnega, ampak kot “deja vu”. Že videno in v praksi večkrat preizkušeno, kot motiv pa zopet kapital. Dogodki 11. septembra so bili izgovor za vstop v dve vojni. Prva proti Afganistanu in druga proti Iraku. Ni pa odveč omeniti razvoja novih zakonov kot so Domoljubni zakon, Zakon o domovinski varnosti ipd., ki omejujejo državljanske svoboščine in to vse pod pretvezo, da se s tem borijo proti terorizmu.¹³

---

¹³ Tudi Adolf Hitler je februarja 1933 požgal lasten parlament in za to obtožil komuniste. Kasneje je sprejel nov zakon o odpravi ustave in prepovedi državljskih svoboščin ter sprožil nekaj preventivnih napadov v smislu ohranjanja domovinske varnosti (Joseph 2007).

4.1.2 Vzpon Busheve administracije

Z razpadom Sovjetske zveze in neodvisnostjo njenih nekdanjih srednjeazijskih republik se je vnovič začela velika igra. Tu pa so izredno pomembne svetovne zaloge nafte in plina ter nahajališča dragih kamnov (Meysan 2003, 101).

George W. Bush je svojo kariero začel kot pilot ameriške mornarice, iz katere je bil leta 1973 tudi odpuščen zaradi zdravstvenih razlogov (George W. Bush's military service 2006). Njegov vojaški dosje priča, da je v vojski spoznal Jamesa Batha, ki je bil prav tako odpuščen. Svojo pot je George W. Bush nadaljeval v več energetskih podjetjih. Finančno mu je na poti, predvsem pa v času, ko je vodil energetska družbo Arbusto, pomagal James Bath, ki je po odpustitvi iz vojske postal finančni svetovalec družine Bin Laden v Teksasu (James R. Bath 2009).¹⁴ To je tudi prvi posredni stik družine Bush in družine Bin Laden. Sega v 70-ta leta, ko je starejši brat Osama Bin Laden zadolžil Jamesa Batha za skrb nad vsemi vlaganji družine Bin Laden v ZDA (Joseph 2007). Začetki neposrednih vlaganj pa segajo v leto 1998, ko je George Bush starejši v Savdski Arabiji sklenil posel s podjetjem Carlyle Group, ki je vredno 12 milijard ameriških dolarjev in v ZDA upravlja s financami družbe Saudi Binladen Group.

Sredi 90-ih let je George W. Bush postal guverner zvezne države Teksas, posle povezane z energetska politiko pa je še poglobil, kar je vodilo do sestankov z delegacijo talibanskih voditeljev zaradi dogovora o izgradnji plinovoda, ki bo tekkel skozi Afganistan. In že takrat je okoli sebe pričel nabirati ljudi, ki so bili v družbah povezanih z energetska politiko na vodilnih položajih. Pogodbo za upravljanje s plinom iz kaspijske regije je dobilo podjetje Halliburton Company, na čelu katerega je bil Dick Cheney. Na seznamu podjetij pa se je znašla tudi družba Chevron Texaco, katere direktorica je bila Condoleezza Rice, ter BP-Amocco in savdska družba Delta Oil, katerih interese je zastopala Gale Ann Norton. Skupini Carlyle Group je predsedoval Frank C. Carlucci, nekdanji namestnik direktorja CIE, ki je pod predsednikom Reaganom postal obrambni minister, njegov svetovalec pa je bil James A. Baker II., nekdanji Reaganov šef kabineta in nato zunanji minister pod predsednikom Georgeom Bushem starejšim.¹⁵ V tujini sta družbo zastopala in predstavljala John Mayor,

---

¹⁴ Kasneje so v vojaškem dosjeju Geoga W. Busha, ki je bil po napadih 11. septembra 2001 dostopen javnosti, zakrili ime Jamesa Batha, da ga to ne bi moglo povezati z družino Bin Laden (Moore 2004).

¹⁵ Frank Carlucci je obenem tudi član upravnega odbora RAND Corporation, ki je najpomembnejši zasebni raziskovalni center za globalna strateška in vojaška vprašanja ter ogledalo ameriškega vojaško-industrijskega kompleksa. Pred prevzemom vladnih funkcij pa sta bila člana tudi Condoleezza Rice in Donald Rumsfeld (Meysan 2003, 129–130).

nekdanji britanski premier in George Bush starejši, nekdanji direktor CIE in kasneje ameriški predsednik.

Zanimivo je, da je George W. Bush po prejemu mandata ameriškega predsednika sestavil svojo vlado iz ravno teh ljudi. Condoleezza Rice je postala svetovalka za nacionalno varnost, Dick Cheney je postal podpredsednik ZDA, Gale Ann Norton pa je prevzela vodenje notranjega ministrstva (Meysan 2003, 94–101). Tudi na ostalih vodilnih položajih so se vrstila imena ljudi, ki so bili v času pred Bushevo administracijo na pomembnih položajih v energetske politiki. Tako je Hamid Karzai postal novi predsednik Afganistana, ameriški odposlanec za Afganistan pa Zalmay Khalizad, oba pa sta bila pred tem svetovalca v podjetju UNOCAL. S pravimi ljudmi na oblasti pa je bila podpisana tudi pogodba za dobavo zemeljskega plina iz kaspijske regije (Moore 2004).

Podpredsednik Dick Cheney, nekdanji predsednik družbe Halliburton, največje proizvajalke opreme za vrtanje nafte na svetu, je 29. januarja 2001 ustanovil Skupino za razvoj nacionalne energetske politike – NEPD.¹⁶ Primarni cilj NEPD je izkoriščanje zalog nafte in plina v kaspiskem bazenu (Cheney Energy Task Force 2008). Načrt predvideva gradnjo naftovoda, ki bo povezal Kaspijsko morje z Indijskim oceanom, v projektu pa sodeluje družba UNOCAL. Ovira na tej poti je Afganistan, kjer so se po umiku Sovjetske zveze vneli notranji spopadi za oblast. Američani so pomagali Talibanom, saj so od njih pričakovali, da bodo vodili državo. Zaradi plinovoda, ki bi tekkel skozi državo, sta bila iz igre izrinjena Rusija in Iran. Pravice zaradi pomoči pa bi dobile ZDA. Vendar so bile v spopadih uničene še zadnje sledi urejene države. Projekt je bil ustavljen, dogovori pa so spodleteli.

V regiji se je pričel večati pritisk za rešitev problema. Američanom to niti najmanj ni bilo po volji in dogodki 11. septembra 2001 so bili idealna rešitev oz. povod za zakonite povračilne vojaške ukrepe za stabilizacijo regije in nemirov v Afganistanu. Namesto tega se je pričel osvajalski pohod ZDA. Krivec pa je bil nihče drug kot Osama Bin Laden (Meysan 2003, 102–105).

Okrog Osame Bin Ladna se je spletel cel mit. Kako se znebiti dvoma, da je mit o Osami Bin Ladnu zgolj krinka, ki jo je v celoti pripravila CIA, ki je storitve Osame Bin Ladna uporabljala v preteklosti za preprečevanje širitve ruskega vpliva, tako kot jih je prej proti širitvi sovjetskega. Zmagovitemu konju se pač ne odpoveš (Meysan 2003, 91). O povezanosti CIE ter Bin Ladna pa priča tudi članek časopisne hiše The Guardian ter The Observer, ki pravi, da je bil Osama Bin Laden zdravljen v ameriški bolnišnici v Dubaju, kjer

---

¹⁶ Seznam njenih članov je državna tajnost, tudi sestajajo se v največji tajnosti, karkoli zapisovati o vsebini njihovih sestankov pa je najstrožje prepovedano (Meysan 2003, 102).

ga je celo obiskal agent CIE, kljub temu, da je na seznamu najbolj iskanih oseb že od leta 1998 (Sampson 2001).

Po 11. septembru je bil ves letalski promet v ZDA prepovedan. Nekatera letala so imela dovoljenje za letenje, izdana s samega vrha politične strukture. S temi letali so iz ZDA prepeljali člane družine Osame Bin Ladna in še nekatere državljane Savdske Arabije. Po trditvah ameriških politikov naj ti člani ne bi bili sumljivi, saj naj bi z Osamo Bin Ladnom prekinili vse stike že leta 1994. To pa po navedbah Craiga Ungerja ne drži.¹⁷ Še bolj zanimivo pa je to, da so po dogodkih 11. septembra ameriške oblasti prijele veliko število ljudi, ki so prišli z Bližnjega vzhoda, saj naj bi ustrezali splošnemu profilu terorista, medtem ko so člane Bin Ladnove družine povsem varno pospremili iz države. Morda je to le prijateljska gesta družine Bush, ki so večletni poslovni partnerji družine Bin Laden, morda pa gre za poslovno potezo, ki bi jim lahko koristila v nadaljnji prihodnosti.

Po pregledu podjetij, ki so dobro služila po dogodkih 11. septembra, se pojavi že znano ime Carlyle Group.¹⁸ Ni skrivnost, da sta tako George W. Bush kot njegov oče delala za to podjetje, v katerega prav tako investira družina Bin Laden. Na jutro 11. septembra so imeli vodilni možje Carlyle Group sestanek, kateremu je prisostvoval tudi pol brat Osame Bin Ladna Shafiq. Družina Bin Laden je pred 11. septembrom 2001 na veliko vlagala v obrambni fond ZDA preko tega podjetja (Moore 2004). Glede na to, da je podjetje Carlyle Group eden največjih pogodbenih dobaviteljev za obrambne namene, to ironično pomeni, da to podjetje po dogodkih 11. septembra zaradi povečanih stroškov za obrambo žanje ogromne dobičke zaradi vojne proti terorizmu in vojne v Iraku (Joseph 2007). Tudi ostalim podjetjem, ki so sodelovala s tem podjetjem, se je obetalo dobičkonosno leto. Eno od teh je nedvomno podjetje United Defense, ki je izdelovalo tanke, ki so se kasneje uporabili v vojni v Iraku (Moore 2004).

Ko je bil neuradni cilj v Afganistanu dosežen – vzpostavitev nadzora za gradnjo plinovoda, glavni krivec za napade pa še vedno na prostosti – Osama Bin Laden, je bilo treba dejanja upravičiti in na seznamu tarč se je poleg Afganistana znašel še Irak.

Ni skrivnost, da so ZDA v preteklosti podpirale režim Saddama Husseina. Kljub vsemu so njegov režim favorizirale, pa četudi je bilo jasno, da je dal na tisoče iranskih vojnih ujetnikov preprosto postreliti in četudi je bilo jasno, da ima do Kurdov skrajno genociden

---

¹⁷ Craig Unger je avtor knjige *House of Bush, House of Saud: The Secret Relationship Between the World's Two Most Powerful Dynasties*, ki zelo dobro pozna ozadje obeh družin (Unger 2004).

¹⁸ To je multinacionalni konglomerat, ki vlaga v določene veje industrije pod nadzorom vlade. Ena od teh vej pa je tudi obramba. Po neuradnih podatkih naj bi podjetje Carlyle Group v preteklih treh desetletjih zaslužiло 1,4 milijarde ameriških dolarjev preko partnerjev iz Savdske Arabije (Moore 2004).

odnos. Ko je Irak 7. decembra 2002 Združenim narodom poslal svoj 12.000-stranski dosje o programih orožja za množično uničevanje, je dal predsednik Bush odstraniti 8.000 strani, da v javnost ne bi prišla imena ameriških korporacij, vladnih agencij in atomskih laboratorijev, ki so Husseina oskrbovala z orožjem za množično uničevanje ali pa s komponentami zanj (Štefančič 2004, 36).

Po napadih je predsednik Bush na funkcijo administratorja, ki skrbi za obnovo Iraka, postavili Paula Bremerja. Slednji je takoj izvedel denacionalizacijo in privatizacijo iraške nafte (Štefančič 2004, 77). Pravice za privatizacijo nafte pa ni dobila uradna iraška vlada. Skrbnik iraške nafte ni postal nihče drug kot Busheva administracija (Palast 2005). Dvom o tem, da imajo Američani nafto za svoj vojni plen, ni obstajal. Predsednik Bush je izdal izvršno povelje, s katerim je upnikom Iraka odvzel vse pravice do iraške nafte in do profitov, ki iz tega nastajajo. Irak pa je postal ozemlje mnogih probushevskih multinacionalk kot so Halliburton, Bechtel, Northrop–Grunman itd. (Štefančič 2004, 78).

4.1.3 Priprave na napad in odziv administracije na opozorila

V času, ko je celoten sistem varnostnih agencij v ZDA utripal rdeče je vse dišalo po terorističnem napadu. Celo arabska televizija je poročala o neizbežnem dogodku, vzporedno pa so potekale tudi priprave nanj (Joseph 2007). Ameriški časopisi so takoj po napadih pričeli objavljati številne zgodbe, ki pričajo o tem. CNN je tako objavil, da so predsedniška poročila pred napadi vsebovala grožnjo napada z letali spremenjenimi v vodene izstrelke. Podobno zgodbo pa je potrdil tudi New York Times (King 2002; Johnston in Dwyer 2004). Časopis Newsweek je poročal, da so številni uslužbenci Pentagona odpovedali letalske lete za dan 11. septembra (Averi in drugi 2006). Dnevni časopis San Francisco Chronicle je objavil članek, kjer župan San Franciscas Willie Brown prejme telefonski klic od svetovalke za nacionalno varnost Condoleeze Rice, naj naslednje jutro ne leti z letalom (Matier in Ross 2006).

Korist od napadov so imeli poleg političnega vrha, ki je svoj cilj dosegel z vojno v Iraku, tudi nekateri posamezniki, ki so z napadi močno obogateli. Težko bi bilo izvesti postopke, o katerih pričajo naslednji podatki, brez kakršnekoli vnaprejšnje informacije. Nekaj dni pred napadom je za prodajo delnic podjetja Boeing izvršenih petkrat več prodajnih opcij od dnevnega povprečja (Averi in drugi 2006). Za prodajne opcije letalske družbe American Airlines je dana dnevna količina prodajnih opcij, ki štirikrat presega povprečno dnevno dano količino. Dan pred napadom pa je za to letalsko podjetje izvršenih kar enajstkrat več prodajnih opcij od dnevnega povprečja (Sec Secret probe of stock dealings before 9/11 2004). Preiskavo v zvezi s tem je koordinirala Mednarodna organizacija za nadzor borznega

posredovanja (IOSCO). Izkazalo se je, da je skupna vsota nezakonitih dobičkov presegla 100 milijonov ameriških dolarjev in da je šlo za največji primer notranjega trgovanja v vsej borzni zgodovini. Osama Bin Laden, čigar bančni računi so bili blokirani že od leta 1998, ni imel denarja za tako borzno špekulacijo. Prav tako tudi ne talibski režim iz Afganistana (Meysan 2003, 48).¹⁹

Nemško računalniško podjetje Convar je obnovilo dvaintrideset trdih diskov iz računalnikov, ki so bili najdeni v razbitinah na poslovnem kompleksu Svetovnega trgovinskega centra. Obstaja sum, da so nekateri ljudje vedeli točen čas trčenja letal, saj so tik pred tem umaknili preko 100 milijonov ameriških dolarjev. Sklepali so, da iz razbitin ne bo možno razbrati denarnih prenosov in goljufij. Convar je po analizi rezultate predal FBI, ta pa do danes ni storil ničesar, da bi zadevi prišel do dna (Averi in drugi 2006).

Britanska spletna stran Times Online je po dogodkih poročala, da so v razbitinah pod stolpi odkrili veliko količino zlata, ki naj bi bila v kuvajtski lasti. Ocenjena je bila na milijardo ameriških dolarjev. Župan New Yorka je sicer oznanil, da so v razbitinah našli zlato v vrednosti 230 milijonov ameriških dolarjev. Ta količina pa ni niti blizu tisti, ki je bila shranjena pred napadi. Delavci, ki so bili v času napadov na Svetovni trgovinski center v tunelih pod kompleksom, trdijo da naj bi v času napada zlato spravili v kamion, ki se je oddaljeval od južnega stolpa preden je bil ta zadet. Kamion pa je varovalo nekaj okoli 100 oboroženih čuvajev (Hoffman 2006).

Ne samo, da je možnost o vnaprejšnjem poznavanju ozadja napadov izključena, vzporedno so potekle nanj celo priprave. Po napadih je vsa administracija zatrjevala, da niso imeli zadostnih informacij, da niso vedeli, kje točno se bo napad zgodil in da nikakor niso mogli pričakovati napadov na ameriška tla z letali spremenjenimi v vodene izstrelke. Po zanikanju administracije o kakršnihkoli vnaprejšnjih informacijah o nastalih dogodkih, so na dan prišli novi dokazi. Časopisna hiša USA Today je leta 2004 objavila članek o tem, kako je v preteklosti obrambno ministrstvo vodilo vaje v smislu napadov na tarče z letali spremenjenimi v vodene izstrelke vse od leta 1999. Te vaje so bile ponovljene vsako leto, cilji pa so bili nič drugega kot Svetovni trgovinski center in Pentagon (Komarow in Squitieri

---

¹⁹ Prodajna opcija je verjetnost, da nekomu prodamo delnico po vnaprej dogovorjeni ceni ne glede na to, kakšna bo njena realna vrednost po določenem časovnem obdobju, vendar na točno določen dan. Z nakupom prodajne opcije se vlagatelj zavaruje pred padanjem trenutnega tečaja, medtem ko ima koristi zaradi naraščanja trenutnega tečaja.

Če je na dan dospelja trenutni tečaj višji od izvršilne cene, se imetnik prodajne opcije raje odloči za prodajo devize po trenutnem tržnem tečaju, kot da prodajno opcijo izvrši. Če pa je trenutni tečaj nižji ali enak izvršilni ceni, imetnik prodajno opcijo izvrši in tako proda devize po izvršilni ceni (SKB 2007).

In če smatramo, da je bilo v dneh pred napadom prodanih več prodajnih opcij kot v povprečju in da so delnice letalske družbe po 11. septembru padle, je nekdo na ta račun zaslužil bajne vsote.

2004).²⁰ Tudi New York Times je kasneje objavil članek, da so letalske šole opozorile FBI ter FAA na morebitne sumljive pripadnike arabskega porekla, ki so se učili letenja (Shenon 2001). V oktobru 2000 obrambno ministrstvo celo izvede prvo izmed dveh vaj imenovanih MASCAL, ki simulirata trčenje letala v kompleks. Eden od udeležencev te vaje je bil nekdanji vojaški pilot Charles Burlingame, ki kasneje sprejme službo pri letalski družbi American Airlines in čigar domnevno letalo trešči v Pentagon 11. septembra.

Mesec dni kasneje so podpredsednik Dick Cheney, obrambni minister Donald Rumsfeld, guverner zvezne države Florida Jeb Bush ter namestnik obrambnega ministra Paul Wolfowitz izdali poročilo z naslovom Obnova ameriške obrambe. Tu se odločijo o procesu prenove ameriške obrambe oz. razširitvi Pax Americana, ki bo glede na trenutno stanje dolgotrajen, razen če ne pride do kakšne nove katastrofe, ki jo poimenujejo »Novi Pearl Harbor« (Averi in drugi 2006).

In novi Pearl Harbor se je zgodil. Vsa administracija pa je zanikala, da bi o tem karkoli vedela vnaprej. Eno od predsedniških dnevnih poročil je vsebovalo podatek, da namerava Osama Bin Laden napasti ZDA z letali, vendar je svetovalka za nacionalno varnost Condoleezza Rice to možnost zanikala (The Washington Post 2006). Agentka FBI Coleen Rowley je poslala opozorilo, da se v privatnih šolah za letenje uči pilotiranja veliko Arabcev (The Time 2002). Kljub temu je biro preiskavo ustavil, v medijih pa je direktor Robert Mueller zanikal možnost vnaprejšnjih informacij o teh zadevah.²¹ Aprila 2001 naj bi iz zanesljivih virov prišla na dan informacija o možnem napadu, vendar kljub njihovemu posredovanju ni bilo v smeri preprečevanja storjeno nič (Barriero in drugi 2008).

Leta 1998, tik preden so ZDA z raketami napadle Sudan, so sudanske oblasti prijele dva posameznika osumljena bombnega napada na ameriška veleposlaništva v Vzhodni Afriki in o tem obvestile Washington. To so potrdili tudi ameriški uradniki. ZDA so ponudbo za sodelovanje zavrnile, tako da je po raketnem napadu Sudan osumljenca izpustil (Risen 1999). Kasneje sta bila prepoznana za sodelavca Osame Bin Ladna. FBI je sicer zahteval izročitev osumljencev, vendar je Ministrstvo za zunanje zadeve to zavrnilo.

Sudan je ponudil tudi obsežne dokaze o Osami Bin Ladnu, vendar pa jih je administracija znova in znova zavračala zaradi svojega iracionalnega sovraštva do Sudana. V teh ponudbah so bili obsežni obveščevalni podatki o Osami Bin Ladnu in več kot 200 vodilnih članov njegove teroristične mreže Al Kaida v času do napadov 11. septembra 2001. Visoki

---

²⁰ Takratni odgovor varnostnih agencij je bil, da niso pripravljeni na tovrstne grožnje (Joseph 2007).

²¹ Kasneje je Robert Mueller priznal, da je pred dogodki 11. septembra prišlo do ogromnih napak pri pregledovanju informacij in da bi morebiti lahko preprečili napad, če bi s podatki ravnali bolj pazljivo (Holguine 2002).

predstavnik CIE zaključuje, da bi imeli v primeru razpolaganja s temi podatki večje možnosti preprečiti napade 11. septembra (Rose v Chomsky 2005, 46). Vse to nakazuje, da napadi niso bili nepričakovani, ampak da so se nanje pripravljali. Tako da je možnost, da ZDA niso imele nikakršnih opozoril o bližajočem se napadu, izključena.

4.2 Akterji

4.2.1 Akterji na letalih

14. septembra 2001 je Ministrstvo za pravosodje objavilo imena devetnajstih domnevnih teroristov, ki naj bi sodelovali v načrtih za izvedbo operacij 11. septembra. Kmalu za tem pa je natančne informacije o akterjih na letalih objavil tudi Washington Post (The Washington Post 2001). Vsi teroristi naj bi v napadih izgubili življenje. To je potrdil tudi Robert Mueller direktor FBI (Barriero in drugi 2008). Oblasti so identificirale vse žrtve tistega dne, čeprav število variira. Rečeno je bilo, da so identificirali tudi vseh devetnajst teroristov (Scoop 2003). Kasneje pa so se pričele pojavljati nove informacije, ki so uradni verziji nasprotovale. 23. septembra je televizijska hiša BBC poročala, da so nekateri izmed domnevnih teroristov, ki naj bi v napadih izgubili življenje, še vedno živi. Postregli so tudi z dokazi, v končni fazi pa se je izkazalo, da je še vedno živih in zdravih kar devet domnevnih ugrabiteljev (Averi in drugi 2006).

Waleed al Shehri se je javil iz Maroka. Abdul Aziz al Omari je bil prav tako brez praske in je opravljal svojo službo pri telekomunikacijski družbi Saudi Telecom (BBC News 2001). To je potrdil telegram, ki ga je poslal sam Omari, jasno pa mu ni bilo, zakaj ga je FBI uvrstil na seznam potencialnih teroristov (Joseph 2007). Ambasada Savdske Arabije je potrdila, da prav tako ni nič narobe z Mohand al Shehrijem. Dnevni časopis Chicago Tribune je objavil članek v katerem je Khalid al Mihdhar še vedno zaposlen v računalniškem podjetju v Meki (Averi in drugi 2006). Salem al Hazmi je zaposlen v kemijski tovarni v Savdski Arabiji. Nikoli poprej sploh ni obiskal ZDA in je pripravljen o tem tudi pričati (Hopkins 2001). Mohammed Atta pa se je javil očetu kmalu po napadih ter mu sporočil, da je z njim vse v redu in da ni kriv za omenjena dejanja, vendar se skriva, ker se boji za svoje življenje (Connolly 2002).

Že zamisel o samomorilski skupini je dokaj nenavadna. Psihologija samomora je povsem individualistična. Med II. svetovno vojno so japonski kamikaze delovali vsak zase, čeprav so njihove akcije usklajevali. V novejšem času so japonski pripadniki *Rengo Segikun* sicer delovali v skupinah, vendar šele potem, ko so pripadniki opravili posebno urjenje. Ne

poznamo pa nobenega primera, ko bi samomorilsko skupino sestavili v zadnjem trenutku (Meysan 2003, 43).

Po objavljenih dokazih živih teroristov naj bi tudi direktor FBI Robert Mueller spremenil svojo izjavo. Priznal je, da je identiteta nekaterih domnevnih teroristov dvomljiva in da ni nobenih dejanskih dokazov, ki bi lahko potrdili pravo identiteto ugrabiteljev. Potrditi pa tudi niso mogli, da bi kdorkoli od domnevnih ugrabiteljev prišel v ZDA (Thomas in Ryan 2007). Nekatere izmed omenjenih oseb so potni list izgubile ali pa so jim ga ukradli. Od tod bi lahko odgovorni za napad omenjenim ukradli identiteto in jih uvrstili med domnevne teroriste. Ti pa so na listi sumljivih oseb še danes. Čudno je, da bi FBI ohranil imena domnevnih teroristov na svojih listah, ko pa je zatrdil, da so v napadih izgubili življenje (Schorn 2007). Morda pa le zato, ker na letalih teh ljudi sploh ni bilo in bi morebiti lahko predstavljali grožnjo v prihodnosti.

Nekateri skeptiki celo menijo, da so bili ugrabitelji na letalih tajni agentje pod pristojnostjo ZDA, saj lista sumljivih oseb tistega dne ni vsebovala imena teh posameznikov (Joseph 2007). Michael Springman, ki je delal v Jeddahu v Savdski Arabiji na ameriškem konzulatu za vize, trdi, da je bil v začetku 90-ih let v pogonu projekt »Vize za teroriste«. V konzulat so prihajali agenti CIE, ki so jih pošiljali na teroristične tečaje v ZDA. V Jeddahu so vizo odobrili tudi nekaterim izmed ugrabiteljev, kar bi lahko nakazovalo, da so bili tajni agentje CIE, kljub temu pa jih to ne postavlja na mesto dogodkov 11. septembra (Barriero in drugi 2008). Ni pa skrivnost, da so vizume podeljevali tudi na ameriški ambasadi v Katarju, kjer sta vizum prejela tudi Hani Hanjour in Nafaw Al Hazmi (Purdum 2002). Obstaja tudi dvom, da so samomorilsko skupino res sestavljali islamski skrajneži, kajti Koran samomor prepoveduje. Skrajneži se sicer lahko izpostavijo smrtni nevarnosti brez upanja, da bodo preživeli, a sami si življenja ne smejo vzeti. Vse to naj bi sicer potrjevali spisi v arabščini, ki so bili najdeni v potovalkah domnevnih teroristov, vse z namenom zaslepiti javnost. Vendar je bilo kasneje ugotovljeno, da naj bi bili ponaredki (Meysan 2003, 43–44).

4.2.2 Ostali akterji

V predhodnih poglavjih so že bili predstavljeni razlogi, ki med akterje napada 11. septembra 2001 uvrščajo sam vrh Busheve administracije. Predsednik Bush je politični vrh sestavil iz ljudi, ki so zasedali pomembne položaje v podjetjih, ki se ukvarjajo z energetske politiko (Joseph 2007). Tako se poleg predsednika Georga W. Busha kot glavni akterji pri napadih pojavljajo še svetovalka za nacionalno varnost Condoleezza Rice, podpredsednik Dick Cheney ter ministrica za notranje zadeve Gale Ann Norton. Vpleteni pa so tudi

posamezniki, ki so zasedali visoke položaje v ameriški politiki v preteklosti. To so George Bush starejši, James A. Baker II. ter Frank Carlucci (Meysan 2003, 94).

Med akterji, z izjemo Busheve administracije ter ugrabiteljev na letalih, se pojavlja še ime Osame Bin Ladna. Kar se tiče slednjega, ga niti en neposredni dokaz ne povezuje z napadi 11. septembra (Joseph 2007). 14. decembra je ameriška vlada objavila posnetek, na katerem naj bi Osama Bin Laden priznal, da je odgovoren in da stoji za napadi izvršenimi 11. septembra 2001 (Averi in drugi 2006). To pa je tudi edini dokaz, ki trdi, da naj bi za napadi stal prav Bin Laden osebno. Vendar pa je posnetek dokaj sumljiv. Resolucija posnetka je zelo slaba. Iz tega ni razvidno, da je oseba, ki prevzema odgovornost za napade, ravno on (Joseph 2007). Njegovo obnašanje in izgled vsekakor nista pristna. Na posnetku domnevni Bin Laden piše z desno roko, čeprav na strani FBI piše, da je Osama Bin Laden levičar (FBI). Poleg tega pa v enem od posnetkov, ki je bil prikazan v Centru za strateške raziskave v Washingtonu, Osama Bin Laden prevzema odgovornost za jedrski napad na poslopje NATO v Bruslju, čeprav do tega nikoli ni prišlo (Barriero in drugi 2008). Je to dovolj velik dokaz, da se s posnetki lahko manipulira, ali pa je to dovolj velik dokaz, da je vse skupaj v zvezi z Osamo Bin Ladnom ter Al Kaido le fikcija.²²

4.3 Zarota pri izvedbi napada

4.3.1 Svetovni trgovinski center

Znano je, da sta se po trku obeh letal stolpa Svetovnega trgovinskega centra porušila. Osrednji del obeh stolpov je sestavljala čvrsta jeklena struktura, ki je morala vzdržati močnejše sunke vetra. Gradbeni strokovnjaki trdijo, da je bilo to ogrodje tako čvrsto, da bi moralo zadržati trk letala na kateremkoli mestu. Po trku letal v oba stolpa, sta se slednja stresla, kar je pri takšnih trkih normalno. Takoj za tem pa sta se postavila v prvotno stanje, saj sta bila zasnovana tako, da zdržita udarec letala (Eagar in Musso 2001). Notranja struktura je bila tako trdna, da se zaradi trka letala ne bi smela porušiti. Vendar se je, zato je nujna znanstvena debata o vzorcih rušenja obeh stolpov in posledično še tretjega o katerem je malo govora. Uradno poročilo o rušenju je podal Nacionalni inštitut za standarde in tehnologijo. Zaključek je bil, da sta se stolpa porušila zaradi kombinirajočega delovanja trkov obeh letal in požara, ki je izbruhnil kot posledica trka. Nastali požar zaradi eksplozije sicer jeklene

---

²² Pomen Al Kaide izvira iz virov CIE. Ta naziv se je uporabljal za bazo podatkov o mudžahedinih, ki jih je CIA rekrutirala in usposobila za svoje delovanje. Sam izvor besede Al Kaida v arabščini pomeni baza. »Al Qaeda malomat« pa pomeni baza podatkov. Zato je kar dosti skeptikov, ki dvomijo nasploh v obstoj Al Kaide kot organizacije. Pravijo, da je to samo etiketa in vir, ki ga potrebuje zahodna propaganda, da ustrahuje javnost (Barriero in drugi 2008).

strukture ni stopil, je pa dosegel takšno temperaturo, da je jeklo oslabil, kar je razmajalo ogrodje konstrukcije, to pa je sprožilo verižno reakcijo zaradi katere so se nadstropja dobesedno sesedla eno pod drugim (NIST).

Graditelji obeh stolpov so pričakovali, da bi v primeru trka letalo imelo dosti goriva in bi skoraj sigurno povzročilo požar. O vzdržljivosti strukture v primeru požara pa ne gre dvomiti niti malo. Že slabše grajene zgradbe so pred tem dogodkom gorele celo po več ur, nekatere celo več dni, pa se niso porušile (Barriero in drugi 2008). Leta 1945 se je pilot bombnika B-25 zaradi megle zaletel v Empire State Building. Škoda je bila ogromna, vendar stavba stoji še danes (Empire State Building Withstood Airplane Impact 2001). Tudi ogenj sam v primeru Svetovnega trgovskega centra ni mogel biti močan, saj v zgradbi ni bilo dovolj kisika, o čemer priča gost črn dim (Barriero in drugi 2008). Notranjost preddverja v severnem stolpu je bila sicer dokaj uničena. Okna so se razbila navzven, z zidov pa je pometalo marmornate plošče. To je lahko le posledica eksplozije, saj je jedro stolpa skupaj z jaški za dvigala hermetično zaprto, kar pomeni, da v njih ni dovolj kisika, da bi ogenj prepotoval skoraj štiristo metrov dolgo pot in nato napravil tolikšno škodo v preddverju in zraven uničil še spodnjih osem nadstropij. In glede na to, da je nekaterim ljudem, ki so bili nad cono trka, uspelo izstopiti iz stavbe, ni mogoče, da je bil ogenj tako močan, da bi lahko poškodoval strukturo zgradbe (Averi in drugi 2006).

Sumljivo je tudi skrivnostno rušenje stavbe 7 na kompleksu Svetovnega trgovskega centra. Tega sedeminštirideset nadstropnega stolpa ni zadelo letalo, se je pa zrušil kljub temu, čeprav je gorel le v drugem in tretjem nadstropju.²³ Značilnosti padcev vseh treh stolpov pa ustrezajo natanko modelu nadzorovanega rušenja.²⁴ Nadstropja so se sesedla natanko po teoriji prostega pada. Kdorkoli je kadarkoli videl rušenje stavbe, kot je bilo to vidno v primeru rušenja stolpov na kompleksu Svetovnega trgovskega centra, ve, da morajo biti za takšno rušenje zrušeni temelji stavbe. Zato strokovnjaki menijo, da že samo rušenje stavbe pove, da je bilo načrtovano vnaprej.

Trdijo, da je bil pod stavbo nameščen eksploziv, jeklene stebre v jedru ogrodja pa naj bi celo prerezali. Prerezati jih je možno le pod kotom, kar je iz razbitin celo razvidno. Površina, kjer naj bi se stebri prelomili, pa je povsem ravna (Joseph 2007).

---

²³ V tem stolpu so imeli svoje lokalne urade CIA, Ministrstvo za obrambo, Skrivna služba ZDA ter Služba za hitro ukrepanje. Rušenje stavbe 7 pa je bilo pomembno zaradi prikrivanja in uničenja dokazov o vnaprejšnjem vedenju dogodkov 11. septembra (BBC News 2007).

²⁴ Rušenje samih stolpov je trajalo dobrih deset sekund. Telo s štiristo metrov visokega nebotičnika brez zračnega upora pada devet sekund. Če vzamemo v razlago, da so se zgornja nadstropja dejansko porušila zaradi udarcev letal, ki so oslabila strukturo, so bila spodnja nadstropja še vedno dovolj čvrsta, da se stolp ne bi porušil s tako hitrostjo, kot se je to dejansko zgodilo (Barriero in drugi 2008).

Strokovnjaki za rušenje so nekaj tednov po napadih odkrili v etažah pod površjem staljeno jeklo, ki je imelo 1100°C . Taljenje železa se lahko prične, če je prisotna temperatura preko 2000°C vsaj nekaj sekund. Te temperature pa požar nikakor ni mogel doseči. Raziskavo o jekleni strukturi je izvedlo podjetje Underwriters Laboratories. Raziskovalec Kevin Ryan je model izpostavil še višji temperaturi in na podlagi rezultatov takoj podvomil o uradni razlagi.²⁵ Temperatura ni bila niti toliko visoka, da bi zmeščala jeklo, kaj šele da bi ga stopila. Kljub temu, da je Underwriters Laboratories podal izjavo, da se tla kot tudi sam stolp nikakor niso mogla porušiti, je Nacionalni inštitut za standarde in tehnologijo to možnost zavrnil in podal popolnoma nasprotno mnenje (Barriero in drugi 2008).

Vendar pa je po temeljitih preiskavah stolpjenega jekla in prahu dr. Steven Jones našel sledi žvepla, ki tja nikakor ne spadajo. Prisoten pa je bil tudi barij. Barijev nitrat in žveplo pa sta sestavini sredstva Thermite in Thermate, ki se uporabljata v gradbeništvu pri rušenju. Ta pa lahko povzroči temperaturo višjo od 2000°C in poleg tega lahko razreže jeklene stebre, ki bi pod maso celotnega stolpa popustili. Glede na to, da je barij zelo strupena kovina, ga nikjer razen pri eksplozivnih sredstvih ne uporabljajo v takšni koncentraciji, kot se je to zgodilo v tem primeru. Posledica je veliko aluminijevega prahu, ki se je v takšnih količinah dvignil visoko nad Manhattan (Averi in drugi 2006).

Torej, da bi se stolpa porušila na način na katerega sta se, sta zagotovo mogla biti minirana. Nekateri izmed prič na kraju dogodka vključno s pripadniki policijskih in gasilskih enot so trdile, da so slišale po trku letala še eno ali več eksplozij. Nekaj sekund pred prvim zadetjem severnega stolpa naj bi odjeknile v kletnih prostorih. Nekateri očividci dogodkov so bili v tistem času v kletnih prostorih in pravijo, da jih je moč eksplozije vrgla na tla (Joseph 2007).²⁶ Nekateri med njimi trdijo, da so videli več bliskov, ki jih je spremljal pokajoč zvok, tudi v višjih nadstropjih. Poleg njih so to potrdili tudi strokovnjaki iz gasilskega oddelka ter sami gasilci, ki so se uspeli rešiti iz podirajočih se stolpov. Konec koncev pa so o tem množično poročali tudi mediji neposredno s kraja dogodkov (Griffin 2005).

Teden dni pred 11. septembrom je v stolpih zmanjkalo električnega toka. Izvajalo pa se je tudi nekaj nenapovedanih vaj. To je bila odlična prilika, da se v stolpe pretihotapi eksplozivna sredstva ter se jih namesti na določene točke. Osebjem je bil dostop v te dele

---

²⁵ Podjetje, ki je odobrilo uporabo jeklenih stebrov pri sestavi konstrukcije obeh stolpov, je zagotavljalo, da so bili ti stebri v skladu z zahtevami, ki so bile dane. Ena od teh je bila, da vzdržijo požar pri tako visokih temperaturah, do katerih je prišlo tega dne. Že jeklo, ki ni odporno na ogenj, mora zdržati temperaturo do 1650°C . Jekleni stebri v stolpih Svetovnega trgovinskega centra pa so še bolj vzdržljivi in bi morali brez problema prenesti temperaturo 1100°C , ki jo doseže goreče gorivo (Averi in drugi 2006).

²⁶ Ena od verodostojnih prič je William Rodriguez, ki je bil čistilec na tem poslopiju več kot 20 let. Tistega dne je pomagal večjemu številu žrtev, zaradi česar je bil tudi odlikovan s strani predsednika Georga W. Busha (Barriero in drugi 2008).

prepovedan zaradi varnostnih razlogov. Neposredno pred 11. septembrom pa se je varnost v stolpih zmanjšala. Za varovanje Svetovnega trgovskega centra je bilo odgovorno podjetje Securacom, v čigar upravnem odboru je bil predsednikov brat Marvin Bush. Securacom je elektronsko varnostno podjetje, ki je poleg varnosti v stolpih zagotavljalo varnost tudi pri ameriški letalski družbi United Airlines (Cox 2003).

Zrušitev obeh stolpov je zabeležil observatorij na Kolumbijski univerzi v New Yorku. Tresenje tal zaradi zrušenja južnega stolpa je pokazalo 2,1 stopnje po Richterjevi lestvici zrušenje severnega stolpa pa 2,3 stopnje. Leta 1993, ko je bil izveden prvi napad na Svetovni trgovinski center, seizmografi niso zaznali ničesar, saj do detonacije ni prišlo pod površjem. Tresenje tal zaradi detonacije na površju so vpile sosednje stavbe, kar je povzročilo kakšno manjšo razpoko, ni pa povzročilo kakšnega večjega tresenja tal.

Zanimivo je to, da ostankov ruševin ni mogla pregledati preiskovalna komisija, saj jih je župan Giuliani poslal na reciklažo v čezmorska podjetja. Dostopa na objekt pa na začetku ni imela celo sama FEMA. Kar se je zgodilo, je to, da so kraj nesreče zaprli in uničili vse dokaze (Averi in drugi 2006).

Poleg dvoma o samem rušenju stolpov, se vzpostavlja tudi dvom o možnem obstoju obeh letal. Preden sta letali prileteli nad New York, ju je bilo treba močno spustiti, da sta bila stolpa neposredno pred njima. Da bi pilota lahko zadela cilj, sta morala letali usmeriti nanj na zelo nizki višini. Ni bilo treba le naravnati višine, temveč tudi določiti pravo smer. Na posnetkih se vidi, da sta letali prileteli v stolpa pravokotno. Če bi zgrešili za nekaj deset metrov, bi napad spodletel. Pri povprečni hitrosti 700 kilometrov na uro je to razdalja, ki jo letalo preleti v nekaj desetinkah sekunde. Glede na slabe manevrske sposobnosti orjaških potniških letal so to torej zadetki, ki bi jih bili težko sposobni celo izkušeni piloti kaj šele novinci (Meysan 2003, 26–27).²⁷ Zato se poraja dvom o dejanskem obstoju letal. Po trku so mediji pričeli s takojšnjim prenosom z živo sliko z mesta dogajanja. Nekatere izmed prič so celo trdile, da niso prepričane, da je oba stolpa zadelo letalo (Averi in drugi 2006). Posnetek bratov Naudet je edini posnetek, ki je ujel trčenje prvega letala v severni stolp. Natančna analiza posnetka naj bi pokazala, da je letalo tik pred trkom izstrelilo raketo, ki se na posnetku vidi kot manjši blisk. Nato pa je v notranjosti izstrelilo še dve raketi, zaradi česar je tudi prišlo do eksplozije, ki je imela za posledico bel dim na drugi steni. Ta eksplozija pa se ne ujema s trajektorijo letala. Povzročila jo je neka druga eksplozija, ki je po vsej verjetnosti posledica

---

²⁷ Obstaja možnost, da se letala usmerja preko radijskega oddajnika. Signal, ki prihaja iz cilja, lahko letalo usmerja avtomatično. Po nekaterih informacijah so obstoj radijskega oddajnika v Svetovnem trgovinskem centru potrdili radioamaterji. Zaznali so ga, ker naj bi motil delovanje televizijskih oddajnikov na obeh stolpih. Če je kdorkoli vklopil oddajnike v stolpih, so teroristi imeli sodelavce na tleh (Meysan 2003, 27).

ostalnih raket. Letalo, ki je zadelo severni stolp Svetovnega trgovinskega centra, ni letalo American Airlines Flight 11. Po vsej verjetnosti je bilo to vojaško letalo, ki je imelo na sebi navidezna krila in ostale dele, ki spominjajo na potniško letalo. Podobna pa je zgodba tudi z letalom United Airlines Flight 175, ki je zadelo južni stolp (Spencer 2005). Poleg tega dvomijo tudi o resničnosti klicev iz letala American Airlines Flight 11. Posnetek pogovora stevardese Bety Ong je dolg le pet minut. In tudi, ko je pogovor prišel v javnost, je bil dokaj sumljive narave. Stevardesa govori preveč mirno, v ozadju ni slišati ničesar, nikakršnih krikov ali česa podobnega kar bi človek v ugrabljenem letalu pričakoval.

Stewardesa Madeline Sweeney naj bi domnevno govorila s svojim šefom kar petindvajset minut. Njene informacije pa se ne ujemajo z informacijami, ki jih je podala FAA. Ostalih klicev, razen klica stevardese Betty Ong, niso nikoli pokazali javnosti. Vendar pa kljub temu to niti ni tako pomembno. Kar je bolj pomembno, je to, da se ti klici nikakor niso mogli zgoditi. Po testu, ki ga je napravil Kee Dewdney član Physics911.net, je uspešnost vzpostavitve zveze z mobilnim telefonom na potovalni višini potniških letal 1%. Drugi dokaz o neuspehu vzpostavitve zveze je prišel leta 2004, ko je letalska družba American Airlines na svoje letalo namestila bazno postajo, ki je omogočala pogovore preko mobilnih telefonov. Poraja se vprašanje, zakaj bi letalska družba investirala v bazno postajo, če pa so mobilni telefoni 11. septembra delovali brezhibno. Očitno je letalska družba American Airlines zadala udarec lastni vladi. Klici, ki jih komisija omenja, so torej izmišljeni (Averi in drugi 2006).

4.3.2 Pentagon

Tretje letalo American Airlines Flight 77 naj bi zadelo poslopje ameriškega obrambnega ministrstva. Da bi letalo povzročilo kar največ škode, bi moralo strmoglaviti na streho. To bi bilo pravzaprav najbolj preprosto, saj tloris poslopja meri več kot hektar. Toda teroristi so se namesto tega odločili usmeriti letalo v pročelje zgradbe, čeprav je visoka komaj petindvajset metrov (Meysan 2003, 12).

Glede na znanje pilotov se postavlja vprašanje, kako je možno tako veliko letalo strmoglaviti v objekt, ki je visok nekaj metrov. To še posebej ne sovпада z znanjem pilota Hani Hanjourja, ki je bil med vsemi najslabši (Yardley 2002). Slednji bi moral narediti obrat za 330° pri hitrosti 850 kilometrov na uro. Glede na to, da je bil Hani Hanjour čisto povprečen ali pa celo podpovprečen pilot, ki je imel probleme z upravljanjem majhnega enomotornega letala, vsekakor ni bil zmožen napraviti takšnega manevra. Poleg tega pa ta tip letala ne more leteti s tolikšno hitrostjo in ob tem napraviti takšen manever, ne da bi pred tem prišlo do zrušitve pogona (Averi in drugi 2006).

Letalo se je nenadoma spustilo proti tlam, kakor bi hotelo pristati. Čeprav je ostalo v vodoravnem položaju, je padalo skorajda navpično (Meysan 2003, 12). Tako nizko ni bilo možno leteti s hitrostjo 700 kilometrov na uro, saj je zrak na tleh pregost. Kot drugo pa bi to letalo moralo zadnji kilometer leteti šest metrov nad tlemi. Pred ciljem pa ga je oviral še avtocestni nadvoz, mestna razsvetljava ipd. (Barriero in drugi 2008). Drogovi javne razsvetljave ob avtocesti, ki pelje mimo parkirišča obrambnega ministrstva, so ostali nepoškodovani z izjemo enega. Letalo se je zaletelo v poslopje v višini pritličja in prvega nadstropja, pri tem pa niso bili poškodovani ne trata ne parkirišča ne bližnji heliodrom. Kljub svoji masi in hitrosti pa je letalo uničilo samo prvi obroč v delu Pentagona, ki so ga ravno prenavljali (Meysan 2003, 12). V preteklosti se je že zgodilo, da je vojaško letalo zadelo steber razsvetljave, vendar se je letalo ob tem raztreščilo na dele. Letalo, ki je zadelo Pentagon, pa je porušilo pet stebrov in kljub temu nepoškodovano prišlo do cilja (Averi in drugi 2006).

Že ta dejstva so silno neprepričljiva, nadaljevanje pa je povsem nemogoče. Letalo naj bi se glede na škodo v poslopje zarilo samo z nosom, krila se očitno stene niso niti dotaknila, saj ni vidnih poškodb, ki bi lahko nastale zaradi kril. Fotografije, ki so bile posnete preden se je porušila streha Pentagona na mestu trka, prikazujejo luknjo, ki jo je povzročilo letalo. Ta luknja ima premer petih metrov (Meysan 2003, 15). Letalo Boeing 757 ima razpon kril 38 metrov, v višino meri 13,5 metrov, dolgo pa je približno 50 metrov (Boeing 757-200 2009). Nemogoče je verjeti, da je tolikšno letalo priletelo skozi tako majhno luknjo in pri tem ni zunaj pustilo nikakršnih ostankov. To bi moralo pomeniti, da so krila ostala zunaj, vendar pred poslopjem ni bilo nikakršnih večjih razbitin. Ob trku ni bilo ne sedežev ne prtljage ne podobnih stvari. Celotno letalo je enostavno izpuhtelo v nič zaradi neznosne temperature. Glede na velikost letala in materiala iz katerega je bilo sestavljeno ni mogoče, da bi to letalo lahko zgorelo oz. izpuhtelo v celoti (Joseph 2007). Letalo Boeing 757 ima dva motorja iz zlitine jekla in titana, kjer vsak tehta šest ton. Titan je kovina, ki ima tališče pri 1688^oC, reaktivno gorivo pa lahko ohrani temperaturo 1120^oC po štiridesetih minutah konstantnega dovajanja goriva. Gorivo ob trku zgori v manj kot minuti, zato je znanstveno nemogoče, da bi dvanajst ton jekla in titana izparelo zaradi letalskega goriva. Še več, oba motorja bi morala ostati skoraj nedotaknjena. Če bi letalo American Airlines Flight 77 res izpuhtelo zaradi visokih temperatur, bi bilo to prvič v zgodovini letalskega prometa. Nikoli do tedaj in pa po tem dogodku se ni zgodilo, da na kraju nesreče ne bi bilo ostankov razletelega se letala (Averi in drugi 2006).

Novinarji Reutersa, ki so bili na prizorišču prvi, so poročali, da je na Pentagon strmoglavil helikopter (Meysan 2003, 7). Nekateri izmed očividcev na kraju nesreče trdijo, da so dejansko videli letalo ameriške letalske družbe American Airlines, ki je treščilo v poslopje Pentagona. Spet drugi trdijo, da so namesto Boeinga 757 videli manjše komercialno letalo. Nekaj minut pozneje je obrambno ministrstvo sporočilo, da gre za letalo. Vendar pa so bili na kraju nesreče tudi amaterji, ki so posneli dogajanje s svojimi kamerami. Ena od prič zaposlenih v Pentagonu v knjigi Jimma Marsa z naslovom *Inside Job* trdi, da je bila v času trka v službi in da ni govora o tem, da bi škodo povzročilo letalo (Averi in drugi 2006). Številni zaposleni so trdili, da so ob izstopu iz poslopja zavohali smodnik, ki pa ima popolnoma drugačen vonj od letalskega goriva. Poleg tega so omenili, da so čutili močan udarni val, ki je nekatere celo vrgel ob zid. Po besedah strokovnjakov je nemogoče, da bi letalo ob trku ustvarilo tako močan udarni val kot kakšno eksplozivno sredstvo. Nekateri pa so kasneje slišali še eno eksplozijo. O tem se je veliko razpisala Barbara Honegger novinarka za vojaške zadeve. Trdi, da ni mogoče, da je za škodo znotraj Pentagona krivo letalo in da letalo American Airlines Flight 77 ni zadelo zunanjega dela Pentagona. Ta je pred zadetjem manjšega letala utrpel poškodbe bombnega napada, kar dokazujejo tudi ure, ki so se ustavile okoli 9:32 ure t.j. pet minut pred domnevnim udarom letala, ki naj bi obrambno ministrstvo zadelo ob 9:37 uri (Honegger 2006).

Škoda, ki so jo novinarji ter amaterji posneli na mestu trka, je neskladna z letalsko nesrečo. Koščki ostankov na kraju nesreče so bili tako veliki, da se jih je dalo prijati v roke. Razbitin podobnih razbitinam strmoglavljenega letala ni bilo videti nikjer, kar so potrdili tako gasilci kot tudi uradniki Pentagona (U.S. Department of Defense 2001; Masud 2005). Vendar pa so na kraju nesreče našli manjši motor, ki nikakor ne odgovarja nobenemu od delov letala Boeing 757. Ta naj bi pripadal vojaškemu letalu A-3 Skywarrior in je bil lahko podtahnjen glede na to, da so del Pentagona, kamor je treščilo letalo, v tistem času prenavljali. Lahko bi preverili serijske številke delov letala, vendar FBI teh podatkov ne želi deliti z javnostjo (Masud 2005). Poleg motorja je bil pred Pentagonom del letalskega trupa, ki pa bi lahko bil od kateregakoli letala ameriške letalske družbe American Airlines. Zanimivo je to, da je ta del trupa v tla trčil s hitrostjo 850 kilometrov na uro in ni bil niti malo popraskan ali ožgan. Poraja se vprašanje, kaj dejansko bi lahko napravilo tolikšno škodo. Ena od ugibanj so vodeni izstrelki, po možnosti znamke Tomahawk, ki so v času bombnih napadov na Beograd povzročili isto velike poškodbe na stavbah (Averi in drugi 2006).

Ne glede na to, kaj je zadelo Pentagon, je zanimivo pričanje takratnega ministra za promet Normana Minete. Mineta trdi, da je podpredsednik Dick Cheney tistega dne ob 9:25

uri ukazal, da se bližajoče letalo oz. objekt ne sestrelji. Mineta pravi, da je letalo prispelo v bližino Pentagona ob 9:32 uri in ne ob 9:43 uri kot je bilo sprva načrtovano v uradnem poročilu komisije, ki je nato kot legalnega postavila čas trka ob 9:37 uri (Honegger 2006).

Prav tako je sporno naslednje dejstvo. Na kraju je bilo najdenih 184 trupel, ki po čudežu niso zgorele. Laboratorij, ki je identificiral trupla, je bil prav tako odgovoren za identifikacijo umrlih v Shanksvillu v Pennsylvaniji. Trupla so identificirali na podlagi prstnih odtisov in DNK. Temperature so bile tako visoke, da so stopile celo dele iz titana, trupla pa so ostala v takšnem stanju, da so jim lahko odvzeli prstne odtise in preverili DNK, čeprav te ni možno razbrati z zoglenelega trupla. Agentje so takoj celotno področje prekrili s peskom in tako onemogočili zbiranje dokazov forenzični ekipi (Joseph 2007).

Bližnji objekti so z varnostnimi kamerami posneli celotno dogajanje, vendar je FBI te posnetke zasegel, Ministrstvo za pravosodje pa jih še do danes ni pokazalo javnosti. Če bi letalo dejansko zadelo Pentagon in bi vladni organi hoteli dokazati javnosti, da se je to v resnici zgodilo, bi te posnetke zagotovo pokazali. Leta 2006 je Ministrstvo za obrambo popustilo pritiskom javnosti in v javnost poslalo štiri posnetke. Vendar na video posnetkih ni dovolj razločno, kaj je zadelo Pentagon. Izgovor uradnikov je ta, da je letalo priletelo ravno med dvema okvirjema, ki jih je posnela kamera. Vsekakor pa to ni moglo biti letalo tipa Boeing 757 (Averi in drugi 2006).

Je pa možno, da je poslopje Pentagona zadelo kakšno drugo manjše letalo, vojaško na primer. Ta so vsekakor zasnovana za izvajanje manevrov, kakršnega naj bi naredilo domnevno potniško letalo. V zračnem prostoru Pentagona in Bele hiše se ne more znajti nikakršno letalo brez odobritve. Ta zračni prostor ima oznako P-56 in ima poseben radarski sistem, ki informacije v primeru kršitve takoj prenese do vojaškega oddelka. Obrambna cona okoli Pentagona in Bele hiše zavzema polmer dolžine osemdeset kilometrov. Alarm opozori najbližjo letalsko bazo in prestrezniki se aktivirajo v najkrajšem možnem času. Poleg tega je okoli Pentagona postavljen še raketni ščit, ki bi kakršno koli grožnjo iz zraka eliminiral v trenutku. Predpostavlja se, da je Pentagon zadelo vojaško letalo, saj ima v sebi oddajnik IFF, ki raketnemu sistemu pošlje signal, da je v tem zračnem prostoru prijateljsko letalo (Barriero in drugi 2008). Ali pa je poslopje zadela vojaška raketa. Orožje je videti kot manjše letalo, oddaja zvok podoben bojnemu letalu, je natančno voden in ustvarja požar, ki dosega visoke temperature. Pomembno je poudariti, da samo izstrelek, ki oddaja prijateljsko kodo, lahko vstopi v zračni prostor Pentagona, ne da bi sprožil protiraketno obrambo (Meysan 2003, 20). Letala za civilni promet tega oddajnika nimajo, zato je nemogoče, da bi Pentagon zadelo civilno potniško letalo.

Čeprav predstavniki administracije, vojske in kongresa trdijo, da so videli strmoglaviti letalo, teh nesmislov ni mogoče požreti. Funkcije še zdaleč ne povečujejo verodostojnosti njihovih pričevanj, temveč govorijo samo o tem, kako pomembna sredstva je uporabila ameriška vojska, da bi prikrila resnico (Meysan 2003, 16).

4.3.3 Letalo v Pennsylvaniji

Zadnji od sumov, ki se vzpostavlja, pa je strmoglavljenje letala United Airlines Flight 93 v Pennsylvaniji. Izmed vseh dogodkov 11. septembra največ zmede povzroča prav to letalo, saj ni nikakršnih dokazov o padlem letalu. V tleh je bila le velika luknja, prizorišče pa ni spominjalo na nikakršno letalsko nesrečo. Ni bilo nikakršnih večjih kosov letala oz. njegovih razbitin, ni bilo ne dima ne ognja. Bilo je dokaj tiho, na kraju pa so bili prisotni le ljudje iz prometne varnosti. Sama luknja je bila premajhna, da bi jo lahko napravilo letalo tipa Boeing 757. O tem poročajo tudi novinarji, ki so prispeli na kraj nesreče in kraj tudi poslikali. Na kraju nesreče naj bi bil tudi mrliški oglednik, ki pa vse do danes ni prejel niti enega samega trupla.

Največje vprašanje je torej, kam je izginilo letalo United Airlines Flight 93, če res ni strmoglavilo? V Clevelandu, kjer je letalo domnevno skrenilo s svoje začrtane poti, je 11. septembra ob 11:43 uri lokalna televizijska postaja iz Cincinnatija poročala, da sta zaradi grožnje z bombo na letališču Hopkins pristali dve letali. Letalska družba United Airlines je enega izmed letal identificirala kot let 93. Okoli 10:00 ure so letališče Hopkins evakuirali zaradi govoric o ugrabljenem letalu, ki naj bi tu pristalo. Potniki so morali letališče zapustiti peš, niso se smeli peljati niti z avtomobili. Lokalni časopis Ohio Post je zapisal, da je ob 10:45 uri, torej po evakuaciji, na letališču pristalo letalo, ki pa ni bilo last letalske družbe Delta Airlines, saj je njihovo letalo pristalo ob 10:10 uri. Po vsej verjetnosti je bilo to letalo United Airlines Flight 93. Potnike z letala Delta 1989 so evakuirali v hangarje. Poročali pa so o znatno večjem številu potnikov, kot jih je na letalu dejansko bilo. Najbrž so se jim pridružili tudi potniki z letala United Airlines Flight 93 (Averi in drugi 2006).

Letališče so evakuirali pod pretvezo, da je na letalih bomba. Kar so naredili ni nič drugega, kot da so se znebili morebitnih dokazov in prič, ki bi lahko potrdile, da letalo United Airlines Flight 93 ni moglo strmoglaviti v Shanksvillu v Pennsylvaniji. Vendar pa se je v Pennsylvaniji nekaj zgodilo. Uradno letalo United Airlines Flight 93 je torej pristalo na letališču v Clevelandu. Uradni podatki pa porajajo sum, da je uradno letalo v zraku zamenjalo drugo letalo, ki je bilo po vsej verjetnosti prazno ali pa celo daljinsko vodeno. To letalo pa je tisto, ki je doživelo usodo uradnega letala United Airlines Flight 93. Uničen je bil njegov

dvojniki (Box 2006). Uničilo ga je vojaško letalo, ki se je pojavilo takoj za dvojniki. Nekaj dni po napadu te možnosti ni mogel zanikati tudi sam FBI. World Net Daily pa poroča tudi o spodrseljaju obrambnega ministra Donalda Rumsfelda, ko se je zarekel o tem, da ZDA niso mogle ogroziti nadaljnje varnosti in so letalo nad Pennsylvanijo sestrelile (World Net Daily 2004). To je potrdil tudi podpredsednik Dick Cheney v oddaji Meet The Press. Sicer ni govoril direktno o letalu United Airlines Flight 93, je pa bilo govora o sestrelitvi letala, ki bi potencialno lahko ogrozilo Belo hišo ali pa kongres in da je to nedvomna politika administracije (Transcript for Sept. 16 2001).

4.4 Delovanje odgovornih agencij

Obramba ameriškega zračnega prostora je bila odvisna od sodelovanja Zvezne letalske administracije ter Severnoameriškega zračno obrambnega centra. Ko je NORAD obveščen o potencialni ugrabitvi potniškega letala, pošlje iz najbližje letalske baze bojna letala. Preprečitev nadaljnjega leta ugrabljenemu letalu traja dobrih deset minut. Od prve ugrabitve letala American Airlines Flight 11 pa je preteklo 80 minut, preden je NORAD sploh odgovoril na nastalo situacijo. Letala so sicer zapustila letalsko bazo, vendar obstaja sum, da so pilote zavedli (Joseph 2007).

Do 11. septembra 2001 je ameriška vojska izvajala malo morje vojaških vaj. Tega dne pa sta bili na seznamu dve vojaški vaji. Prva pod imenom »Pazljivi skrbnik« je predstavljala namišljeno krizo severnoameriškemu sistemu zračne obrambe. Druga vaja je zahtevala bojna letala nad Aljasko in Severno Kanado, kjer naj bi zaustavila in odbila namišljeno floto (Everett 2006). Nekaj bojnih letal iz zračne baze Andrews pa je odletelo na vojaške vaje v Severno Karolino. Za branjenje zračnega prostora je tako ostalo na voljo le osem bojnih letal. Ko je prišlo do dejanske grožnje in je bila vojaška organizacija na to opozorjena, niso vedeli ali gre za resno grožnjo ali pa zopet za eno od vaj z namišljenimi sovražniki (Averi in drugi 2006).

Te vojaške vaje so izvajali pod strogo tajnostjo. Vendar je kar nekaj dokazov ter sumov, ki pričajo o njihovem obstoju. Prvi je pričanje kapetana Charlesa Leidiga pred komisijo, ki je raziskala ozadje dogodkov tega dne. Charles Leidig je prevzel dolžnosti namestnika nadzornega centra operacij Direktorata J3 Združenega poveljstva samo dva meseca pred dogodki 11. septembra. Avgusta se je usposobil za nadzornika znotraj Nacionalnega vojaškega poveljniškega centra (NMCC), ki je nastanjen v Pentagonu. 11. septembra je bil ravno on zadolžen za nadzor operacij med 8:30 in 10:30 uro. Ravno v času, ko so potekali napadi (9-11 Commission 2004). Dan pred napadi je FBI govoril s kliničnim

centrom v New Yorku. Pogovor je tekel o zadevah, ki vključujejo operacijo MASCAL. Zanimalo jih je, ali so pripravljeni na dogodke v takšnem primeru, kako poteka sama akcija, kdo ima nadležnost v teh primerih itd. Poleg vsega pa sta tudi dve bližnji vojaški bazi Pentagona izvajali vojaške vaje, medtem ko so potekali napadi (Everett 2006).

Dejstvo, da je NORAD izvajal vaje, medtem ko so potekali napadi, bi lahko pojasnilo zapoznili odgovor vojaške strukture. Vendar pa bi teroristi morali vnaprej poznati načrt vojske tega dne, da bi lahko istočasno izvedli napad in s tem računali na maksimalen uspeh. To pa bi lahko pomenilo samo eno. Da so imeli sodelavce znotraj vojaške strukture (Thorn 2004). Zvezna letalska administracija je v zmedu potrebovala kar pol ure, preden je ugotovila, da gre za tretjo ugrabitev. FAA je nato stopila v kontakt z vojaško strukturo in je podala informacijo o ugrabljenem letalu, ki leti proti New Yorku. Eden od operaterjev pa je vprašal ali gre za vajo ali pa se to dejansko dogaja. Zaradi vojaških vaj je bilo na radarski sliki dvaindvajset možnih ugrabitev, zato niso mogli ločiti realnega stanja od namišljenih ugrabitev (Joseph 2007).

Na kasnejšem zaslišanju poveljnik skupnega poveljstva oboroženih sil Richard Myers ni odgovoril na vprašanje, kaj so naredili, da bi letalo prestregli. Vojaška struktura je naknadno skušala z razlagami zapolniti vrzeli v pričanju poveljnika Myersa. Vendar še vedno ni jasno, kako lahko orjaško letalo znamke Boeing preslepi ameriški vojaški radarski sistem poleg tega pa ga obrambni sistem Pentagona ne zazna in ne sestrelji, čeprav je v ta zračni prostor z najbolj dovršeno protiletalsko obrambo nemogoče priti (Meysan 2003, 10–11). Morda pomaga naslednji podatek, ki pravi, da je 7. julija 2005 potekala protiteroristična vaja bombnih napadov na železniške postaje v Londonu. Cilj vojske je bil ukrepati ob več istočasnih bombnih napadih. Kar se je zgodilo, pa je pretreslo javnost. Na točno teh lokacijah, ki so bile namenjene za vajo, so dejansko eksplodirale prave bombe (Watson in Jones 2005). In enaka zadeva se je zgodila v ZDA. Ni bilo torej prvič, da so se vaje spremenile v realnost. Oblasti so z vajami, ki so jih vodile, skušale zakriti vpletenost v realne dogodke in same izvedle teroristični napad. Vaje pa so jim služile kot idealen izgovor za zmedo, zaradi katere niso mogle ukrepati.

4.5 Posledice

Po 11. septembru so se v medijih pričela pojavljati vedno ista sporočila s podobno vsebino. Terorizem je državni sovražnik številka ena. Mediji so pričeli vzbujati strah z neprestanimi grožnjami. Visoki državni uradniki so kar naprej namigovali medijem, da sta napad načrtovala in izvedla Osama Bin Laden in Al Kaida. Z izjemo britanskega zunanjega

ministrstva so zunanja ministrstva po svetu sprejela ta dejstva s tesnobo. Bala so se, da bo predsednik Bush želel s kakšnim priročnim pojasnilom na hitro pomiriti domače javno mnenje, s katerim pa bo državo potisnil v brezglavo vojaško maščevanje (Meysan 2003, 55–57).²⁸

13. septembra je zunanji minister Colin Powell po navodilih predsednika države na tiskovni konferenci v Pentagonu predstavil Osamo Bin Ladna kot glavnega osumljenca ter začel pripravljati javnost na posredovanje v Afganistanu (Jeffery 2001). Vendar razprava ni bila nova. Možnosti so analizirali že dolgo pred 11. septembrom. Priprave nikakor niso bile povezane zgolj z zadnjimi terorističnimi napadi, vendar so bili ti več kot priročen povod. Zato se je razprava sukala predvsem okoli tega, ali bo javno mnenje podprlo zgolj omenjen protiudarec ali pa je bil šok, ki ga je doživelo, dovolj močan, da bi preneslo tudi dolgotrajno vojno. ZDA so bile vedno zadržane pri vstopanju v vojno in so za vsako svoje vojaško posredovanje vselej iskale zakonita opravičila. In napadi 11. septembra so jim prinesli opravičilo, o katerem so lahko le sanjale (Meysan 2003, 57–58).

14. septembra je kongres pooblastil predsednika Georgea Busha, da lahko uporabi potrebne in primerne ukrepe proti državam, organizacijam ali posameznikom, za katere ugotovi, da so načrtovali, odobrili in izvedli teroristični napad 11. septembra 2001 in vsem, ki te države, organizacije in posameznike podpirajo, jim pomagajo in dajejo zatočišče (Jeffery 2001). Predsednik je imel popolna pooblastila za spopad s terorističnimi organizacijami, a vendar izredna pooblastila niso pomenila vojnih pooblastil. George Bush je bil še vedno dolžan obvestiti kongres, če bi načrtoval sovražnost proti kateri izmed tujih držav. 20. septembra so ZDA uradno razglasile Osamo Bin Ladna kot krivca za teroristični napad 11. septembra 2001 in ustanovile Urad za domovinsko varnost, ki ima status ministrstva in je odgovoren neposredno predsedniku. Sprejeta je bila tudi vrsta ukrepov za zaščito vojaških tajnosti. Predsednik Bush je 5. oktobra v nasprotju z ameriško ustavo ukazal nekaterim članom svoje vlade, naj predstavnikom kongresa ne dajejo več svojih informacij. Namestnik obrambnega ministra Paul Wolfowitz pa je vsem zaposlenim prepovedal izmenjavati informacije, da te slučajno ne bi prišle v javnost. V smislu manj kot je javnost informirana, bolje je. Zvezne oblasti so sprejele tudi ukrepe za zavarovanje tajnosti preiskave o napadih na Svetovni trgovinski center in Pentagon. FBI je od letalskih družb zahteval, naj se ne

---

²⁸ Strah, ki je zavel v diplomatskih krogih, se je izkazal za upravičenega zlasti po incidentu na skupni tiskovni konferenci državnega tožilca Johna Ashcrofta in direktorja FBI Roberta Muellerja. Ko je šef zvezne policije pojasnjeval novinarjem, da s preiskavo ne smejo preveč hiteti, če želijo pridobiti trdne dokaze proti osumljenim, ga je Ashcroft grobo prekinil. Poudaril je, da so v časovni stiski in da je naloga FBI kolikor je mogoče hitro prijeti sodelavce teroristov, preden bo prišlo do novega napada. Toliko o zbiranju dokazov (Meysan 2003, 58).

pogovarjajo z novinarji. Ameriška odvetniška zbornica, ki se je zavedala, da bi utegnile biti na morebitnih odškodninskih procesih zaradi smrtnih žrtev in materialne škode ob napadih razkrite uradne tajnosti, je sporočila, da bo iz svojih vrst izključila vsakega odvetnika, ki bi si drznil vložiti tako tožbo v imenu družin žrtev. Predsednik Bush je osebno govoril s pomembnejšimi člani kongresa in jih prosil, naj ne ogrožajo nacionalne varnosti z razpravami in preiskavami dogodkov 11. septembra. 10. oktobra je svetovalka za nacionalno varnost Condoleezza Rice povabila v Belo hišo direktorje glavnih televizijskih mrež in jih pozvala, naj se odrečejo poročanju o vsem, kar bi lahko ogrožalo nacionalno varnost. Zelo jasno in nedvoumno sporočilo so prejele tudi časopisne hiše.

Ko sta se s komisijo, ki je dogodka preiskovala, soočila predsednik George Bush ter podpredsednik Dick Cheney, sta postavila svoje pogoje zasliševanja. Prišla sta skupaj in ne posebej, kar bi bil eden od pogojev za večjo objektivnost. Njuno pričanje ni bilo pod prisego, prisostvovanje novinarjev je bilo zavrnjeno in dovoljeno ni bilo nikakršno snemanje pogovora (Joseph 2007). Dokazno gradivo, ki ga je komisija zbirala in zahtevala, je bilo predano z zamudo, v končnem poročilu pa je Bela hiša cenzurirala osemindvajset strani. Natančna analiza podatkov je ugotovila, da je komisija v nekaterih primerih celo priredila podatke, da bi lažje opravičila nastalo zmedo. Po cenzuri so podatke uskladili in prvo uradno poročilo, ki bi kakorkoli lahko nakazovalo vpletenost političnega vrha, priredili (Moore 2004). Pozornost ni bila namenjena raziskavi ozadja finančnih sredstev. Komisija naj financiranja napada ne bi mogla raziskati. Vse povezano s samim napadom in pripravami nanj naj bi bilo nemogoče. Zaključek pa je bil, da to tudi ne igra velike vloge, čeprav skeptiki menijo, da je ravno to eden izmed glavnih razlogov pri katerem bi lahko ugotovili, kdo dejansko stoji za napadi (Joseph 2007).

Varnost Američanov je postala nepogrešljiv del vsakdana. S tem je vodstvo države skušalo doseči to, da so državljani zahtevali pomoč najvišjih državnih organov. Odziv je bil tak, da je po treh tednih kongres sprejel Zakon o zagotavljanju potrebnih ukrepov za preprečevanje terorističnih dejanj t.i. Patriot.²⁹ Ta ukrep je za štiri leta omejil nekatere

---

²⁹ Zakon se zelo ohlapno nanaša na »teroriste in vse, ki jih podpirajo«. Odtlej je kriminalno dejanje tudi zbiranje pomoči za družine članov IRA zaprtih v britanskih zaporih. Možnost pripora brez obtožnice za tujce, osumljence terorizma, so podaljšali na teden dni. V primerih, ko je že podana obtožnica (za kakršnokoli dejanje, četudi ni nujno povezano s terorizmom), lahko državni tožilec kar šest mesecev skriva obtoženca pred javnostjo in to obdobje podaljšuje brez omejitev, če domneva, da gre za državno varnost ali varnost državljanov. Odpravljena je bila pravica priprtih do pogovorov z odvetniki na štiri oči. Osumljenim terorizma, sedanjim in nekdanjim članom Al Kaide ter posameznikom, ki so jim (čeprav morda nevede) pomagali pri načrtovanju terorističnih dejanj (celo tistih, ki niso bila izvedena), ne bo več sodilo ne vojaško sodišče, temveč posebni, na novo ustanovljeni vojaški organi. Imenovali jih bo obrambni minister, delovali pa bodo po svojih pravilih. Njihovo delo bo potekalo za zaprtimi vrati. Vojaški tožilci obtoženim in njihovim odvetnikom ne bodo dolžni razkrivati svojih dokazov (Meysan 2003, 75–76).

državlanske svoboščine, kar naj bi ameriški vladi omogočalo učinkovito spoprijemanje s terorizmom.

Po 11. septembru je vlada uvedla zakonodajo in postopke, ki so v nasprotju z uveljavljenimi zakoni in vrednotami, in o kakršnih nikoli nismo niti razmišljali. Ob povzdigovanju svojega domoljubja je država svobode govora in javnosti političnega delovanja zdrknila daleč nazaj v razmere višjih državnih ciljev in vojaških tajnosti, ki so posegle globoko v vse dele družbe (Meysan 2003, 59–77).

12. oktobra je na dan prišla vznemirljiva novica. Nekateri novinarji in člani kongresa so dobili pisma z antraksom. Smrtonosni prah je ubil pet ljudi. Psihoza pa se je razširila tudi v zavezniške države. Po vsej Evropi so odkrivali pisma z usodno vsebino: Al Kaida se je odločila, da bo ofenzivo nadaljevala z biološkim orožjem, do katerega se je dokopala ob pomoči Saddama Husseina. Razen petih ovojnic so bile vse drugo zgolj neokusne šale in skupinske halucinacije. Ostalo pa je dejstvo, da je bilo teh pet ovojnic okuženih z vojaško vrsto antraksa, ki jo izdelujejo v ameriških laboratorijih (Meysan 2003, 110).

Administracija si novega spodrsaljaka ni mogla privoščiti. Če krivca ne bi doletela kazen, bi se javnost vsekakor obrnila proti njim. Zato so štiri tedne po napadu na ameriška tla ZDA napadle Afganistan. Uradni krivec za napade je postala teroristična organizacija pod imenom Al Kaida, katere vodja je Osama Bin Laden. Talibani, ki imajo v Afganistanu oblast, pa mu nudijo zatočišče. Zato je treba napasti in krivca pripeljati pred sodišče. Vendar pa je bil odgovor ZDA preveč mlačen. V Afganistan je bilo poslanih le 11.000 vojakov. Specialne enote niso napadle delov, kjer naj bi se skrival Osama Bin Laden cela dva meseca. Ni bilo videti truda, da dejansko želijo prijati krivca. Morda zato, ker se krivec za napade skriva drugje.

Pravi načrt se je koval za zaprtimi vrati, kar je pojasnil tudi vodja protiteroristične enote Richard Clarke, ko je gostoval v televizijski oddaji 60 Minutes. Zatrdil je, da je predsednik Bush po dogodkih 11. septembra zahteval od protiterorističnega centra potrdilo, da za napadi stoji Irak. Tudi obrambni minister Donald Rumsfeld je po napadih dejal, da naj povračilni udarec prejme Irak. Richard Clarke je na vsak način skušal dopovedati, da Irak z napadi nima nikakršne zveze ter da za napadi stoji druga organizacija, vendar vodstvo o Al Kaidi sploh ni hotelo slišati (Moore 2004).

In ta načrt se je pričel izvajati 19. marca 2003 s preventivnim napadom ZDA na Irak. Nič ni pomagalo. Saddam Hussein je sicer pristal na vse pogoje Združenih narodov, povabil CIO v Irak z možnostjo naj sama poišče orožje za množično uničevanje ter se opravičil Kuvajtu za okupacijo (Štefančič 2004, 24). Izgovor je bilo orožje za množično uničevanje, ki

naj bi ga razvijal režim Saddama Husseina. Ta režim naj bi ščitil Al Kaido in njene pripadnike. Obstajalo naj bi samo še vprašanje časa, kdaj bodo te teroristične države zmožne oblikovati orožje v takšni meri, da bi z njim lahko škodile ZDA (Moore 2004). To pa se ni ujemalo s tem, kar so trdili celo sami zaposleni v Pentagonu, da so po I. zalivski vojni iraški programi razvijanja orožja za množično uničevanje zamrli in da je razorožitev Iraka v principu uspela. Iraška vojaško-industrijska infrastruktura je bila tako razdejana, da si razvijanja tako kompleksnih programov preprosto ni več mogla privoščiti.

Agenti Mednarodne agencije za jedrsko energijo so dva meseca brskali po Iraku, toda našli niso nič oprijemljivega, nič sumljivega – nobenega jedrskega, biološkega ali kemičnega orožja. Nobenih tajnih tovarn ali mračnih laboratorijev. Nobenih živih programov. Konec koncev nobenega razloga za alarm (Štefančič 2004, 28). V resnici se je zgodilo to, da je Busheva administracija napeljala ljudi na misel, da so stvari dejansko take in da dejansko obstaja grožnja s katero se je potrebno soočiti (Moore 2004).³⁰ Predsednik Bush je potreboval le močno, histerično diverzijo, s katero bi pozornost javnosti speljal drugam – proč od debaklov korporativne Amerike, proč od svoje vpletenosti v korporativni kriminal, proč od hude ekonomske krize in recesije, proč od svojih neuspehov (Štefančič 2004, 52).

5 Ugotovitve in soočenje teorij

5.1 Ugotovitve o dogodkih pred 11. septembrom 2001

Tabela 5.1: Razlike in podobnosti pri soočenju teorij o dogodkih pred 11. septembrom 2001

	URADNA VERZIJA	TEORIJE ZAROTE
RAZLIKE		
	Osama Bin Laden je sovražnik ZDA, zato ga je treba ujeti.	Osama Bin Laden ter CIA sta v dobrih odnosih.
	Administracija zanika možnost vnaprejšnjega poznavanja dogodkov.	Administracija je za napade vedela in jih tudi pričakovala.
	Administracija ni prejela nikakršnih neposrednih opozoril o napadih.	Administracija je prejela veliko opozoril o napadih.
PODOBNOŠTI		
	Varnostne agencije so posvetile zelo malo časa in truda boju proti terorizmu pred dogodki 11. septembra.	
	Nekaj informacij je namigovalo na napade, vendar jih nihče ni pričakoval na ozemlju ZDA.	

³⁰ Zanimivo je to, da so v času pričetka delovanja Busheve administracije njegovi člani zagovarjali tezo, da Irak ne predstavlja nikakršne grožnje in da nima nikakršnih možnosti za razvoj orožja za množično uničevanje (Moore 2004).

Po prvem napadu na Svetovni trgovinski center leta 1993 so teroristične grožnje postale ena od prioritet v varnostni politiki ZDA. Varnostne agencije so zadevi dokaj hitro prišle do dna in akterje napada povezale s teroristično organizacijo Al Kaida pod vodstvom Osame Bin Ladna. Slednji je postal v ZDA sovražnik številka ena. Ustanovljene so bile razne taktične skupine in enote, sprejetih pa je bilo kar nekaj memorandumov z namenom zajezi terorizem kot grožnjo na domačih tleh ter ujeti omenjenega vodjo operacij uperjenih proti suverenosti ZDA. Osama Bin Laden je bil prikazan kot oseba, ki je v ZDA nesprejemljiva (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 71–74). Podatki pa se nagibajo tudi v nasprotno smer in dokazujejo povezanost Osame Bin Ladna z ameriškimi varnostnimi agencijami. Trdijo, da je vpletenost Bin Ladna v napade 11. septembra zgolj mit, ki ga je v celoti pripravila CIA. Slednja je storitve Osame Bin Ladna, kot svojega agenta, uporabljala v preteklosti za preprečevanje širitve ruskega vpliva, tako kot jih je prej proti širitvi sovjetskega (Meysan 2003, 91). O povezanosti CIE ter Bin Ladna pa priča tudi članek časopisne hiše The Guardian ter The Observer, ki pravi, da je bil Osama Bin Laden zdravljen v ameriški bolnišnici v Dubaju, kjer ga je celo obiskal agent CIE, kljub temu da je na seznamu najbolj iskanih oseb že od leta 1998 (Sampson 2001).

Za celotno zadevo naj bi torej stal nihče drug kot Busheva administracija. Vsi možje kabineta naj bi za napade vedeli vnaprej. Celoten sistem varnostnih agencij v ZDA je utripal rdeče. Predsedniška poročila so vsebovala informacije o prihajajočih napadih z letali spremenjenimi v vodene izstrelke (King 2002). Eno od predsedniških dnevnih poročil je vsebovalo podatek, da namerava Osama Bin Laden napasti ZDA z letali, vendar je svetovalka za nacionalno varnost Condoleezza Rice to možnost zanikala (The Washington Post 2006). O neizbežnem dogodku je poročala celo arabska televizijska postaja (Joseph 2007). Sama Condoleezza Rice je klicala župana San Francisca naj na jutro 11. septembra in mu naročila naj ne leti z letalom (Matier in Ross 2006). Velik del uslužbencev Pentagona je tega dne odpovedal lete. Prav tako pa se je v dneh pred napadi pričelo trgovati s prodajnimi opcijami letalskih družb v ogromnih količinah (Averi in drugi 2006). Administracija te informacije strogo zanika. Sicer so omenili, da je zadeva v zvezi s prodajnimi opcijami v dneh pred napadi res zelo zanimiva, vendar nanje niso vplivale nikakršne informacije iz notranjih krogov. Zanika pa tudi možnost vnaprejšnjega poznavanja dogodkov. Tu se vzpostavi prva podobnost med obema teorijama. Medtem ko teorije zarote trdijo, da je imel politični vrh dovolj informacij ter podatkov o napadih, administracija zanika, da bi imela kakršnekoli neposredne informacije. Neposrednih opozoril o napadih niso prejeli. Vendar pa priznavajo, da se je spomladi 2001 število poročil o terorističnih grožnjah in potencialnih napadih

drastično povzpelo. Varnostne agencije so bile pripravljene, vendar naj bi bile grožnje na domačih tleh nejasne. Poročila, ki so namigovala na napad, niso jasno določila, kje se bo napad zgodil. Vsi so pričakovali, da bo do napada prišlo nekje v tujini (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 256–263).

Politični vrh ter varnostne agencije so torej dejansko vedele, da jim grozi velika nevarnost, vendar pa so boju proti terorizmu posvetili zelo malo časa in truda. Komisija išče opravičila za to v pomanjkanju sredstev, neizurjenosti osebja, nesodelovanju med sabo ter v prikrivanju informacij. ZDA so se problema zavedale, vendar je bilo v celoti v boju proti terorizmu pred 11. septembrom 2001 napravljeno dokaj malo (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 75–77).

Največja napaka ZDA je bila, da si pred 11. septembrom niso zadale jasnega strateškega cilja z namenom uničiti Al Kaido. Do leta 1996 skoraj nihče v ameriški vladi ni razumel dejstva, da je Osama Bin Laden organizator nove vrste terorizma. Lov nanj se je pričel, vendar cilj nikoli ni bil dosežen. Ob vsaki priložnosti za napad je prišlo do komplikacij in predsednik Clinton je napad preklical. Tudi njegovih sodelavcev očitno niso hoteli ujeti. Lahko bi opazili povezavo med Al Kaido ter Khalid al Mihdharjem, ki je bil povezan z bombnim napadom na ameriškega rušilca Cole v Jemnu, vendar se jim ni zdelo pametno izmenjavati informacij med samimi agencijami ter konkretno poprijeti za delo in skušati najti krivce po tem, ko se je vsakršna sled za njimi izgubila (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 108–141). Sudan je pred napadi 11. septembra prijel zločince odgovorne za teroristični napad na ameriški veleposlaništvi v Vzhodni Afriki in ponudil obsežne podatke o Osami Bin Ladnu, ki pa jih je Ministrstvo za pravosodje zavrnilo. Visoki predstavnik CIE zaključuje, da bi imeli v primeru razpolaganja s temi podatki večje možnosti preprečiti napade 11. septembra (Rose v Chomsky 2005, 46).

Pasivnost politike v boju proti terorizmu je ZDA pripeljala do točke, ko dejansko niso vedeli več, kaj lahko storijo. Ko je število terorističnih groženj doseglo najvišji nivo, varnostne agencije niso imele jasnih navodil, kako se soočiti s krizo, poleg tega pa so naloge prelagale ena na drugo ter se izogibale odgovornostim. Odgovor na morebitne grožnje nikoli ni bil postavljen. Ni bilo ne navodil ne načrta za ukrepanje. Poleg tega ni bila povečana ne varnost na mejah, opozorjeno pa ni bilo ne ameriško prebivalstvo.

Na sestanku varnostnih agencij v New Yorku so bili predstavljeni dokazi o sumljivih migrantih, ki so bili vpleteni v dogodke 11. septembra. Veliko pozornost je nase privlekel Khalid al Mihdhar, ki je bil najšibkejši člen Al Kaide. Očitno pa varnostnim agencijam ni v interesu izmenjava informacij in poskus aretacije domnevnih teroristov. Ob sodelovanju bi

varnostne agencije lahko aretirale Khalid al Mihdharja, saj so ga dokazi povezovali s Khalladom, ki je bil odgovoren za napad na ameriškega rušilca Cole. CIA je iz neznanega razloga opustila iskanje, čeprav so imeli trdne dokaze. Po vsej verjetnosti pa bi lahko pri aretaciji prišli tudi do dokazov za napade 11. septembra (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 255–272).

Postavlja se vprašanje, kaj bi Al Kaida z Osamo Bin Ladnom na čelu sploh lahko še naredila, da bi ameriško politiko pritegnila do te stopnje, da bi ZDA začele aktivno nastopati proti teroristom. Vsi dokazi kažejo v smeri pasivnega delovanja proti terorističnim grožnjam. Ali je politični vrh ZDA sploh želel Osami Bin Ladnu stopiti na prste in mu prekrižati načrte za napad. Jasno je, da je bila protiteroristična politika nastopanja aktivna le v določenih trenutkih, v splošnem pa je bila dokaj pasivna. Tudi Richard Clarke je omenil, da varnostne agencije ne delujejo v smeri, da bi prišle zadevi do dna (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 195). Jasno je, da je ameriška politika le utirala pot neizbežnemu dogodku, ki se je zaključil kot 11. september.

5.2 Ugotovitve o dogodkih 11. septembra 2001

5.2.1 Ugotovitve o letalih in odgovornih varnostnih agencijah

Tabela 5.2: Razlike in podobnosti pri soočenju teorij o letalih in varnostnih agencijah

	URADNA VERZIJA	TEORIJE ZAROTE
RAZLIKE		
	Odziv vojske je bil hiter in pravočasen.	Odziv vojske je bil počasen in prepozen.
	NORAD odgovori na nastalo situacijo v roku 30 minut od prve ugrabitve.	NORAD odgovori na nastalo situacijo v roku 80 minut od prve ugrabitve.
	Vojska ni bila pripravljena na uporabo civilnih letal spremenjenih v vodene izstrelke.	Vojska je bila pripravljena na uporabo civilnih letal spremenjenih v vodene izstrelke.
	Za zmedo so krive netočne informacije zaradi izklopljenih oddajnikov na letalih.	Za zmedo so krive strogo tajne vojaške vaje, ki so jih izvajali tega dne.
	Stewardesa Betty Ong je klicala iz ugrabljenega letala 25 minut.	Posnetek klica stewardese Betty Ong je dolg le pet minut in je ponarejen.
PODOBNOSTI		
	Vojska je izvajala vaje napadov na WTC ter Pentagon, vendar bi morala grožnja priti od zunaj.	
	Protokol za sestrelitev letal ni bil razvit do potankosti.	

Ameriška zračna obramba 11. septembra ni bila izpeljana, kot je to načrtoval protokol. Kadarkoli civilno letalo zavije z načrtane poti ali izgubi radijsko zvezo ali signal iz oddajnika, mora steči veljavni protokol, letalo pa se mora prestreči. Zagovorniki obeh teorij se strinjajo, da je bilo ravnanje odgovornih agencij zamudno. Letala so z izklopljenimi oddajniki letela od 30 do 50 minut, pa vseeno to ni bil dovolj velik vzrok, da bi nad njih poslali bojna letala (Barriero in drugi 2008). Zvezna letalska administracija je potrebovala celo 30 minut, preden je ugotovila, da je letalo American Airlines Flight 11 ugrabljeno. Od trenutka, ko je smer spremenilo drugo ugrabljeno letalo United Airlines Flight 175, pa so potreboval celih deset minut, preden je kontrolni center opazil, da je ugrabljeno tudi to letalo. Pred tem so se sicer zavedali, da ima letalo American Airlines Flight 11 nekakšne težave. Vendar nadzorni center v Bostonu ni upošteval protokola v smislu zahtevanja vojaške pomoči in je šele ob 8:38 uri vzpostavil kontakt s severovzhodnim obrambnim sektorjem NEADS. Vojaško pomoč pa je center v Bostonu zahteval šele ob 8:41 uri, ko je iz ugrabljenega letala prejel sporočilo o ugrabitvi (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 12–23).

Poročilo komisije trdi, da je bil vojaški odziv glede na dobljene informacije hiter, saj so bojna letala po prejemu informacij vzletela v roku petih minut, vendar je v tem času prvo letalo že zadelo severni stolp Svetovnega trgovinskega centra. Nasprotno menijo teorije zarote, ki trdijo, da je vojaška organizacija tega dne ravnala zapoznelo in neracionalno. V odgovoru na nastalo situacijo je prišlo do popolne zmede. Od ugrabitve prvega letala je preteklo celih 80 minut preden je vojaška organizacija odgovorila na nastalo situacijo. Zmeda pa se je nato le še stopnjevala (Joseph 2007). Uradno poročilo trdi, da je od prve ugrabitve do reakcije vojske prišlo v roku 30 minut. Za to pa je kriva zmeda znotraj Zvezne letalske administracije. Ti so dokaj pozno opazili spremembe in dokaj pozno obvestili vojaško strukturo, tako da vojska ni kriva za pozno reakcijo. Odziv vojske je bil pravočasen glede na podatke, ki so jih prejeli (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 23).

Kljub trditvam komisije, da je vojska ravnala pravočasno in pravilno, je bilo delo vojaške organizacije dokaj neracionalno. Nejasno je, zakaj so varnostne agencije izgubljale čas z iskanjem pomoči med uradi v primeru drugega letala, če pa je bilo jasno, da je prvo letalo že napravilo škodo v New Yorku? Kje sta bili bojni letali, ki sta vzleteli, da bi prestregli trk prvega letala? Uradno poročilo omenja, da so bila nad Manhattan poslana še ostala bojna letala, saj so hoteli preprečiti še kakšno morebitno nadaljnjo ugrabitev, vendar šele ob 9:25 uri. Že prvi dve bojni letali bi lahko zavarovali zračni prostor nad New Yorkom takoj, ko je

prišlo do trka prvega letala. V prvem primeru so imeli vsega devet minut časa za ukrepanje, kar je res da premalo, v drugem primeru pa celih sedemnajst. Letali sta glede na hitrost, ki jo premoreta, imeli dovolj časa za zavarovanje položaja nad Manhattanom, vendar tega nista storili. Vsekakor bi lahko sestrelili drugo letalo, ki bi prihajalo v zavarovan zračni prostor in s tem preprečili zadetje južnega stolpa Svetovnega trgovinskega centra.

Ni dvoma o tem, da je tega dne prišlo do popolne zmede tako v intraagencijskem kot tudi interagencijskem sodelovanju. Zvezna letalska administracija je potrebovala veliko časa, preden je posredovala podatke o ugrabitvah vojski. Slednja je posredovala dokaj neracionalno. Uradno poročilo opravičuje zmedo zaradi netočnosti informacij o ugrabljenih letalih. Na teh so bili izklopljeni oddajniki, zato jih na radarski sliki ni bilo mogoče zaznati. Vojska ni imela natančnih informacij, kje iskati izginula letala. V poplavi napačnih informacij je prišlo do zmede in piloti dejansko niso vedeli, kam naj se odpravijo. Letala iz baze Langley so bila poslana nad Washington zaradi zavarovanja zračnega prostora. Šele kasneje so prejeli informacijo o tretjem ugrabljenem letalu American Airlines Flight 77, zato so se odpravila proti Pentagonu. V času trka tega letala so bila bojna letala iz baze Langley oddaljena 240 kilometrov (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 24–30). Kritiki uradne verzije pa trdijo, da so za zmedo znotraj vojaške organizacije krive tajne vojaške vaje, ki so jih izvajali ravno tega dne. Ko je FAA stopila v stik z vojaško organizacijo, je eden od operaterjev vprašal ali gre za vajo ali se to dejansko dogaja. Vojska ni mogla ločiti dejanskega stanja od namišljenega. Zaradi vojaških vaj je bilo na radarski sliki 22 možnih ugrabitev, zato tudi tolikšna zmeda s pošiljanjem bojnih letal na različne lokacije. Leta 2000 je poveljstvo NORAD z bojnimi letali posredovalo 67-krat in niti enkrat ni zatajilo, 11. septembra pa jim je spodletelo štirikrat v enem dnevu (Joseph 2007).

To pa niso edine vojaške vaje, ki jih je vojska v zvezi s temi dogodki opravljala. Nadalje komisija opravičuje delovanja odgovornih varnostnih agencij s tem, da vojska ni bila pripravljena na uporabo civilnih letal in njihovo transformacijo v vodene bombe za množično uničenje (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 17). Vendar obstajajo dokazi, da je vojska izvajala ravno takšne vaje. To dokazuje članek časopisne hiše USA Today, ki govori o tem, kako je v preteklosti obrambno ministrstvo vodilo vaje v smislu napadov na tarče z letali spremenjenimi v vodene izstrelke vse od leta 1999. Te vaje so bile ponovljene vsako leto, cilji pa so bili nič drugega kot Svetovni trgovinski center in Pentagon (Komarow in Squitieri 2004). Komisija razloži, da so v preteklosti vodili simulacijske vaje v tej smeri. Tu pride do podobnosti med obema teorijama. Teorije zarote predstavijo dokaze za izvedbo vaj, uradno poročilo to sicer potrdi, do neke

mere pa jih zanika. Vadbeni postopek je sicer predvideval možnost ugrabitve letala in njegove transformacije v orožje, vendar v primeru, da bi to letalo prihajalo v ZDA od zunaj, kar bi omogočilo identifikacijo grožnje in vpoklic prestreznikov. Teroristična grožnja uporabe komercialnih letal na ozemlju ZDA in njihova uporaba v smislu vodenih raket pa je bila za NORAD do tega dne nekaj povsem neznanega (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 17). Zanimivo je, da jih je na to opozoril koordinator protiteroristične enote Richard Clarke že leta 1996, vendar ni dobil resursov za izvedbo. V letu 1998 je poskušal z vajo prikazati neuporabnost trenutne obrambe. Vaja je prikazala teroriste, ki so ugrabili letalo, ga napolnili z eksplozivom in se usmerili proti eni od tarč v Washingtonu. Pentagon bi lahko poslal lovce iz zračne baze Langley, vendar bi potreboval dovoljenje predsednika države za pravila vojskovanja. Pri tem bi jih oviral čas, ki bi ga imeli na voljo za ukrepanje, kar je le nakazovalo na to, da niso imeli razvitega mehanizma za take vrste groženj (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 345).

Ta protokol pa jih je oviral tudi 11. septembra. Obrambni minister Donald Rumsfeld je 1. junija 2001 zamenjal protokol v okviru tovrstnih akcij. Do 1. junija 2001 so imela bojna letala na voljo dva protokola. Hitrega, kjer so letalo zrušili brez pomislekov, in počasnejšega, kjer so za sestrelitev potrebovali odobritev Pentagona zaradi vse večjega ugrabljanja potniških letal. 1. junija 2001 pa so oba protokola nadomestili z enim samim počasnim, pri katerem je odobritev morala steči preko Pentagona v vsakem primeru (Barriero in drugi 2008). Tu pride do nove podobnosti med obema teorijama s to razliko, da uradno poročilo tega ne obsoja kot dejavnika, ki je pripomogel k napadu. Nasprotno menijo teorije zarote, ki zaradi omenjenega protokola krivijo politični vrh in ga povezujejo s krivci za napade. Administracija in varnostne agencije so za dogodke vedele vnaprej, vojaška organizacija pa je dobila navodila, da ne ukrepa. Komisija dejanja opravičuje, vendar se dvom v verodostojnost komisije veča zaradi naslednjega dejstva.

Komisija je nekatere podatke pridobila na podlagi telefonskega klica stewardese Betty Ong iz ugrabljenega letala American Airlines Flight 11. Tu so pridobili podatke o poteku ugrabitve, zapustitvi načrtane smeri letenja, podatke o ugrabiteljih itd. Iz teh podatkov pa je nato tudi izveden sklep o dogodkih na drugih letalih (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 5). Nasprotniki uradne verzije trdijo, da ima komisija posnetega pogovora le za slabih pet minut, poleg tega pa je vprašljiva njegova pristnost. Stevardesa govori preveč mirno, v ozadju ni slišati ničesar, nikakršnih krikov ali česa podobnega, kar bi človek v ugrabljenem letalu pričakoval. Iz letal naj bi klicali tudi sami potniki, vendar ostalih klicev razen klica stewardese Betty Ong komisija nikoli ni pokazala

javnosti. Kar je bolj pomembno je to, da se ti klici nikakor niso mogli zgoditi. Po testu, ki ga je napravil Kee Dewdney član Physics911.net, je uspešnost vzpostavitve zveze z mobilnim telefonom na potovalni višini potniških letal 1%. Drugi dokaz o neuspehu vzpostavitve zveze je prišel leta 2004, ko je letalska družba American Airlines na svoje letalo namestila bazno postajo, ki je omogočala pogovore preko mobilnih telefonov. Poraja se vprašanje, zakaj bi letalska družba investirala v bazno postajo, če pa so mobilni telefoni 11. septembra delovali brezhibno. Trdijo, da so klici, ki jih komisija omenja, izmišljeni (Averi in drugi 2006).

5.2.2 Ugotovitve o dogodkih na tleh

5.2.2.1 Ugotovitve o Svetovnem trgovinskem centru

Tabela 5.3: Razlike pri soočenju teorij o Svetovnem trgovinskem centru

URADNA VERZIJA	TEORIJE ZAROTE
V stolpa WTC so trčila potniška letala.	V stolpa WTC so trčila manjša letala.
Bencin je po trku letala eksplodiral.	Bencin po trku letala ni eksplodiral.
Stolpa sta se porušila zaradi kombinacije delovanja sil trka ter ognja.	Stolpa sta se porušila, ker sta bila minirana.
WTC 7 se je porušil zaradi ruševin prejšnjih stolpov in požara.	WTC 7 se je porušil, ker je bil miniran.

Po zadetju obeh stolpov Svetovnega trgovinskega centra, sta se oba tudi porušila. Dokazi o vzrokih rušenja pa se nagibajo bodisi v eno bodisi v drugo smer. Uradno poročilo komisije se izogiba podrobnejši analizi dogodkov v obeh stolpih in podaja samo osnovne informacije ter skopo razlago. Po trku prvega letala v severni stolp so postala neprehodna vsa stopnišča, ob trku pa je iz letala izbruhnil bencin, ki se je vnel in eksplodiral. Do eksplozije je prišlo tudi v nižjih nadstropjih, v pritličnem lobiju ter v kletni etaži štiri nadstropja pod površjem. Eksplozija pa je bila tako obsežna, da je onemogočila delovanje vseh dvigal v objektu. Zaradi trka letal so predvidevali sesutje zgornjega dela stolpa, nihče pa ni predvideval sesutje celotnega kompleksa (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 285–290). Uradno poročilo o rušenju je podal Nacionalni inštitut za standarde in tehnologijo. Zaključek je bil, da sta se stolpa porušila zaradi kombinirajočega delovanja trkov obeh letal in požara, ki je izbruhnil kot posledica trka. Nastali požar zaradi eksplozije sicer jeklene strukture ni stopil, je pa dosegel takšno temperaturo, da je jeklo

oslabil, kar je razmajalo ogrodje konstrukcije. Jeklena struktura je izgubila del svoje nosilnosti. Stopiti se ni mogla, saj je temperatura taljenja jekla pri 1.500°C . Pri visokih temperaturah se jeklo skuša razširiti na obeh koncih, ko pa se ne more več raztegniti, se povese, kar povzroči pokanje betona. Jeklo že pri temperaturi 600°C izgubi 50% svoje trdnosti. Pri temperaturah okoli 900°C pa drži le še z 10% svoje trdnosti. Na severni steni naj bi bilo uničenih od 31 do 36 nosilnih stebrov, zaradi česar so nosilnost zgornjih nadstropij prevzeli ostali stebri, ki pa so že bili oslabljeni zaradi ognja. To je sprožilo verižno reakcijo zaradi katere so se nadstropja pod cono trka letala zaradi ogromne mase dobesedno sesedla eno pod drugim (NIST).

Teorije zarote trdijo, da je bilo notranje ogrodje tako čvrsto, da ga trenutna eksplozija ni mogla poškodovati, kaj šele stopiti. Raziskavo o vzorcih rušenja je opravila tudi FEMA. Bencinski hlapi so se po trku vneli v roku dveh sekund, kar je povzročilo dvig pritiska, ki je ogenj potisnil skozi prezračevalne sisteme in ostale odprtine. Vendar ogenj ni povzročil eksplozije ali napravil udarnega vala, saj se je ogenj razširil po dveh sekundah, kar je prepočasi, da bi lahko prišlo do eksplozije. V primeru eksplozije bi se ogenj moral razširiti v nekaj mikrosekundah. To pomeni, da eksplozija ni mogla povzročiti tolikšne škode na strukturi obeh stolpov. Letalsko gorivo tudi ni moglo napraviti večje škode v spodnjih nadstropjih, saj je zgorelo v nadstropjih, kjer je prišlo do trka letal (Hamburger in drugi 2002).

Stolpa sta se sesedla natanko po teoriji prostega pada, za kar pa morajo biti zrušeni temelji stavbe. Edina možna razlaga bi bila, da sta bila stolpa minirana. Do eksplozij je prišlo v kletnih etažah, kjer so temelji stavbe. Na prizorišču je bila najdena staljena kovina in ostanki eksplozivnih sredstev, ki se uporabljajo pri nadzorovanem rušenju v gradbeništvu (Joseph 2007). Staljeno kovino uradna verzija demantira z razlago, da je to aluminij in ne jeklo. To je potrdil tudi Nacionalni inštitut za standarde in tehnologijo ter zavrnil domnevanja FEME in pojasnil, da je bilo sklepanje prehitro. NIST je opravil natančnejše raziskave, ki so trajale veliko dlje kot raziskave FEME in tako zavrnil možnost, da bi se stolpa lahko porušila zaradi česarkoli drugega kot zaradi delovanja gravitacije, kjer so spodnja nadstropja pod maso zgornjega dela stolpa dobesedno popustila (NIST).

Veliko zanimivosti je sprožilo skrivnostno rušenje stolpa WTC 7, ki ga uradno poročilo raziskovalne komisije ne omenja. Tudi o vzorcih rušenja tega stolpa je izvedel raziskavo Nacionalni inštitut za standarde in tehnologijo. Tega sedeminštirideset nadstropnega stolpa ni zadelo letalo, se je pa zrušil kljub temu, čeprav je gorel le v nižjih nadstropjih. Zrušil pa se je popolnoma po istem vzorcu kot oba stolpa pred njim. Poročilo Nacionalnega inštituta za standarde in tehnologijo je vsebovalo razlago, da je ogenj, ki se je

vnel, dosegel temperaturo, s katero je oslabil nekaj ključnih podpornih stebrov, ki so nosili izredno veliko maso. Zunanji del stavbe je bil že poškodovan zaradi ruševin prejšnjih stolpov. Podporni stebri pa so zaradi požara popustili pod težo nadstropij in zgradba se je sesula po istem vzorcu kot ostali dve (Stein in Newman 2008). FEMA je sicer to razlago zavrnila z razlago, da so bili podporni stebri odporni na ogenj. Vneli bi se lahko le, če bi bilo na njih gorivo, vendar letalo v ta stolp ni treščilo (Gilsanz in drugi 2002). Stolp se je porušil po istem vzorcu prostega pada kot oba pred njim, zato skeptiki tudi zanj menijo, da je bil miniran, rušenje pa je bilo načrtovano vnaprej (Joseph 2007). Znano je, da je med ostalimi imela urade v objektu tudi CIA. Zato skeptiki trdijo, da se je ponovil vzorec napada v Oklahoma Cityju 19. aprila 1995 na vladno poslopje Alfreda P. Murraha. Danes že vemo, da je bil ta napad delo skrajnih militantnih krogov, ki so se vrinili v FBI. V Oklahomi je torej FBI dovolil napad, o katerem je bil vnaprej obveščen, vendar je samo ublažil njegove posledice. Morda se je tu zgodilo podobno, le da je vajeti v svojih rokah imela CIA (Meysan 2003, 29–30).

Zadnji od sumov, ki se poraja glede dogodkov povezanih s Svetovnim trgovinskim centrom, je obstoj potniških letal. Sum, ki se poraja, opravičujejo z znanjem domnevnih pilotov, ki je bilo zelo skromno. Da bi pilota lahko zadela cilj, sta morala letali usmeriti nanj na zelo nizki višini. Ni bilo treba naravnati le višine, temveč tudi določiti pravo smer. Na posnetkih se vidi, da sta letali prileteli v stolpa pravokotno. Če bi zgrešili za nekaj deset metrov, bi napad spodletel. Pri povprečni hitrosti 700 kilometrov na uro je to razdalja, ki jo letalo preleti v nekaj desetinkah sekunde. Glede na slabe manevrske sposobnosti orjaških potniških letal so to torej zadetki, ki bi jih bili težko sposobni celo izkušeni piloti kaj šele novinci. Trdijo, da sta v stolpa treščili manjši vojaški letali, ki sta imeli navidezna krila in ostale dele, ki spominjajo na potniška letala. Obstaja pa možnost, da so bila letala celo daljinsko vodena (Meysan 2003, 26–27; Spencer 2005). Uradno poročilo trdi, da so teroristi ugrabili prava potniška letala, jih spremenili v vodene izstrelke ter z njimi trčili v dogovorjene cilje. To potrjujejo posnetki in številne priče. Na prizorišču pa so bili najdeni celo ostanki letal. Nekaj letalskih sedežev je bilo najdeno na strehi južnega stolpa Svetovnega trgovinskega centra. Razbitine pristajalnega podvozja so bile najdene na ulicah (Hamburger in drugi 2002).

5.2.2.2 Ugotovitve o Pentagonu in letalu, ki je strmoglavilo v Pennsylvaniji

Tabela 5.4: Razlike in podobnosti pri soočenju teorij o letalih nad Pentagonom in Pennsylvanijo

	URADNA VERZIJA	TEORIJE ZAROTE
RAZLIKE		
	V Pentagon je trčilo potniško letalo.	V Pentagon ni trčilo potniško letalo.
	Letalo je v Pentagon priletelo s hitrostjo 850 km/h.	Letalo ni moglo trčiti v Pentagon s tolikšno hitrostjo.
	Letalo je Pentagon zadelo ob 9:37 uri.	Letalo je Pentagon zadelo ob 9:32 uri.
	Letalo je v Pentagonu zgorelo zaradi visokih temperatur.	Letalo ni moglo zgoreti v celoti.
	Letalo nad Pennsylvanijo je strmoglavilo.	Letalo nad Pennsylvanijo je bilo sestreljeno.
	V Pennsylvaniji je ob strmoglavljenju letala umrlo 44 ljudi.	Najdeno ni bilo niti eno samo truplo.
PODOBNOŠTI		
	Letalo, ki je trčilo v Pentagon, je razdrobilo na manjše dele, te pa je bilo mogoče prijeti z roko.	

Uradno poročilo o dogodkih v zvezi s Pentagonom je podal Nacionalni inštitut za standarde in tehnologijo. V Pentagon je trčilo potniško letalo znamke Boeing 757 letalske družbe American Airlines. Vse več je polemik, da je v Pentagon trčilo nekaj drugega in ne letalo znamke Boeing 757. Teorije zarote naštevajo dejstva, ki porajajo sum v obstoj dejanskega potniškega letala. Pilotsko znanje domnevnega pilota Hani Hanjourja, ki je bilo dosti pod povprečjem, okolica Pentagona, ki je kljub tolikšnemu letalu, ki je letelo nizko nad tlemi, ostala nepoškodovana, luknja v steni Pentagona ter ostanki razbitega letala (Averi in drugi 2006).

Uradna razlaga pojasnjuje, da se je del kril odlomil od preostalega dela letala in ostal zunaj poslopja. Trup in ostali del kril pa se je zaril v notranjost poslopja. Letalo je v Pentagon priletelo s hitrostjo 850 kilometrov na uro, zato je bila sila udara ogromna. Letalo se je zaradi notranje sestave Pentagona, ki je bila zelo trda, ustavilo na razdalji sto metrov. Takšna sila trenja pa je letalo dobesedno razkosala na manjše dele, ki so kasneje zaradi enournega ognja zgoreli. Večina delov potniškega letala je bila uničenih. Deli, ki niso iz aluminija, pa so ostali celi vendar zelo poškodovani (NIST). Skeptiki nasprotujejo uradni razlagi kar na nekaj

točkah. Najprej jih moti hitrost s katero naj bi letalo trčilo. Trdijo, da je tako nizko nemogoče leteti s tolikšno hitrostjo, saj je zrak na tleh pregost (Barriero in drugi 2008). Dalje jih motijo razbitine pred Pentagonom, ki niso konsistentne z deli letala Boeing 757. Te naj bi bile del nekega drugega letala, po vsej verjetnosti dosti manjšega kot naj bi bilo potniško. Predpostavlja se, da je Pentagon zadelo vojaško letalo, saj ima v sebi oddajnik IFF, ki raketnemu sistemu, ki objektov brez prijateljske kode ne spusti v ta strogo varovani zračni prostor, pošlje signal, da je v tem zračnem prostoru prijateljsko letalo (Averi in drugi 2006; Barriero in drugi 2008). In če tudi bi se celotno letalo zarilo v Pentagon, bi v njem vsekakor našli njegove dele, vendar teh ni bilo oz. so bili dokaj majhni. Tu pride do prve in edine podobnosti med teorijama. Teorije zarote trdijo, da je nesmiselno, da bi letalo znamke Boeing 757 razkosalo na tako majhne dele, da se jih je dalo prijeti z roko. Večjih razbitin podobnih razbitinam strmoglavljenega letala ni bilo videti nikjer (Masud 2005). Uradna razlaga potrjuje, da je letalo zaradi trenja in hitrosti, s katero je priletelo v Pentagon, dobesedno razkosalo in raztrgalo na majhne dele, ti pa so nato zgoreli (NIST).

Teorije zarote se z dejstvom, da je celotno letalo zgorelo, nikakor ne strinjajo. Nesprejemljivo je dejstvo, da bi zgorela oba motorja, ki sta sestavljena iz titana, vsak od njiju pa tehta šest ton. Titan je kovina, ki ima tališče pri 1688°C , zato je nemogoče, da bi dvanajst ton titana enostavno zgorelo. Še več, oba motorja bi morala ostati nedotaknjena, saj je letalsko gorivo zgorelo v manj kot minuti (Averi in drugi 2006). Uradna razlaga in laboratorijski test, ki je bil opravljen, pričata, da je požar v Pentagonu trajal dobro uro pri temperaturi 950°C . V tem času pa bi lahko nastale takšne poškodbe na delih letala, da bi bilo to nerazpoznavno (NIST).

Glede na podatke ene in druge teorije se postavlja vprašanje, kaj dejansko je zadelo Pentagon. Izjave prič se nagibajo bodisi v eno bodisi v drugo stran. Vendar je vir, ki bi lahko demantiral vse domneve ostal nedostopen javnosti. Pričanje takratnega ministra za promet Normana Minete bi morda lahko ovrglo veljavno teorijo. Slednja trdi, da je letalo priletelo v Pentagon ob 9:37 uri. Pričanje Normana Minete so v uradnem poročilu izpustili. Mineta pravi, da je letalo oz. objekt prispel v bližino Pentagona ob 9:32 uri, ko naj bi bil Pentagon tudi zadet. Eksplozijo ob 9:32 uri naj bi dokazovale ure, ki so se ustavile v času eksplozije (Honegger 2006).

Kljub nagibanju podatkov v eno in drugo stran pa je resnično naslednje dejstvo. Dogodek je tistega dne zabeležilo večje število nadzornih kamer, vendar je FBI te posnetke zasegel, Ministrstvo za pravosodje pa jih še do danes ni pokazalo javnosti. Če bi letalo

dejansko zadelo Pentagon in bi vladni organi hoteli dokazati javnosti, da se je to, kar trdijo, dejansko zgodilo, bi te posnetke zagotovo pokazali.

Največ dvomov glede fikcijskega letala je poželo potniško letalo United Airlines Flight 93, ki je domnevno strmoglavilo v Pennsylvaniji in kjer je življenje izgubilo 44 ljudi. Poročilo komisije tega dogodka nikjer ne omenja, razen v primeru strmoglavljenja omenjenega letala. Podrobnejše analize dogodkov pa ni nikjer. Skeptiki menijo, da letalo nikakor ni moglo strmoglaviti. Vsak, ki je kadarkoli videl letalsko nesrečo, ve kako mesto nesreče izgleda. Nesreča v Shanksvillu pa temu ni niti približno podobna. Ni bilo nikakršnih večjih kosov letala oz. njegovih razbitin, ni bilo ne dima ne ognja. Bilo je dokaj tiho, na kraju pa so bili prisotni le ljudje iz prometne varnosti. Sama luknja je bila premajhna, da bi jo lahko napravilo letalo tipa Boeing 757 (Averi in drugi 2006). Poročanje televizijske postaje v Cincinnatiju omenja pristanek omenjenega letala na letališču v Clevelandu, kar je potrdila tudi letalska družba United Airlines. Let pod oznako 93 je zamenjalo drugo manjše letalo, ki je doživelo njegovo usodo. Uničen je bil dvojnik letala United Airlines Flight 93, sestrelilo pa ga je vojaško letalo (Box 2006). Nekaj dni po napadu te možnosti ni mogel zanikati tudi sam FBI. World Net Daily pa poroča tudi o spodrsrljaju obrambnega ministra Donalda Rumsfelda, ko se je zarekel o tem, da ZDA niso mogle ogroziti nadaljnje varnosti in so letalo nad Pennsylvanijo sestrelile (World Net Daily 2004). To letalo je bilo po vsej verjetnosti prazno, saj mrliški oglednik ni prejel niti enega samega trupla iz kraja nesreče (Averi in drugi 2006).

5.2.3 Ugotovitve o akterjih

Tabela 5.5: Razlike in podobnosti pri soočenju teorij o akterjih

	URADNA VERZIJA	TEORIJE ZAROTE
RAZLIKE		
	Napade je izvedlo 19 arabskih teroristov.	Ti teroristi so še vedno živi, zato niso mogli izvesti napadov.
	Za napadi stoji Osama Bin Laden.	Noben neposredni dokaz Osame Bin Ladna ne povezuje z napadi.
	Osama Bin Laden je sovražnik ZDA.	Družini Bush in Bin Laden sta v prijateljskih odnosih.
	Po drugem trku v WTC so bili prepovedani vsi nadaljnji leti.	Let družine Bin Laden je bil dovoljen.
PODOBNOSTI		
	Sumljivi arabski pripadniki se učijo letenja v ameriških letalskih šolah.	

14. septembra 2001 je Ministrstvo za pravosodje objavilo imena devetnajstih teroristov, ki so bili neposredni izvajalci operacij 11. septembra. Štirje ključni akterji operacije so bili Mohammed Atta, Marwan al Shehhi, Ziad Jarrah ter Ramzi Binalshibh, ki ga je kasneje nadomestil Hani Hanjour. Celica je bila oblikovana v Nemčiji, od koder je četverica prišla (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 160–168). Četverico je po prihodu v ZDA pričakalo kar nekaj Al Kaidinih sodelavcev, ki so bili v ZDA že vrsto let. Obljubili so jim začetno pomoč, jih usmerili v privatne letalske šole ter jim pomagali pri sporazumevanju. Ko je bilo vse nared, so prišle v ZDA še okrepitve. Poročilo omenja, da je prišlo iz Savdske Arabije dvanajst ugrabiteljev: Satam al Suqami, Wail al Shehri, Waleed al Shehri, Abdul Aziz al Omari, Ahmed al Ghamdi, Hamza al Ghamdi, Mohand al Shehri, Majed Moqed, Salem al Hazmi, Saeed al Ghamdi, Ahmad al Haznawi ter Ahmed al Nami. Trinajsti pa je prišel iz Združenih Arabskih Emiratov, to je Fayez Banihammad (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 223–231).

Teorije zarote dvomijo v obstoj arabskih teroristov. Nekaj osumljencev naj bi bilo še vedno živih v svojih domovinah. Ni znano, kako so oblasti preverjale teroriste in kje so dobile njihova imena, saj seznam žrtev iz vseh štirih nesreč ni bil popoln. Število žrtev je iz dneva v dan variiralo. Associated Press je 17. septembra prvi objavil delni seznam žrtev z dne 11. septembra. Na seznamu pa ni imen arabskih teroristov, ki jih je Ministrstvo za pravosodje objavilo že tri dni pred tem (The Boston Globe 2001). Po objavljenih dokazih živih teroristov je tudi direktor FBI Robert Mueller spremenil svojo izjavo. Priznal je, da je identiteta nekaterih domnevnih teroristov dvomljiva in da ni nobenih dejanskih dokazov, ki bi lahko potrdili pravo identiteto ugrabiteljev (Thomas in Ryan 2007). Vendar pa drugi viri, ki so prav tako objavili seznam potnikov na letalih, trdijo drugače in med potniki navajajo vseh devetnajst ugrabiteljev. Potrebno je poudariti, da se vse teorije zarote sklicujejo na isti vir o živih teroristih. Imena teroristov oz. ugrabiteljev na letalih so v arabskem svetu dokaj pogosta. BBC, ki je prvi objavil njihova imena in s tem namigoval na to, da so še živi, je kasneje svojo izjavo spremenil. Pojasnili so, da so se jim oglasili ljudje s temi imeni. Trdili so, da so še vedno živi, vendar ni nikakršnih trdnih dokazov, da so bili na letalih dejansko ti ljudje (Herrmann 2006). Kljub temu, da ta podatek zavrne domnevanja teorij zarot, je zanimivo naslednje dejstvo. Imena domnevnih teroristov so na črni listi še danes. Morda res zato, ker teh oseb na omenjenih letalih sploh ni bilo in bi lahko v prihodnosti povzročali grožnjo (Schorn 2007).

Uradno poročilo trdi, da za celotno operacijo ne stoji nihče drug kot vodja svetovne teroristične organizacije Al Kaida Osama Bin Laden. Veleum operacije je bil Khalid Sheikh Mohammed, sredstva pa naj bi prispevala Al Kaida. Od slednjega je komisija pridobila dokaze neposredno po njegovem ujetju. Mohammed naj bi priznal dejanja in v to vpletel Al Kaido (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 145–150). Kar se tiče Osame Bin Ladna, ga niti en neposredni dokaz ne povezuje z napadi 11. septembra. Posnetek, ki je krožil kot dokaz, kjer Bin Laden prevzema odgovornost za napade, so teorije zarote demantirale. Na posnetku ni razvidno, da bi oseba lahko bila Osama Bin Laden (Joseph 2007).

Nadalje skušajo skeptiki prikazati kot soudeležence v napadih vrh ameriškega aparata. Medtem ko je Osama Bin Laden med desetimi najbolj iskanimi zločinci na uradni strani FBI in je predstavljen kot grožnja za ameriško nacijo, skeptiki menijo, da ima družina Bush z družino Bin Laden prijateljski odnos. Predsednik Bush se je dogovoril o izgradnji plinovoda, ki bo tekel skozi Afganistan. Takoj za tem pa je politični vrh sestavil iz ljudi, ki so zasedali pomembne položaje v podjetjih, ki se ukvarjajo z energetske politiko (Meysan 2003, 101–102). Ob sklepanju poslov je preko očeta celo prišel v stik z družino Bin Laden, ko je družba Carlyle Group pričela z vlaganji v ZDA (Joseph 2007). Do razhajanja teorij pride tudi pri naslednjem podatku. Ko je s poti skrenilo tretje letalo American Airlines Flight 77, je bil nadaljnji vzlet vsem letalskim družbam na severovzhodu prepovedan (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 9). Vendar pa let ni bil prepovedan zasebnemu letalu, ki naj bi družino Bin Laden, ki se je v ZDA mudila na sestanku, varno prepeljalo iz države (Moore 2004).

Edina podobnost pri obeh teorijah naleti na arabske pripadnike, ki so se v ameriških letalskih šolah skušali izučiti za pilota. Uradno poročilo govori o tem, da je bil iz Phoenixa poslan memo zaradi suma, ki je padel na arabske pripadnike zaradi šolanja za pilote. Agentje v protiteroristični enoti so sporočilo videli šele po 11. septembru, ker ni imel oznake pomembno. In tudi teorije zarote so omenile poslani memo v smislu navezave na vrh administracije, ki ni hotel ukrepati, čeprav je imel podatke o bližajočih se napadih (The Time 2002; National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 272).

5.3 Ugotovitve o dogodkih po 11. septembru 2001

Tabela 5.6 Razlike in podobnosti o soočenju teorij o ugotovitvah po 11. septembru

	URADNA VERZIJA	TEORIJE ZAROTE
RAZLIKE		
	Vzroka za napad sta nepravilnost in vmešavanje ZDA v svetovne zadeve.	Vzroki za napad so bogatenje posameznikov, kopičenje kapitala, prenova ameriške obrambe ter nadzor nad energetskimi viri v Aziji.
	Afganistan se ne napade zaradi nadzora nad plinovodom.	Afganistan se napade zaradi nadzora nad plinovodom
	Irak se napade zaradi posedovanja orožja za množično uničevanje in nestabilnosti, ki jo povzročata v regiji.	Irak se napade zaradi nadzora nad naftnimi derivati.
	Varnostne agencije so opravile raziskavo finančnega ozadja.	Varnostne agencije niso napravile raziskave finančnega ozadja.
	Komisija za raziskavo dogodkov je bila neodvisna.	Komisija je bila pod strogo cenzuro Busheve administracije in je bila pristranska.
PODOBNOSTI		
	ZDA so izpadle kot nedolžna država. Napad na Afganistan je povračilni ukrep za nastale dogodke.	
	Predsednik Bush je na vsak način skušal najti razlog za napad na Irak.	
	Orožje za množično uničevanje v Iraku ni bilo najdeno.	

Največ podobnosti je bilo zabeleženih v tem poglavju. Vse so nesporne, ki jih ne more zanikati ne ena ne druga stran. V vsakem primeru so ZDA izpadle kot nedolžna stran v očeh javnosti. Ne glede na to, kdo dejansko je zakrivil napad, so bile ZDA napadene in Afganistan je bil napaden kot povračilni ukrep za nastalo situacijo. Vendar gredo teorije zarote pri zadevi nekoliko dlje. Glavni vzrok za napad na Afganistan je po njihovem mnenju skrit. Ta pa je pridobitev pravic nad več milijardnim projektom izgradnje plinovoda v Centralni Aziji, katerega pravice je pridobilo ameriško podjetje UNOCAL (Meyssan 2003, 102). V času državljanskih spopadov so ZDA stavile na Talibane, saj bi njihova zmaga v boju za oblast pospešila izgradnjo naftovoda. In ker so se v spopadih uničile še zadnje sledi urejene države, so ZDA potrebovale izgovor, ki bi jim zagotovil pravice nad plinovodom. 11. september je bil idealna prilika za to. Uradno poročilo strogo zanika, da naj bi družba UNOCAL ali pa ameriška vlada bile na katerikoli strani med spopadi v Afganistanu in da gradnja plinovoda ni bila cilj ZDA (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 111).

Šlo naj bi le za povračilni ukrep. Al Kaidin razlog za napad na suverenost ameriškega ozemlja je v nepravilnosti ter vmešavanju ZDA v svetovne zadeve (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 51). Sceptiki obtožujejo Bushevo administracijo kot glavnega krivca za napade in kot vzroke za napad navajajo kopičenje kapitala posameznikov, prenovno ameriške obrambe ter nadzor nad energetske viri v Aziji. V napadih naj bi skupna vsota nezakonitih dobičkov preseгла sto milijonov ameriških dolarjev. Ameriška obramba je bila potrebna prenove, vendar javno mnenje ne bi podprlo novega povečanega vlaganja v obrambne zadeve, razen v primeru novega Pearl Harborja. Nadzor nad energetske viri v Aziji pa je nesporen. In največji profit so na vojaškem kot tudi energetske področju žele ameriške multinacionalne korporacije. 11. september je bil idealen izgovor v vseh pogledih (Averi in drugi 2006).

Ni skrivnost, da je ameriški predsednik na vsak način hotel napasti Irak in je v napadih 11. septembra na vsak način iskal opravičilo. Tu pride do druge podobnosti med teorijama. Po napadih je predsednik Bush zbral manjšo skupino višjih svetovalcev, ki jo je poimenoval »Vojni svet«. Irak je sovražnik ZDA že enajst let in bi lahko bil vpleten v napade. Vendar raziskava o vpletenosti Iraka v napade 11. septembra v tej smeri ni bila pozitivna. Al Kaida je sicer ob svoji ustanovitvi začela sodelovati z organizacijami kot sta Hamas in Hezbollah, iskala pa je možnost, da bi pričela sodelovanje z Irakom, do katerega je tudi prišlo, saj jih je družilo skupno sovraštvo do ZDA. Oba sta predstavljalta največjo grožnjo ameriški nacionalni varnosti, saj je bilo poudarjeno, da je Irak že dalj časa vpleten v teroristična dejanja skupaj z zanimanjem za orožje za množično uničevanje. Kljub temu pa komisija ugotavlja, da ni dokazov o tem, da bi Irak in Al Kaida načrtovala kakršnokoli skupno operacijo proti ZDA in njenim državljanom doma ali v tujini in za opravičenje svojih domnev, da je Irak kriv za napade 11. septembra, ni mogla najti dokazov. Paul Wolfowitz je na vsak način trdil, da je Irak izvor terorizma in da mora biti zato napaden, vendar ni mogel opravičiti svojega dejstva, da je dejansko kriv. Kljub temu, da je bilo odločeno, da se Irak ne napade, je bila vojska pripravljena za napad na Irak in potencialni prevzem naftnih ploščadi, če bi Bagdad deloval v nasprotju z ameriške interesi (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 330–337).

Ko je bil neuradni cilj – nadzor nad plinovodom – v Afganistanu dosežen, krivec za napade – Osama Bin Laden – pa še vedno na prostosti, se je bilo potrebno usmeriti drugam in najti nov izgovor za opravičilo napada. Zunanji minister Colin Powell je na srečanju Združenih narodov predstavil razloge za napad na Irak. Povedal je, da Irak prikriva razvijanje nuklearnega orožja in potem naštel države, od katerih je Irak skušal kupiti sestavine, pozabil

pa je omeniti, da je Iraku komponente in tehnologijo za izdelavo prodalo več kot 150 ameriških, evropskih in japonskih podjetij.

Napad na Irak je bil torej preventiven – šlo je za preventivno vojno, za prvo vojno iz Busheve nove vojaške doktrine. ZDA so Irak napadle zato, ker naj bi posredoval orjaške količine orožja za množično uničevanje in ker naj bi jih neposredno ogrožal. Toda ko so prišli v Irak, se je izkazalo, da Irak tega orožja nima in da ne ogroža ZDA niti posredno – Al Kaide niso našli – niti neposredno – iraška vojska je bila proti ameriški dejansko nemočna. Že prej je bilo jasno, da predsednik Bush ni imel nobene pravne osnove za napad na Irak. Zdaj je bilo jasno, da si je napad prigoljufal. Razlog za napad si je očitno izmislil.

Do zadnje podobnosti pride pri orožju za množično uničevanje. Administracija je vedela, da Irak ne poseduje tovrstnega orožja in napadli so ga prav zato, ker so vedeli, da jim ni kos v boju. Leta 2004 se je David Kay, vodja posebne komisije Iraq Survey Group, ki je v Iraku iskala orožje za množično uničevanje, vrnil praznih rok. Za nesporazum pa ni okrivil predsednika Busha, ampak je odgovornost za nastalo situacijo preložil na CIO, ki naj bi s svojimi obveščevalnimi podatki zapeljala ameriškega predsednika. CIA in druge ameriške obveščevalne agencije pa so opozarjale, da ni nobenih dokazov za obstoj orožja za množično uničevanje in da Irak nima nobene zveze z Al Kaido, kaj šele da bi ogrožal nacionalno varnost ZDA (Štefančič 2004, 56–71).

Teorije zarote v napadu na Irak vidijo glavno stvar v nadzoru nad naftnimi derivati. Po napadih je predsednik Bush na funkcijo administratorja, ki skrbi za obnovo Iraka, postavil Paula Bremerja. Izvedena je bila takojšnja denacionalizacija in privatizacija iraške nafte. Pravice za privatizacijo nafte pa ni dobila uradna iraška vlada. Skrbnik iraške nafte ni postal nihče drug kot Busheva administracija (Palast 2005). Dvom o tem, da imajo Američani nafto za svoj vojni plen, ni obstajal. Predsednik Bush je izdal izvršno povelje, s katerim je upnikom Iraka odvzel vse pravice do iraške nafte in do profitov, ki iz tega nastajajo. Irak pa je postal ozemlje mnogih probushevskih multinacionalk kot so Halliburton, Bechtel, Northrop-Grunman itd. (Štefančič 2004, 77–78).

Teorije zarote so nadalje kritizirale varnostne agencije. Te so tako kot pred napadi tudi po napadih napravile zelo malo ali skoraj nič, da bi zadevi prišle do dna. V Afganistan je bilo poslanih malo vojakov, saj niso imeli dela razen nadzora nad plinovodom. Ključne dokaze o krivcih naj bi prikrili. Najbolj pa je skeptike zmotila nezmožnost komisije, da bi natančno raziskala ozadje financiranja operacije 11. september. Z raziskavo, ki so jo izvedli, niso mogli opravičiti dejstva, da je za napadi stal direktno Osama Bin Laden sam. Podali so ugotovitev, da je izsleditev finančnih sredstev, ki so bila namenjena za izvedbo napada ter njegove

priprave nemogoča in da to v končni fazi niti ne bi imelo velikega vpliva na rezultat (Joseph 2007). Komisija je raziskala finančno ozadje in ugotovila, da načrtovanje in izvedba napada nista zahtevala vrtoglavih vsot denarja. Načrtovalci operacije 11. september so za celotno operacijo porabili do 500.000 ameriških dolarjev, kar je finančno podprla Al Kaida. Vrsto let so ZDA menile, da se Al Kaida oskrbuje s finančnimi sredstvi z Bin Ladovega osebnega računa, saj je Osama Bin Laden podedoval približno 300 milijonov ameriških dolarjev po očetovi smrti in zato imel možnost voditi džihad. Vendar so odkrili, da je vse od leta 1970 pa do 1994 Bin Laden prejemal vsoto milijon ameriških dolarjev letno in ne 300 milijonov v kosu kot je bilo mišljeno sprva. S tem denarjem pa ni mogel voditi džihada. Vendar pa se je namesto tega Al Kaida zanašala predvsem na delničarsko mrežo, ki jo je razvila skozi čas svojega obstoja ter na skupino finančnih spodbudnikov, ki so prejemali denar skozi različne donacije ter sklade v zalivskih državah. In ne nazadnje so prejemali sredstva tudi preko dobrodelnih organizacij. Večino manjših dobrodelnih organizacij so podpirale velike zalivske dobrodelne organizacije, v katerih so zaposleni prenašali denar dalje do Al Kaide. Nekatere izmed organizacij kot so Al Wafa, pa so zavestno sodelovale pri prenašanju sredstev in podpiranju Al Kaide.³¹

Obstajajo celo domneve, da se je Al Kaida financirala preko manipulacije trga delnic, zaradi poznavanja zadev, ki se bodo zgodile po 11. septembru. Vendar dokazi za tovrstno financiranje niso bili najdeni. Ugotovljeno je bilo, da je Al Kaida finančno podpirala devetnajst operativcev. Vendar pa ostaja dejstvo, da vse do danes vladne službe v ZDA niso uspeli najti neposredne povezave za financiranje terorističnega napada na ZDA s strani Al Kaide (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 160–172).

In ne nazadnje se pojavlja tudi dvom v objektivnost komisije, ki je raziskala ozadje dogodkov. V samem uvodu uradnega poročila piše, da je bila komisija sestavljena iz neodvisnih kandidatov in da je njeno poročilo sto odstotno objektivno. Pregledali so več kot dva in pol milijona strani dokumentov, izprašali več kot 1.200 posameznikov, imeli devetnajst dni zaslišanj ter poslušali 160 prič s kraja dogodkov (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, XV-XVII). Kljub temu pa skeptiki trdijo, da je bilo poročilo pristransko. Predsednik Bush je sprva skušal prepričati kongresu, da bi speljal preiskavo o nastalih dogodkih, saj je po njegovem mnenju pomembno, da se javnosti ne izdaja podatkov in podrobnosti v zvezi z nastalimi dogodki. Ker mu to ni uspelo, je skušal

---

³¹ Komisija ni našla dokazov, da je bila v financiranje Al Kaide pred dogodki 11. septembra vpletena kakšna tuja vlada ali njena organizacija razen Talibanov (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States 2004, 171).

preprečiti ustanovitev neodvisne komisije, ki bo preiskala ozadje nastale situacije. Ko sta se s komisijo, ki je dogodke preiskovala, soočila predsednik Bush ter podpredsednik Dick Cheney, sta postavila svoje pogoje zasliševanja. Prišla sta skupaj in ne posebej, kar bi bil eden od pogojev za večjo objektivnost. Njuno pričanje ni bilo pod prisego, prisostvovanje novinarjev je bilo zavrnjeno in dovoljeno ni bilo nikakršno snemanje pogovora. Dokazno gradivo, ki ga je komisija zbirala in zahtevala, je bilo predano z zamudo, v končnem poročilu pa je Bela hiša cenzurirala osemindvajset strani (Moore 2004; Joseph 2007).

Natančna analiza podatkov je ugotovila, da je komisija v nekaterih primerih celo priredila podatke, da bi lažje opravičila nastalo zmedo. Po cenzuri so uskladili podatke in popravili dejanske podatke, ki bi kakorkoli lahko nakazovali vpletenost političnega vrha. O tem priča poročilo Ministrstva za obrambo ter pričanje ministra za promet Normana Minete. Končno poročilo je spremenilo dejanski čas trka letal, čas sporočanja informacij med varnostnimi agencijami ter ignoriralo pričanje Normana Minete o ukazu podpredsednika Cheneyja, da letalo, ki se približuje Pentagonu, ne sestrelijo (Department of Defense of USA 2006; Honegger 2006).

Tako je bilo končno poročilo komisije soglasno, kar pomeni, da so kakršnekoli pomisleke posameznikov izključili. Za direktorja komisije je bil določen Philip Zelikow, ki je bil eden od članov prehodne administracije Georgea W. Busha. Poleg tega je spisal osnutek predloga za ustanovitev Bushevega sveta za nacionalno varnost in eden od avtorjev preventivnega napada, ki je bil uporabljen za kasnejšo vojno v Iraku. V uradnem poročilu komisije ni ničesar takega, česar Busheva administracija ni predhodno odobrila. Zaključki so razočarajoči. Zanimarjeto je bilo veliko dokazov in ključnih dejstev. Mnogo prič pa ni bilo pozvanih na pričanje. Kabinet je potreboval izgovor oz. sabotažo, da bi lahko zavladal v novem pomenu besede. In če se spomnimo, da ni bilo prvič, da so ZDA izsilile vstop v vojno, je jasno, da so bili napadi 11. septembra idealen vzrok oz. povod (Joseph 2007).

6 Verifikacija hipotez in sklep

Mandat komisije, ki je izdala uradno poročilo o dogodkih 11. septembra 2001, je bil upoštevanje vseh možnih okoliščin in dejstev, ki se tičejo nastalih dogodkov. Po mnenju kritikov uradne verzije bi v teh informacijah moralo biti vključeno tudi dejstvo, da je Busheva administracija namerno dovolila napade. Nekateri med njimi so celo dokazovali, da je politični vrh pomagal pri izvedbi napadov. Konec koncev je bilo na to temo napisanih kar nekaj knjig, informacije na internetu pa so se širile iz dneva v dan vse od dne 11. septembra. Tudi časopisni članki so začeli objavljati neuradne informacije, ki naj se jih ne bi dalo

zanikati, saj to ne dopušča že zdrava pamet. In če bi komisija svoje delo opravila tako kot je to potrebno, bi vsekakor našla vso literaturo, ki kviri uradno poročilo in poraja dvom ter skepso v obstoj uradnih podatkov. Bralci informacij, ki nasprotujejo uradnemu poročilu, so prispevali k povečanju odstotka tistih, ki vanj ne verjamejo. Ta odstotek se je začel večati tako v ZDA kot tudi v drugih državah sveta. Ob obstoju teh informacij pa bi bilo logično, da bi komisija nanje odgovorila z dopolnjeno uradno razlago.

Dopolnjeni odgovor bi vsekakor moral zajemati priznanje, da obstajajo dvomljive informacije o dogodkih tega dne, povzetek teh informacij ter razlago, zakaj ne pomenijo nikakršne grožnje za uradno poročilo. Obstojnost in razširjena dokumentacija slednjih podatkov pomeni, da bi komisija morala razmisliti o ustreznem odgovoru, če ne celo demantirati njihov obstoj. Tako kot je komisija poiskala in ugotovila motive za napad Osame Bin Ladna in Al Kaide na ameriško suverenost, bi morala negirati ter opravičiti dejstvo, ki je za mnoge Američane neugodno in nesprejemljivo. To dejstvo pa je, da celo obstaja možnost, da bi ameriška vlada imela koristi od napadov.

Prva hipoteza se je glasila, da je teroristični napad 11. septembra 2001 organizirala in izvršila teroristična organizacija Al Kaida s pomočjo svojih spečih celic in islamskih pripadnikov v Združenih Državah Amerike, pri čemer jim je bila v pomoč dobro izdelana organizacijska struktura. Hipoteza se glede na dane podatke potrdi. Uradno poročilo komisije ostro obsoja in kritizira delo teroristične organizacije Al Kaida ter njenih članov z Osamo Bin Ladnom na čelu. Teorije zarote skušajo zanikati obstoj islamskih pripadnikov pri vpletenosti v dogodke in večina teh se nanaša na uradni vir časopisne hiše BBC News, vendar jim to najbolje ne uspe. Članek je kasneje dopolnjen z razlago, da to morda niso dotični teroristi, kar pa teorije zarote ne omenjajo.

Odgovor na drugo hipotezo, ki pravi, da je v dogodke zarote terorističnega napada 11. septembra 2001, ki je služil kot povod za vojno proti terorizmu, kljub valjenju krivde na zunanjega sovražnika vpleten vrh ameriškega državnega aparata, je lahko pritrdilen. Bin Laden je lahko ali pa ni neposredno vpleten v ta dejanja. Vendar je bolj verjetno, da je v to vpletena mreža, v kateri je prav on imel glavno vlogo. Akterji na letalih so bili pripadniki Al Kaide. Politični vrh je imel dosti informacij o bližajočih se napadih celo v predsedniških dnevnikih poročilih, a v smeri preprečevanja teh ni napravil nič. Pri Al Kaidi gre za sile, ki so jih za svoje namene ustanovile ZDA in njene zaveznice, podpirale pa toliko časa, kolikor so služile tem namenom. Najbolj priročne pa so bile ravno pri napadih 11. septembra. Seveda obstaja močna skušnjava, da bi ZDA prezrle svojo lastno vlogo pri celotnem dogajanju, vendar je tu dokaj vidna in nesporna.

Kam vse to pelje? Dogodke 11. septembra so vlade povsod po svetu izkoristile za vpeljavo ali stopnjevanje strogih represivnih programov. Rusija se je željno pridružila t.i. koaliciji zoper terorizem, pričakujoč, da bo dobila pooblastilo za grozna hudodelstva v Čečeniji – in ni bila razočarana. Turčija je bila prva država, ki je ponudila čete za novo fazo v ameriški vojni zoper terorizem in se zahvalila za ameriški prispevek k turški kampanji zoper nesrečne in potlačene kurdske prebivalce, ki so jo vodili na skrajno brutalen način in si pri tem pomagali z velikanskim dotokom ameriškega orožja. Izrael je spoznal, da bo lahko pritisnil na Palestine še bolj brutalno in celo s še bolj odločno podporo ZDA. In tako naprej po vsem svetu.

Bolj demokratične države, vključno z ZDA, so vpeljale mere za discipliniranje domačega prebivalstva ter nepopularne pristope pod plaščem »boja zoper teroriste«, pri čemer so izkoriščale vzdušje strahu in zahtev po domoljubnosti. Busheva administracija je izkoristila priložnost za to, da je razširila napade na večji del prebivalstva in prihodnje generacije. Vse to pa poteka v službi ozkih korporativnih interesov, ki vladajo nad administracijo celo v takem obsegu, da to presega normo.

Pomembno je, da so ZDA tako prvič v zgodovini dobile pomembnejša vojaška oporišča v osrednji Aziji. Ta so pomembna za ugodno nameščanje ameriških multinacionalk v sprotni veliki igri za nadzor nad znatnim bogastvom na tem območju, sočasno pa tudi zaradi sklenitve kroga okoli največjih svetovnih virov, ki ležijo na področju Zaliva (Chomsky 2005, 111–112).

Kot kažejo dozdajšnji podatki, skuša vlada izkoristiti to priložnost za izvajanje in uresničevanje svojega cilja – za militarizacijo. Vojna je vedno dobra za posamezne družbe in podjetja, ki poslujejo z vojsko. Z informacijami, ki jih imajo pred vojno, lahko v času vojne zaslužijo bajne vsote. Ni čudno, da so v rekonstrukcijo Iraka vlagala podjetja, katerih vodilni možje so blizu predsedniku Georgeu W. Bushu. Ta podjetja pa so v svojih panogah monopolist, saj ostala podjetja nimajo možnosti ne informacij, da bi lahko tekmovala na razpisu. Ko bo enkrat vzpostavljen nadzor nad nafto, od katere bodo imela ta podjetja korist, jih bo podprla tudi ameriška vlada. ZDA so trenutno ključni igralec v poslu z iraško nafto. Z izjemo Iraka ne obstaja niti ena druga svetovna destinacija z boljšimi poslovnimi možnostmi. V zadnjem času pa je pod velik vprašaj postavljen tudi Iran. Če je energetski lobi glavni dobitnik vojne v Afganistanu, je vojaško-industrijski kompleks glavni dobitnik dogodkov 11. septembra. George W. Bush je razveljavil sporazum o protibalističnih raketah, ki je omejeval razvoj novega orožja. Vojaški proračun ZDA, ki so ga po razpadu Sovjetske zveze postopno zmanjševali, se je vrtoglavo povečal. Če seštejemo vse dodatne proračune, ki so jih v naglici

sprejemali po napadu, in povišanja proračuna, ki so jih načrtovali v prvih dveh letih Busheve vladavine, ugotovimo, da so se obrambni stroški povečali za 24%. Ameriški obrambni proračun je večji kot seštevek proračunov naslednjih 25 držav (Meysan 2003, 135). Iz tega lahko sklepam, da se je potrdila tudi tretja hipoteza, ki je vzroke za teroristični napad 11. septembra 2001 iskala v ameriški notranji politiki – natančneje v Skupini za razvoj nacionalne energetske politike (NEPD) – saj naj bi šlo za zaroto ameriških naftnih družb in vojaško-industrijskega kompleksa. Težko je reči, da je celoten industrijski kompleks pridobil z napadi 11. septembra, vendar obstaja peščica podjetij, ki so po povračilnih ukrepih ZDA zaslužile bajne vsote. Ta podjetja pa so tista, kjer so položaje nekdanj zasedali ljudje v samem vrhu političnega aparata.

Kar se tiče zadnje hipoteze o soočenju podatkov, lahko tudi to potrdim. Podatki se večinoma razhajajo v vseh segmentih, kar je bilo tudi pričakovati, na nekaterih delih pa imajo skupne točke. Pri akterjih pride do strogih razlik. Podatkov o Al Kaidi teorije zarote ne demantirajo uspešno, iz česar sklepam, da je krivda ameriškega političnega aparata za napade upravičeno padla na zunanega sovražnika. Vendar pa uradnemu poročilu komisije prav tako ne uspe najbolje prikazati ameriških varnostnih agencij ter političnega vrha kot nedolžno stran. Slabo delo varnostnih agencij in nezainteresiranost tako slednjih kot tudi političnega vrha pred napadi daje občutek, da dejansko niso hoteli stopiti na prste najnevarnejši teroristični organizaciji in so le utirali pot neizbežnemu dogodku, ki se je zaključil kot 11. september. Morda se je ponovila zgodba s Pearl Harborjem?!

Najočitnejša razhajanja se pojavijo pri vzrokih za napade. Ameriški državni aparat za napade krivi islamski separatizem. Ti neprestano ponavljajo vzroke kot sta neenakost in ameriška prevlada nad vsemi ključnimi dogajanja na zemeljski obli in zato s terorističnimi dejanji skušajo zmanjšati vpliv ZDA. Teorije zarote pa kot motiv za napade izpostavljajo profit in bogatenje posameznikov v samem vrhu ameriškega državnega aparata, prenovo ameriške obrambe ter nadzor nad energetskimi viri v Aziji.

Večina Američanov še vedno verjame uradni razlagi komisije. Eden od načinov za potrditev vsega bi bil ta, da bi komisija dokazala, da Busheva administracija res ni imela nikakršnih interesov ali načrtov, ki imajo določene motive za izvedbo ali pa dovolitev takšnih morilskih napadov na lastne državljane. Že drži, da teorije zarote pri vseh poskusih niso bile uspešne, da uradna razlaga dogodkov v nekaterih primerih drži in da je še veliko stvari zavutih v skrivnost, vendar komisija ni naredila nič neposrednega v smeri obravnavanja motivov, ki skušajo potrditi alternativne teorije. Tudi posredno ni opisala političnega vrha v najlepši luči in je prikazala tudi skrite motive in vzroke, ki pa na koncu niso bili odobreni. Res je, da so

alternativne teorije predstavile nekaj dokazov, ki držijo, vendar pa ni mogoče upoštevati vseh, saj so nekateri čisto absurdni. Odstotek tistih, ki verjamejo v teorije zarote, se nedvomno veča, saj je poslanstvo tovrstnih teorij, da predstavijo takšna dejstva, ki se zdijo povsem logična in ti ne dovolijo razmišljati. Pri teorijah zarote je zanimivo to, da se na koncu vse postavi na svoje mesto in da se vse ujema, odprta vprašanja pa ne obstajajo. Menim, da bi bilo nesmiselno, da v tem primeru nesporno zmagajo teorije zarote, čeprav z razlago vplivajo na človeški razum in te z logičnostjo razlag skušajo prepričati v skrito resnico. Vendar bi bil za to potreben molk več kot sto tisoč ljudi. Resnično je bil prikazan cilj bogatenja naftno-industrijskega kompleksa, kateremu so napadi služili kot idealen povod. Vendar konec koncev niti ni važno ali sta bila dvojčka Svetovnega trgovinskega centra minirana ali pa ne, ali je letalo v Pennsylvaniji strmoglavilo ali pa je bilo sestreljeno, ali je v Pentagon trčilo potniško ali kakšno drugo letalo,... Važno je le to, da je politični vrh vedel za prihajajoče napade in ni naredil ni, da bi jih preprečil. To pa je nadalje izkoristil za napad na Afganistan in Irak. In če povzamem misel avtorja (Štefančič 2004, 80) o dokazih, ki niso povezovali Iraka z Al Kaido in da razoroženi in obubožani Irak ni neposredno ogrožal ZDA, drži dejstvo da o iraški atomski bombi ni bilo ne duha ne sluha, kakor tudi ne o grmadi iraškega orožja za množično uničevanje. Velika razstava je na koncu odpadla. Kadilo se je le iz teorije zarote.

7 Literatura

1. 9-11 Commission. 2004. *Statement of Capt Charles J. Leidig, Jr. Commandant of Midshipmen United States naval academy before the National Commisiion on terrorist attacks upon the United States*. Dostopno prek: http://www.9-11commission.gov/hearings/hearing12/leidig_statement.pdf (26. junij 2009).
2. Avery, Dylan, Jason Bermas in Corey Rowe. *Loose Change 2nd Edition*. DVD. Režija Dylan Avery. San Diego, CA: Louder Than Words, 2006.
3. Barreiro, Vanessa, Fulvia D'Ottavi in Gabriella Guio. *Zero: An Investigation Into 9/11*. DVD. Režija Franco Fraccasi, Francesco Tre in Francesco Trento. Roma, IT: TPF Telemaco, 2008.
4. *BBC News*. 2001. Hijack Suspects alive and well. 23. september. Dostopno prek: http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/1559151.stm (15. junij 2009).
5. --- 2007. Was WTC7 deliberately demolished by explosives, Dostopno prek: http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/conspiracy_files/6341851.stm#3 (17. junij 2009).

6. *Boeing 757-200*. 2009. Dostopno prek: <http://www.airliners.net/aircraft-data/stats.main?id=101> (20. junij 2009).
7. Box, Woody. 2006. *Plane swap over Pennsylvania*. Dostopno prek: http://911review.org/brad.com/Woodybox/Plane_Swap_Over_Pennsylvania_Flight_93.html (23. junij 2009).
8. *Cheney Energy Task Force*. 2008. Dostopno prek: http://www.sourcewatch.org/index.php?title=Cheney_Energy_Task_Force (12. junij 2009).
9. Chomsky, Noam. 2005. *911 – Enajsti september*. Ljubljana: Založba Sanje.
10. Connolly, Kate. 2002. Father insists alleged leader is still alive. *The Guardian*, 2. september. Dostopno prek: <http://www.guardian.co.uk/world/2002/sep/02/september11.usa> (15. junij 2009).
11. *Conspiracy Theory*. 2009. Dostopno prek: http://knowledgepush.com/kr/encyclopedia/Conspiracy_theory (27. avgust 2009).
12. Cox, Craig. 2003. *Secrecy surrounds 9/11 investigation*. Dostopno prek: <http://www.utne.com/2003-02-01/Secrecy-Surrounds-911-Investigation.aspx> (17. junij 2009).
13. de Vries, Lloyd. 2004. OKC bombing a wider conspiracy. *CBS News*, 25. februar. Dostopno prek: <http://www.cbsnews.com/stories/2004/02/25/national/main602196.shtml> (11. junij 2009).
14. Department of Defense of USA. 2006. *Memorandum for under Secretary of Defense for Intelligence*. Dostopno prek: <http://www.dodig.mil/Ir/reports/06-intel-12.pdf> (25. avgust 2009).
15. Eagar, W. Thomas in Christopher Musso. 2001. *Why Did the World Trade Center Collapse? Science, Engineering, and Speculation*. Dostopno prek: <http://www.tms.org/pubs/journals/JOM/0112/Eagar/Eagar-0112.html> (17. junij 2009).
16. *Empire State Building Withstood Airplane Impact*. 2001. Dostopno prek: <http://www.tms.org/pubs/journals/JOM/0112/News/News8-0112.html> (17. junij 2009).
17. Everett, Matthew. 2006. *Exclusive Report: Did Military Exercises Facilitate the 9/11 Pentagon Attack?* Dostopno prek: <http://www.911truth.org/article.php?story=20060718232126585> (26. junij 2009).
18. FBI. *Most wanted terrorists – Usama Bin Laden*. Dostopno prek: <http://www.fbi.gov/wanted/terrorists/terbinladen.htm> (15. junij 2009).

19. George W. Bush's military service. 2006. Dostopno prek: http://www.sourcewatch.org/index.php?title=George_W._Bush%27s_military_service (12. junij 2009).
20. Gilsanz, Ramon, Edward M. DePaola, Christopher Marrion in Harold Bud Nelson. 2002. *WTC7*. FEMA. Dostopno prek: http://www.fema.gov/pdf/library/fema403_ch5.pdf (15. avgust 2009).
21. *Global Security*. Dostopno prek: http://www.globalsecurity.org/military/ops/iraq_procon.htm (07. maj 2009).
22. Griffin, David Ray. 2005. *The destruction of the World Trade Centre: Why the official account cannot be true*. Dostopno prek: <http://911review.com/articles/griffin/nyc1.html> (17. junij 2009).
23. Hamburger, Ronald, William Baker, Jonathan Barnett, Christopher Marrion, James Milke in Harold Bud Nelson. 2002. *WTC1 and WTC2*. FEMA. Dostopno prek: http://www.fema.gov/pdf/library/fema403_ch2.pdf (20. april 2009).
24. Herrman, Steve. 2006. 9/11 Conspiracy Theory. *BBC News*. Dostopno prek: http://www.bbc.co.uk/blogs/theeditors/2006/10/911_conspiracy_theory_1.html (21. avgust 2009).
25. Hoffman, Jim. 2006. *Precious metals stored beneath the World Trade Center*. Dostopno prek: <http://911review.com/motive/gold.html> (13. junij 2009).
26. Holguine, Jamie. 2002. FBI chief acknowledges 9/11 errors. *CBS News*, 30. maj. Dostopno prek: <http://www.cbsnews.com/stories/2002/05/30/national/main510607.shtml> (14. junij 2009).
27. Honegger, Barbara. 2006. *The Pentagon attack papers*. Dostopno prek: <http://www.physics911.net/pdf/honegger.pdf> (20. junij 2009).
28. Hopkins, Nick. 2001. False identities mislead FBI. *The Guardian*, 21. september. Dostopno prek: <http://www.guardian.co.uk/world/2001/sep/21/afghanistan.september112> (15. junij 2009).
29. Jacobson, Sid in Ernie Colon. 2006. *The 9/11 Report – A graphic adaptation*. New York: Hill and Wang.
30. *James R. Bath*. 2009. Dostopno prek: <http://www.nndb.com/people/529/000050379/> (12. junij 2009).
31. Jeffery, Simon. 2001. Bush confirms Bin Laden is prime suspect. *The Guardian*, 15. september. Dostopno prek: <http://www.guardian.co.uk/world/2001/sep/15/september11.usa19> (14. julij 2009).

32. Johnston, David in Jim Dwyer. 2004. Pre-9/11 Files Show Warnings Were More Dire and Persistent. *The New York Times*, 18. april. Dostopno prek: <http://www.nytimes.com/2004/04/18/politics/18SEPT.html?scp=1&sq=Pre-9/11Files>ShowWarningsWereMoreDireandPersistent&st=cse> (13. junij 2009).
33. Joseph, Peter. *Zeitgeist*. DVD. Režija Peter Joseph. New York City, NY: GMP, 2007.
34. King, John. 2002. Bush briefed on hijacking threat before September 11. *CNN*, 16. maj. Dostopno prek: <http://archives.cnn.com/2002/US/05/15/bush.sept.11/index.html> (13. junij 2009).
35. Klein, Larry. 2005. Why the Towers Fell. *USA Today*, 21. januar. Dostopno prek: <http://www.usatoday.com/community/chat/2002-04-29-klein.htm> (14. junij 2009).
36. Komarow, Steven in Tom Squitieri. 2004. NORAD had drills of jets as weapons. *USA Today*, 18. april. Dostopno prek: http://www.usatoday.com/news/washington/2004-4-18-norad_x.htm (13. junij 2009).
37. Lumpkin, J. John. 2001. Inquiry begins into failure to predict attacks. *Chicago Tribune*, 18. september. Dostopno prek: <http://www.chicagotribune.com/news/nationworld/sns-worldtrade-inquiry,0,191452.story> (15. junij 2009).
38. Masud, Enver. 2005. *What Really Happened on September 11 at the Pentagon*. Dostopno prek: <http://www.twf.org/News/Y2005/0307-Pentagon.html> (20. junij 2009).
39. Matier, Phillip in Andrew Ross. 2006. Angelides aides damned if they do or don't. *San Francisco Chronicle*, 13. september. Dostopno prek: <http://www.sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?f=/c/a/2006/09/13/BAGG9L4KI81.DTL> (13. junij 2009).
40. Meyssan, Thierry. 2003. *11. september velika laž*. Ljubljana: Orbis.
41. Moore, Michael. *Fahrenheit 9/11*. DVD. Režija Michael Moore. Santa Monica, CA: Lions Gate Films, 2004.
42. National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States. 2004. *The 9/11 Commission report*. New York: W.W. Norton & Co Inc.
43. *National Institute of Standards and Technology (NIST)*. Dostopno prek: <http://www.nist.gov> (17. junij 2009).
44. Palast, Greg. 2005. Secret US plans for Iraq's oil. *BBC News*, 17. marec. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/newsnight/4354269.stm> (12. junij 2009).
45. Prezelj, Iztok. 2007. Predavanja pri predmetu Sodobni terorizem in sistemski protiukrepi, v Ljubljani. FDV.

46. Purdum, S. Todd. 2002. Traces of terror: immigration; 71 obtained fraudulent visas at american embassy in Qatar. *The New York Times*, 11. julij. Dostopno prek: <http://www.nytimes.com/2002/07/11/us/traces-terror-immigration-71-obtained-fraudulent-visas-american-embassy-qatar.html> (15. junij 2009).
47. Ratier, Emanuel. 2003. *The attacks of 11 September*. Dostopno prek: <http://www.crc-internet.org/june2a.htm> (11. junij 2009).
48. Risen, James. 1999. Sudan, angry at U.S. attack, freed bomb suspects, officials say. *The New York Times*, 30. julij. Dostopno prek: <http://www.nytimes.com/1999/07/30/world/sudan-angry-at-us-attack-freed-bomb-suspects-officials-say.html> (14. junij 2009).
49. Ruppert, C. Michael. 2001. *Suppressed Details of Criminal Insider Trading Lead Directly into the CIA's Highest Ranks*. Dostopno prek: <http://www.hereinreality.com/insidertrading.html> (13. junij 2009).
50. Sampson, Anthony. 2001. CIA agent alleged to have met Bin Laden in July. *The Guardian*, 1. november. Dostopno prek: <http://www.guardian.co.uk/world/2001/nov/01/afghanistan.terrorism> (12. junij 2009).
51. Schorn, Daniel. 2007. Unlikely terrorists on no fly lists. *CBS News*, 10. junij. Dostopno prek: <http://www.cbsnews.com/stories/2006/10/05/60minutes/main2066624.shtml> (15. junij 2009).
52. *Scoop*. 2003. Tracking all hijackers. Dostopno prek: <http://www.scoop.co.nz/stories/HL0302/S00218.htm> (15. junij 2009).
53. *Sec Secret probe of stock dealings before 9/11*. 2004. Dostopno prek: <http://tbrnews.org/Archives/a048.htm> (13. junij 2009).
54. Shenon, Philip. 2001. A nation challenged: The suspect; Flight school warned F.B.I. of suspicions. *The New York Times*, 22. december. Dostopno prek: <http://www.nytimes.com/2001/12/22/us/a-nation-challenged-the-suspect-flight-school-warned-fbi-of-suspicious.html> (13. junij 2009).
55. SKB. 2007. *Izvedeni finančni instrumenti*. Dostopno prek: <http://www.skb.si/podj/izvedeni-instr-val-put.html> (05. junij 2009).
56. Spencer, Leonard. 2005. *The incredible 9-11 evidence we've all been overlooking*. Dostopno prek: <http://www.serendipity.li/wot/aa11.html> (10. junij 2009).
57. Stein, Ben in Michael Newman. 2008. *NIST WTC 7 Investigation Finds Building Fires Caused Collapse*. Dostopno prek: http://www.nist.gov/public_affairs/releases/wtc082108.html (15. avgust 2009).

58. Štefančič, Marcel jr. 2004. *Busheva šifra – Irak in največja teorija zarote vseh časov*. Ljubljana: UMco d.d.
59. *The Boston Globe*. 2001. Partial list of victims. Dostopno prek: http://www.boston.com/news/daily/13/victims_list.htm#aa11 (21. avgust 2009).
60. *The George Washington University*. Dostopno prek: <http://www.gwu.edu> (11. junij 2009).
61. The Joint Chiefs of Staff. 1962. *Justification for US military intervention in Cuba*. Dostopno prek: <http://www.gwu.edu/~nsarchiv/news/20010430/northwoods.pdf> (11. junij 2009).
62. *The New Encyclopædia Britannica*. 2002. Chicago: Encyclopædia Britannica, Inc.
63. *The Sinking of the Luisitania-1915*. 2000. Dostopno prek: <http://www.eyewitnesshistory.com/snpwwi2.htm> (11. junij 2009).
64. *The Time*. 2002. Coleen Rowley's Memo to FBI Director Robert Mueller. Dostopno prek: <http://www.time.com/time/covers/1101020603/memo.html> (14. junij 2009).
65. *The Washington Post*. 2001. Four Planes, four coordinated teams. Dostopno prek: <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/nation/graphics/attack/hijackers.html> (15. junij 2009).
66. --- 2006. Two Months Before 9/11, an Urgent Warning to Rice. Dostopno prek: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/09/30/AR2006093000282.html> (13. junij 2009).
67. Thomas, Pierre in Jason Ryan. 2007. Report: Omissions, errors on terrorism watchlist. *ABC News*, 7. september. Dostopno prek: <http://abcnews.go.com/TheLaw/story?id=3571080&page=1> (15. junij 2009).
68. Thorn, Victor. 2004. *Inside job: Unmasking the 9/11 conspiracies*. Dostopno prek: <http://www.wingtv.net/insidejob.html> (24. junij 2009).
69. *Transcript for Sept. 16*. 2001. Dostopno prek: <http://www.emperors-clothes.com/911backups/nbcmp.htm> (23. junij 2009).
70. U.S. Department of Defense. 2001. *DoD News Briefing - Victoria Clarke, ASD PA*. Dostopno prek: <http://www.defenselink.mil/transcripts/transcript.aspx?transcriptid=1617> (20. junij 2009).
71. Unger, Craig. 2004. *The fall of the house of Bush*. <http://www.craigunger.com/the-book/> (12. junij 2009).

72. Watson, Paul Joseph in Alex Jones. 2005. *London underground bombing 'exercises' took place at same time as real attack*. Dostopno prek: <http://www.prisonplanet.com/articles/july2005/090705bombingexercises.htm> (26. junij 2009).
73. *World Net Daily*. 2004. Rumsfeld says 9-11 plane 'shot down' in Pennsylvania. Dostopno prek: http://www.wnd.com/news/article.asp?ARTICLE_ID=42112 (23. junij 2009).
74. Yardley, Jim. 2002. A trainee noted for incompetence. *The New York Times*, 4. maj. Dostopno prek: <http://www.nytimes.com/2002/05/04/us/a-trainee-noted-for-incompetence.html> (20. junij 2009).